

Nr 232.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
angående vissa ändringar i förordningen den 19 november
1914 angående stämpelavgiften m. m.; given Stockholms
slott den 25 februari 1921.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag *dels* till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, *dels* till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, *dels ock* till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

A. E. M. Ericsson.

Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914
(nr 383) angående stämpelavgiften.**

Härigenom förordnas, att 1, 3, 8, 9, 10, 17, 20, 21, 22, 26, 27, 34, 39, 45, 47, 54 och 56 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

— — — — —

Fjärde avdelningen:

Rikets hovrätter; — — — patent- och registreringsverket; bank- och fondinspektionen; riksräkenskapsverket; kontrollstyrelsen; — — — stuteriöverstyrelsen.

Femte avdelningen:

— — — — —

vid Kungl. Maj:ts orden.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag, denna tariff:

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Avsked</i>					fritt					
<i>Fullmakt</i> — — i övriga städer	50	—	—	—	fri					
» annan					fritt					
<i>Kallelsebrev</i> — — — — —										
» i mål angående konkurs, ackordsförhandling utan konkurs, boskillnad, årsstämming eller försäljning av utmätt fast egendom .					fritt					
<i>Karta</i> — — — — —										
<i>Kontrakt</i> — — — — — entreprenad					fritt					
<i>Kungörelse</i> , som anslås å rättens dörr, angående beslut om egendomsavträde eller angående beslut om inledande av offentlig ackordsförhandling; lika med <i>Stämning</i> .					fri					
» annan					fri					
<i>Kvittens</i>					fri					
<i>Lantmätares</i> — — förrättningshandling					fri					
<i>Meddelande</i> i mål angående konkurs					fritt					
<i>Missiv</i> — — — — —										
<i>Protokoll</i> — — — — — lika med <i>Fullmakt</i> .										
» angående förordnande eller entledigande av nämndeman, stämningsman, ledamot av ägodelningsrätt eller god man vid lantmäteriförrättning, av förvaltare i konkurs, av rättens ombudsman eller god man i konkurs eller vid ackordsförhandling utan konkurs, av syssloman i konkurs, därå konkurslagen den 18 september 1862 är tillämplig, samt av annan person i avseende å vård av konkursbo, ävensom rörande av någon bland dem avlagd föreskriven ed					fritt					
» som eljest utgives; lika med <i>Avskrift</i> .										
<i>Underrättelse</i> — — — gäldenär					fri					
» i mål angående konkurs eller ackordsförhandling utan konkurs					fri					

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Underrättelse</i> angående beslut om vägrad — — — — — — vattenlagen					fri					
<i>Utdrag</i> — — — — <i>Vattenbok.</i>										
» av äktenskapsregistret; se <i>Äktenskapsregistret.</i>										
<i>Utnämningsbrev</i> — — — — — — — — — —										
— — — — — — — — — — — — — — — —										
<i>Arspass</i> ; se <i>Pass.</i>										
<i>Äktenskapsregistret</i> , utdrag av	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
<i>Expedition</i> , som icke här ovan är särskilt nämnd, varje ark	—	50	—	50	—	50	1	—	1	—
» som avses i de vid verkställd reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m. meddelade be- stämmelser angående indragning av ex- peditionslösen, och som är utfärdad av ämbets- eller tjänsteman, vilken är un- derkastad sådan bestämmelse, förses ut- över eljest utgående stämpelavgift med stämpel till belopp, motsvarande den in- dragna lösen.										

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

Aktiebrev i inländskt aktiebolag — — — — — utbekomma.

Varda aktiebrev utan erläggande av betalning utfärdade såsom ersättning för förkomna eller förstörda sådana brev eller i utbyte mot aktiebrev i samma bolag, och hava de äldre breven varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas, äro de nya aktiebreven fria från stämpel, så vida de icke utfärdas å högre belopp än varå de äldre breven lytt. Utfärdas de nya aktiebreven å högre belopp, skola de förses med stämpel, i enlighet med vad ovan sagts, för skillnaden mellan beloppen.

Aktiebrev, som sålunda är fritt från stämpel eller skall beläggas med stämpel på sätt i nästföregående punkt stadgas, skall vid utfärdandet av bolaget förses med anteckning om orsaken härtill.

För — — — — ledamöter.

Se för övrigt 27 §.

Aktiebrev i utländskt aktiebolag skall, där icke annorledes här nedan stadgas, förses med stämpel, innan det första gången, sedan detsamma blivit till riket infört, härstädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes eller, därest det ej förut vederbörligen stämpelbelagts, innan inregistrering sker av bouppteckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar aktiebrevet hör. Stämpeln utgår med 10 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, för vilket stämpel å brevet enligt nedan angivna grunder skall beräknas. Lyder aktiebrev å visst belopp, beräknas stämpel å detta belopp. Lyder aktiebrev åter å viss kvotdel av aktiebolags egendom, beräknas stämpel å värdebelopp, vilket i samband med stämpelbeläggning bestämmes av magistrat i stad eller domhavande på landet med ledning av avgiven värdedeklaration.

Vad sålunda stadgats, skall dock icke äga tillämpning på sådant aktiebrev i utländskt aktiebolag, som hit till riket införts före den 1 oktober 1921 samt före samma dag uppvisats hos magistrat i stad. Om dylikt uppvisande samt om dagen därför skall magistraten kostnadsfritt verkställa påteckning å aktiebrevet.

Varda aktiebrev i utländskt aktiebolag, vilka införts till riket, av bolaget infordrade för att utbytas mot nya aktiebrev i samma bolag, må innehavaren av breven med företeende av dessa hos överståthållarämbetet eller vederbörande Konungens befallningshavande anhålla om vidtagande av åtgärd, för att de å breven anbragta införselstämplar eller den för desamma enligt nästföregående stycke åtnjutna stämpelfrihet måtte kunna tillgodoräknas de nya aktiebreven. Ingives samtidigt en förteckning, upptagande aktiebolagets namn, antal och slag av ifrågakomna aktier, samt de belopp eller kvotdelar i bolaget, varå dessa lyda, skall myndigheten med en för sådant ändamål inrättad tryckstämpel annullera införselstämplarna eller, om stämpelfrihet åtnjutes i enlighet med vad i nästföregående stycke omförmäles, förse aktiebreven med påteckning om företeendet och ändamålet därmed. Tillika skall myndigheten kostnadsfritt å förteckningen teckna bevis om densammas riktighet och ändamålet med dess ingivande. Därest sedermera inom ett år från utfärdandet av nämnda bevis nya aktiebrev i bolaget, vart för sig eller sammanlagda till belopp eller kvotdelar motsvarande de i förteckningen upptagna, företes för myndigheten och förteckningen med å densamma tecknat bevis återställes, äger

stämpelfrihet rum för de nya aktiebrev; och förses dessa av myndigheten med anteckning om orsaken härtill.

Se för övrigt 16 §.

Andelsbevis i inländskt bolag; se Lottbrev i inländskt bolag.

Andelsbevis i utländskt företag av ekonomisk art; lika med Aktiebrev i utländskt aktiebolag.

Anvisning; lika med Växel.

Byte av fast egendom — — — om Köp av fast egendom.

Byte av fartyg (präm) till värde av minst 6,000 kronor eller lott i sådant fartyg:

anmälan — — — i denna § är stadgat.

Checkräkning, — — — med Depositionsräkning.

Delaktighetsbevis i inländskt bolag; se Lottbrev i inländskt bolag.

Delaktighetsbevis i utländskt företag av ekonomisk art; lika med Aktiebrev i utländskt aktiebolag.

Depositionsräkning, kapitalräkning eller annan räkning hos bank, annan kreditinrättning eller bankir, å vilken räkning penningar mot särskilt bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas: räntebesked — vare sig detta meddelas insättaren genom särskild handling eller genom anteckning å bevis eller i bok — räntekupong, kvittens å mottagen ränta eller, därest räntebesked, räntekupong eller kvittens ej lämnas, anteckning i räkenskaperna, varigenom insättaren tillgodoföres ränta, skall vid handlingens lämnande eller anteckningens förande förses med stämpel av 5 öre, om räntebeloppet överstiger 5 men ej uppgår till 10 kronor, samt av 10 öre för varje fulla 10 kronor av räntebeloppet, om detta uppgår till 10 kronor eller högre belopp.

Vad — — — innestå.

Sökes på grund av bevis om insättning på sådan räkning, som här ovan avses, betalning hos offentlig myndighet, skall beviset förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är dylikt bevis fritt från sistnämnda stämpelavgift, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Se för övrigt 54 och 55 §§.

Förpantningsbrev; lika med Skuldebrev.

Förskrivning; se Obligation.

Förvärv av fast egendom i enlighet — — — avhandling om Köp av fast egendom.

Förvärv av fast egendom genom skifte vid upplösning av bolag eller förening; fångeshandling därå; lika med avhandling om Byte av fast egendom.

Förvärv av fartyg (pråm) till värde av minst 6,000 kronor eller lott i sådant fartyg genom skifte vid upplösning av bolag eller förening; lika med Byte av fartyg (pråm).

Förvärv av fast egendom på grund av tillskott vid bildande av bolag eller förening eller på grund av tillskott efter bolagets eller föreningens bildande; fångeshandling därå; lika med avhandling om Byte av fast egendom.

Förvärv av fartyg (pråm) till värde av minst 6,000 kronor eller lott i sådant fartyg på grund av tillskott vid bildande av bolag eller förening eller på grund av tillskott efter bolagets eller föreningens bildande; lika med Byte av fartyg (pråm).

Gåva av fast egendom: — — — — —

Interimsbevis, interimskvitto å aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt bolag; angående stämpelpikt se 27 §.

Kapitalräkning; se Depositionsräkning.

Kvittens, — — —; lika med Växel;

dock att kvittens, som avser inkassering av penningar genom postförskott eller s. k. efterkrav, är från stämpel fri.

Köp av fast egendom: avhandling — — — — 1 krona för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Köpeavhandling — — — — 2 kronor för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Där köpeavhandling — — — — sista fånget.

Fångeshandling — — — — fri.

Köp av fartyg (pråm) till värde av minst 6,000 kronor eller lott i sådant fartyg:

anmälan om köpet — — — — överlåtelsen.

Upphör fartyg på grund av försäljning till utlandet att vara svenskt, skall anmälan för dess avförande ur fartygsregistret eller,

om fartyget ej är i registret infört, anmälan till den i 34 § 2 mom. omförmälda myndighet förses med stämpel enligt vad här ovan stadgas.

Vid köp av fartyg från utländsk ägare, vid beställning, som avser nybyggnad av fartyg, vid köp av nybyggt fartyg omedelbart från den, som byggt detsamma, samt vid köp av fartyg, som är avsett att användas för skeppsbrutnas räddning eller av statens befattningshavare i och för tjänsten, äger här ovan stadgade avgiftsskyldighet icke rum; dock att stämpelfriheten vid beställning avser endast det ursprungliga beställningsavtalet men icke överlåtelse av beställningskontrakt.

Där köpeavhandling — — — — sista fånget.

Där köpare av fartyg inom sex månader från köpeavhandlingens upprättande utan annan ändring i köpevillkoren än som betingas av att flera bliva lottägare i fartyget, överlåter fartyget eller lott däri till delägare i nybildat rederi eller till nybildat bolag, vilka bildats i ändamål att övertaga fartyget, samt anmälan om överlåtelsen skett inom samma tid och inom tid, som för dylik anmälan finnes föreskriven, äger, därest i sammanhang med anmälan om förra fånget uppgivits, eller där sådan anmälan icke är erforderlig, vid anmälan om den senare överlåtelsen styrkes, att förvärvet skett för att överlåtas till vederbörande rederi eller bolag, stämpelbeläggning ej rum för sista fånget.

Anmälan — — — — köpet.

Sökes — — — — järnväg.

Se för övrigt 9, 10 och 13 §§ samt 34 § 2 mom.

Lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt — — — — hos bolaget utbekomma.

Varda lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis utan erläggande av betalning utfärdade såsom ersättning för förkomna eller förstörda sådana brev eller bevis eller i utbyte mot dylika brev eller bevis i samma bolag, och hava de äldre breven eller bevisen varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas, äro de nya breven eller bevisen fria från stämpel, såvida de icke utfärdas å högre belopp än varå de äldre breven eller bevisen lytt. Utfärdas de nya breven eller bevisen å högre belopp, skola de förses med stämpel, i enlighet med vad ovan sagts, för skillnaden mellan beloppen.

Lottbrev eller bevis, som sålunda är fritt från stämpel eller

skall beläggas med stämpel på sätt i nästföregående punkt stadgas, skall vid utfärdandet av bolaget förseas med anteckning om orsaken härtill.

För den — — — — i sparbanker.

Se för övrigt 27 §.

Lottbrev i utländskt företag av ekonomisk art; lika med Aktiebrev i utländskt aktiebolag.

Lottsedel — — — — —

Obligation, som utfärdas här i riket, — — — — stadshypotekskassas obligationer.

Sökes — — — — i konkurs.

Varda obligationer här i riket utfärdade endast såsom ersättning för förkomna eller förstörda sådana handlingar eller i utbyte mot obligationer av samma utgivare och med samma räntefot, och hava de äldre obligationerna varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas, äro de nya obligationerna fria från stämpel, såvida de icke utfärdas å högre belopp än varå de äldre obligationerna lytt. Utfärdas de nya obligationerna å högre belopp, skola de förseas med stämpel, i enlighet med vad ovan sagts, för skillnaden mellan beloppen.

Obligation, som sålunda är fri från stämpel eller skall beläggas med stämpel på sätt i nästföregående punkt stadgas, skall vid utfärdandet av obligationsutgivaren förseas med anteckning om orsaken härtill.

Därest — — — — i denna förordning är stadgat om obligation, som utfärdas här i riket.

Se för övrigt 15, 16 och 27 §§.

Obligation, som utfärdats i utlandet, skall, där icke annorledes här nedan stadgas, förseas med stämpel, innan den första gången, efter det densamma blivit till riket införd, härstädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes eller, därest den ej förut vederbörligen stämpelbelagts, innan inregistrering sker av bouppteckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar obligationen hör. Stämpeln utgår med 60 öre för belopp ej överstigande 100 kronor och därutöver 60 öre för varje påbörjat hundratal kronor.

I utlandet utgiven, till riket införd obligation vare fri från sådan införselstämpel, som ovan nämnts, därest genom magistrats påteckning å obligationen styrkes, att den blivit för magistraten uppvisad före den 1 januari 1895. Är dylik obligation, som inkommit till riket efter ingången av år 1895 men före den 1 juli

1917, försedd med påteckning av magistrat, att den före sistnämnda dag hos magistraten uppvisats, skall obligationen beläggas med stämpel enligt de för obligation närmast före den 1 juli 1917 gällande bestämmelser.

Varda i utlandet utgivna obligationer, som införts hit till riket, av utgivaren infordrade för att utbytas mot nya obligationer, utfärdade av samma utgivare och löpande med samma ränta, må innehavaren av obligationerna med företeende av dessa hos överståthållarämbetet eller vederbörande Konungens befallningshavande anhänga om vidtagande av åtgärd, för att de å obligationerna anbragta införselstämplar eller den för desamma enligt nästföregående stycke åtnjutna stämpelfrihet måtte kunna tillgodoräknas de nya obligationerna. Ingives samtidigt en förteckning, upptagande utgivarens namn, obligationernas antal samt dessas belopp och räntefot, skall myndigheten med en för sådant ändamål inrättad tryckstämpel annullera införselstämplarna eller, om stämpelfrihet åtnjutes i enlighet med vad i nästföregående stycke omförmäles, förse obligationerna med påteckning om företeendet och ändamålet därmed. Tillika skall myndigheten kostnadsfritt å förteckningen teckna bevis om densammas riktighet och ändamålet med dess ingivande. Därest sedermera inom ett år från utfärdandet av nämnda bevis, nya, av samma utgivare utfärdade obligationer, till räntefot och, var och en för sig eller sammanlagda, till belopp motsvarande de i förteckningen upptagna, företes för myndigheten och förteckningen med å densamma tecknat bevis återställas, äger stämpelfrihet rum för de nya obligationerna; och förses dessa av myndigheten med anteckning om orsaken härtill.

Därest hit till riket inkommit löpande förskrivningar, som i utlandet utfärdats för särskilda delar av skuldbelopp och vilka uppenbarligen äro avsedda att utsläppas i den allmänna rörelsen, gälle angående dylik förskrivning, ändock att den ej betecknats som obligation, vad i denna förordning är stadgat om obligation, som utfärdats i utlandet.

Se för övrigt 16 §.

Postremissväxel; se Växel.

Räkning, — — — — järnväg.

Rätt till elektrisk kraft; se Nyttjanderätt till fast egendom.

Servitutsavtal, — — — — egendom.

Skogsavverkning: avhandling, varigenom rätt till skogsavverkning upplåtes eller vari vid försäljning av fastighet sådan avverkningsrätt förbehålles, skall, då den för vinnande av inteckning företes, förses med stämpel av 1 krona för varje fulla 100 kronor av vad för rättigheten blivit utfäst eller, om detta icke blivit i avhandlingen till visst belopp bestämt, av 10 öre för varje fullt antal av 10 ar utav det upplåtna skogsskiftet.

Sökes på — — — — sökes.

— — — — —
Växel — — — — —

b) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller som är utfärdad å utrikes ort, skall i förra fallet, då den utställs, samt i senare fallet, innan den här i riket överlåtes eller till godkännande eller betalning företes eller godkännes eller betalas, beläggas med stämpel av 50 öre för belopp, ej överstigande 1,000 kronor, och därutöver 50 öre för varje påbörjat tusental kronor, varå den lyder;

och skall handling, vilken är avsedd att såsom växel utställas utom riket men före utställandet varder här i riket försedd med godkännande, stämpelbeläggas såsom växel, innan den över-sändes till utrikes ort.

Utom i fall — — — — bevakas i konkurs.

Se för övrigt 16 §.

— — — — —
 9 §.

Stämpel — — — — slutat är.

Då lagfart sökes å fång, som skett genom inrop å exekutiv auktion eller genom skifte eller på grund av tillskott eller i enlighet med gällande — — — gäldas. Vid förvärv av fartyg genom skifte eller på grund av tillskott skall förvärvaren ensam gälda stämpeln. Likaledes skall vid köp av fartyg genom inrop å exekutiv auktion köparen ensam betala stämpeln.

— — — — —
 10 §.

— — — — —
 2. Vid — — — — värde.

Vid byte av fartyg, vid förvärv av fartyg genom skifte eller på grund av tillskott samt vid köp av fartyg, där köpeskillingen — — — — män.

Vad sålunda är stadgat i fråga om fartyg äger motsvarande tillämpning beträffande lott i fartyg.

3. De bevis — — — — införskaffas. Underlåter vid köp av fartyg eller lott i fartyg den avgiftsskyldige att lämna uppgift om köpeskillingen, äger rätten efter framställning av vederbörande myndighet att genom vite tillhålla honom att lämna dylik uppgift.

17 §.

Därest handling, vilken för vinnande av lagfart, inteckning, inskrivning eller betalning varit inför offentlig myndighet företedd och därvid blivit försedd med stämpel, ånyo i samma avseende som tillförening ingives, äge förnyad stämpelbeläggning ej rum, dock med undantag för de i 14 § omnämnda fall ävensom för det fall, då inteckning, som meddelats på grund av skuldebrev eller annat fordringsbevis, till följd av uraktlåten förnyelse förfallit eller av domstol dödsats och ny inteckning därefter ej blivit sökt, på landet sist vid det ting, som infaller näst efter ett år, och i stad inom ett år.

Där på grund av skuldebrev eller annat fordringsbevis betalning sökes för belopp, för vilket inteckning tillförening varit sökt, eller där inteckning sökes för belopp, för vilket betalning tillförening varit sökt, sker ej förnyad stämpelbeläggning.

Äskas — — — — med stämpel.

20 §.

Vill någon föra talan om återfående av stämpelavgift, som av ämbets- eller tjänsteman debiterats eller i enlighet med dennes tillsägelse blivit erlagd för sådan handling, vars stämpelbeläggning enligt 35 § skall i hovrätt granskas, må dylik talan inom sex månader från det ifrågakommen stämpelbeläggning ägt rum anhängiggöras i den hovrätt, varunder ämbets- eller tjänstemannen lyder; dock att nämnda tid, där talan grundar sig på förhållande, som tillkommit efter stämpelbeläggnings, räknas från tiden för samma förhållandes tillkomst. Part, som ej nöjes åt hovrättens beslut, — — — — penningar.

21 §.

Förmår i fall, som avses i 20 §, den, vilkens rätt är av skedd stämpelbeläggning beroende, visa, att talan om återfående av stämpelavgift icke kunnat av honom föras i den ordning, som i samma § är föreskriven,

ankomme efter därom gjord ansökning på Konungen att efter prövning av föreliggande omständigheter förordna om restitution av vad i stämpelavgift för mycket erlagts.

Vad — — — — erlagda.

22 §.

1. Stämplat skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

- a) helarksstämplat,
- b) enkla och dubbla beläggningsstämplat samt
- c) bank- och växelstämplat.

I vilka valörer dessa stämplat skola tillhandahållas, bestämmas av generalpoststyrelsen.

Dessutom äger stämpling av blanketter till aktiebrev, lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis i inländska bolag samt obligationer, som utfärdas här i riket, rum i den ordning, 27 § föreskriver.

2. När — — — — stämplat begagnas.

Där — — — — närmast, begagnas.

26 §.

Generalpoststyrelsen — — — — tillgå.

Ett exemplar av denna förordning jämte av generalpoststyrelsen utfärdad förteckning över de valörer, i vilka stämplat tillhandahållas, skola för allmänheten finnas tillgängliga å varje postanstalt.

Därest å postanstalt befintligt stämpelförråd icke innehåller stämplat av det slag eller i de valörer, som enligt författningen och generalpoststyrelsens förteckning skola vara att tillgå samt i gjord rekvisition begäras, åligger det postanstaltens föreståndare att så snart ske kan anskaffa och rekvirenten tillhandahålla de rekvirerade stämplatarna ävensom att underätta rekvirenten om dagen, då stämplatarna kunna till honom utlämnas.

Huru — — — — och 33 §§.

27 §.

Då aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländska bolag eller obligationer, som utfärdas här i riket, enligt 8 § skola förses med stämpel, skall detta äga rum sålunda, att stämpling av blanketterna till aktiebrev, lottbrev, bevisen eller obligationerna sker genom generalpoststyrelsens försorg. Den, som vill låta stämpla dylika

blanketter, anmäla sig därom skriftligen hos generalpoststyrelsen med bifogande av blanketterna samt uppgift å dessas valör och antalet av varje valör ävensom, då fråga är om stämpling av aktiebrev, lottbrev eller bevis, intyg om det belopp, som enligt bolagets beslut skall erläggas i betalning för aktien, lotten eller andelen. Generalpoststyrelsen fastställer därefter det belopp, med vilket stämpel enligt bestämmelserna i denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blivit inbetalt, verkställa stämplingen.

Därest någon vill låta utfärda interimsbevis eller interimskvitton å aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis, som här ovan avses, skall därom — — — — åläggande.

Talan — — — — allmänhet.

34 §.

1. Ämbets- eller tjänsteman — — — — föreskrives.

Är anmälan om köp av fartyg eller fartygslott — — — — statsverket.

Är annan handling — — — — icke mottagas. Ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel belägningsstämpel utan att samtidigt belägga handlingen med av honom kontant inköpta stämplat, åligger att med användande av blanketter, som avgiftsfritt tillhandahållas honom av generalpoststyrelsen jämlikt av Konungen utfärdade bestämmelser, omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel.

Då — — — — erfordras.

2. Senast inom en månad efter det avtal, vare sig skriftligt eller muntligt, träffats om köp av ej registreringspliktigt och i fartygsregistret icke infört fartyg till värde av minst 6,000 kronor eller av lott i sådant fartyg, skola — — — — träffade avtalet. Är köparen ej bosatt här i riket, åligger anmälningsskyldighet endast säljaren. Anmälan skall — — — — tillhör.

Länsmannen — — — — underlåtenhet.

Sedan — — — — ägare.

3. Vad i mom. 1 och 2 är stadgat beträffande köp av fartyg äger motsvarande tillämpning med avseende å byte av fartyg samt förvärv av fartyg genom skifte eller på grund av tillskott.

4. Ingives för inregistrering till domstol efter avliden person upprättad bouppteckning, däri upptagits aktiebrev i utländskt aktiebolag eller lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i utländskt företag av

ekonomisk art eller obligation, som utfärdats i utlandet, åligger det domstolen att före inregistreringen tillse, att den i 8 § för dylika handlingar föreskrivna stämpelskyldighet blivit fullgjord.

39 §.

Stämpelförsäljare, som i räkning — — — stämpelförsäljaren.
Sådana — — — medlen.

Stämpelförsäljare, som, enligt vad i 34 § sägs, uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att samtidigt belägga handlingen med av honom kontant inköpta stämplat, åligger att inom åtta dagar efter varje månads slut till generalpoststyrelsen inleverera vad sålunda må hava influtit under den tillämdalupna månaden med bifogande därvid av de till blanketterna hörande talonger, som motsvara de under månaden utfärdade kvittona. Sålunda överlämnade talonger skola i generalpoststyrelsen undergå behörig granskning.

45 §.

1. De — — — månaden.
2. Generalpoststyrelsen har att inom den 1 april till riksräkenskapsverket överlämna ej mindre — — — inventeringar.

47 §.

1. Den, som utgiver, överlåter eller till godkännande eller betalning företer växel eller annan handling, som enligt 8 § skall lika med växel stämpelbeläggas, eller här i riket godkänner eller betalar växel eller annan handling av nyssnämnd beskaffenhet, som utfärdats utom riket, eller godkänner och till utrikes ort översänder sådan handling, som omförmäles i 2 stycket av mom. b) under rubriken växel i 8 §, utan att, där handlingen skolat föras med stämpel, — — — bot fem kronor.

2. Åsidosätter någon vad i 8 § finnes föreskrivet om stämpelbeläggning av aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt bolag, då brevet eller beviset utfärdas, böte tio gånger den felande stämpels belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

Till enahanda ansvar vare den förfallen, som belånar, försäljer eller på vad sätt det vara må överlåter aktiebrev i utländskt aktiebolag eller lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i utländskt företag av ekonomisk art, utan att handlingen är försedd med i 8 § föreskriven stämpel eller sådan påteckning av magistrat, som där omförmäles.

Utgiver någon interimsbevis eller interimskvitto, som i 27 § avses, i annan ordning än där stadgas, böte — — — — dock minst tjugufem kronor.

3. Den obligationsutgivare — — — — bot tjugufem kronor.

4. Den obligationsutgivare — — — — bot tjugufem kronor.

Varder, enligt vad i 8 § stadgas, aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt bolag eller här i riket utfärdad obligation, som utlämnas i ersättning — — — — etthundra kronor.

6. Om köpare av registreringspliktigt eller eljest registrerat fartyg till värde av minst 6,000 kronor eller av lott i sådant fartyg — — — — dock minst tjugufem kronor. Lag samma vare för den, som genom byte eller skifte eller på grund av tillskott blivit ägare av fartyg, som här sägs, eller av lott däri.

Om säljare och köpare av icke registreringspliktigt och i fartygsregistret icke infört fartyg till värde av minst 6,000 kronor eller av lott i sådant fartyg underlåta att — — — — bot tjugufem kronor. Lag samma vare för dem, som träffat avtal om byte av fartyg, som här sägs, eller av lott däri, eller om förvärv av dylikt fartyg eller lott däri genom skifte eller på grund av tillskott.

Där säljare — — — — tjugufem kronor; och gäller vad här är stadgat i tillämpliga delar även med avseende å dem, vilka med varandra träffat avtal om byte av fartyg, som här sägs, eller av lott däri, eller om förvärv av dylikt fartyg eller lott däri genom skifte eller på grund av tillskott.

54 §.

Den i 8 § — — — — utgöras.

Bank — — — — säkerhet.

Sedan — — — — generalpoststyrelsen. Konungens befallningshavande skall ock förordna ett ombud att hos banken utöva den befattning, varom i denna förordning stadgas, och skall därvid iakttagas att, därest så lämpligen kan ske, vid bankbolag skall till sådant ombud utses det allmänna ombud, som av bankinspektionen jämlikt gällande lag om bankrörelse förordnats för bolaget.

Den — — — — erlägga.

Verkställes — — — — rättighet.

Vad i denna § är stadgat i fråga om bank, skall äga motsvarande

tillämplighet i fråga om annan kreditinrättning, sparbank, bankir eller ekonomisk förening; dock skall i fråga om sparbank sådant intyg, som omförmäles i 4 stycket av denna §, utfärdas och till generalpoststyrelsen insändas av Konungens befallningshavande eller dess för undersökning av sparbanks förvaltning förordnade ombud, samt utfärdandet av intyget ske i samband med dylik undersökning, även om denna äger rum efter det stämpelbeloppet av sparbanken insänts till generalpoststyrelsen.

56 §.

Generalpoststyrelsen äge medgiva, att den, som erhållit tillstånd till anordnande av lotteri — — — dragningen.

Inbetalas — — — därå.

Å lottsedel, som enligt generalpoststyrelsens medgivande må utlämnas — — — påtryckas.

Denna förordning träder i kraft, i vad den avser 3 § rubrikerna Kallelsebrev, Kungörelse, Meddelande, Protokoll och Underrättelse den 1 januari 1922, samt i övriga delar den 1 augusti 1921.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härigenom förordnas, att 14 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skall upphöra att gälla samt att 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 och 18 §§ i samma förordning skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

3 §.

— — — — —
 3. Stämpelplikt äger icke rum i följande fall nämligen:
 a) — — — — —
 b) — — — — —
 c) — — — — —
 d) — — — — —
 e) vid utlämnande av här i riket utfärdad obligation, då enligt förordningen angående stämpelavgiften obligationen skall före utlämnandet förses med särskild stämpel.

4. Värdet — — — — gällande.

4 §.

— — — — —
 2. Vid — — — — köpeskillingen.
 Skyldigheten — — — — kommissionär.
 Är — — — — avräkningsnotan.
 Där — — — — namn.
 Då fondhandlare avslutar köpavtal, icke för egen räkning utan såsom kommissionär skall han förse avräkningsnota med påskrift: i kommission (avräkningsnota i kommission). Avslutar annan än fondhandlare köpavtal för annans räkning, skall i avräkningsnotan utsättas för vems räkning avslutandet skett.

Avräkningsnota behöver icke vara underskriven — — — —

50

Då — — — — blanketter.

Fondhandlare, som vid köp eller byte mottagit ostämplad avräkningsnota i kommission, skall fastsätta densamma vid det hos honom förvarade exemplaret av den utav honom själv över köpet eller bytet utfärdade notan.

78.

1. För stämpelbeläggning av avräkningsnota skall användas dubbel beläggningstämpel (överlåtelsestämpel). Överlåtelsestämplar skola vara att tillgå i valörer, som av generalpoststyrelsen bestämmas.

De två exemplaren — — — — —

9. *Mr.*

Tillsyn över efterlevnaden av de i denna förordning givna föreskrifter tillkommer bank- och fondinspektionen.

10 §.

Inom tre månader efter utgången av varje kalenderkvartal skall fondhandlare till bank- och fondinspektionen insända de blankettböcker med tillhörande exemplar av upprättade avräkningsnotor, vilka han använt under det kvartal, varom fråga är.

11 §.

Underlåter fondhandlare att fullgöra vad honom enligt stadgandet i 10 § åligger, äge rätten på framställning av bank- och fondinspektionen genom vite tillhålla den försumlige att fullgöra sitt åliggande.

15 §.

De i 12 och 13 §§ omförmälda — — — — allmän domstol.

Varder kontrahent — — — — ålegat.

18 S.

Generalpoststyrelsen — — — — av de särskilda slag, som skola
vara att tillgå — — — — försäljningsställe.

Denna förordning träder i kraft, i vad den avser 3, 4, 5, 7 och 18 §§ den 1 augusti 1921, samt i övriga delar den 1 januari 1922; dock att de jämlikt nu gällande bestämmelser utsedda tillsyningsmän icke äga att granska de avräkningsnotor, som upprättas efter den 1 oktober 1921, utan skola dessa på sätt i 10 § stadgas insändas till bank- och fondinspektionen.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift.

Häriigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Önskar någon på förhand vinna upplysning, huruvida eller med vilket belopp i visst fall stämpelavgift skall utgå enligt gällande författningar angående stämpelavgifter, äge han hos statskontoret erhålla dylik upplysning, utom vad angår dels sådana enskilda handlingar, vilka vid ingivandet till statsmyndighet skola föras med stämpel eller vilkas stämpling skall ske genom generalpoststyrelsens försorg, dels ock statsmyndighets expeditioner.

Av statskontoret meddelad upplysning är för statsverket bindande.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1921.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 febru-
ari 1921.*

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL,
statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERG-
QVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Tillförordnade chefen för finansdepartementet, statsrådet Ericsson,
anförde:

Efter av Kungl. Maj:t den 27 maj 1919 lämnat bemyndigande har dåvarande chefen för finansdepartementet tillkallat särskilda sakkunniga*) <sup>Ändringar
i stämpelför-
ordningen.</sup> att inom departementet verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften m. m. De sakkunniga hava den 16 februari 1920 överlämnat ett i anledning av uppdraget utarbetat förslag, vilket torde såsom bilaga få åtfölja statsrådsprotokollet.

Över förslaget hava utlåtanden avgivits av patent- och registreringsverket samt generalpoststyrelsen den 9, av statskontoret den 11, av bank- och fondinspektionen den 12 och av kommerskollegium den 13 mars 1920.

Jag biträder de sakkunnigas förslag i väsentliga delar. I det följande kommer jag att redogöra för förslaget endast då jag funnit skäl avvika därifrån eller då de avgivna utlåtandena därtill giva anledning. Jag torde här böra erinra, att förslaget, i vad det avser stämpel å vissa lantmäterihandlingar samt ytterligare ett par detaljer, redan föranlett åtgärd i proposition nr 368 till 1920 års riksdag, samt att förordningen den 20 april 1906 angående en särskild stämpelavgift för försäljning av punsch, arrak och rom numera upphävt. Den av de sakkunniga jämväl berörda förordningen angående expeditionslösen är av administrativ natur och torde därför kunna förbigås. Utöver de av de sakkunniga föreslagna ändringarna har jag nu ansett åtskilliga andra vara av behovet påkallade; och har jag låtit inom finansdepartementet utarbeta förslag därtill, vilket jag även ber att få framlägga.

*) Bankdirektören A. Hedenlund, jurisdoktorn F. Brock och häradshövdingen J. Zetterstedt.

Då jag nu med den inskränkning, jag nyss nämnde, går att redogöra för förslagen, följer jag den ordning, vartill stämpelförordningens nuvarande uppställning giver anledning.

1 §. Det på grund av 1920 års riksdags beslut nyinrättade riksräkenskapsverket har intagits bland de statsmyndigheter, som uppräknas i 1 §, och har därvid bekommit sin plats i fjärde avdelningen, närmast före kontrollstyrelsen. Vidare har i stället för bankinspektionen insatts bank- och fondinspektionen.

3 §. Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke med hänsyn till den nedgång i penningvärdet, som ägt rum under de senaste åren, en höjning bör ske av stämplarna till statsmyndigheternas expeditioner ävensom till de i II kapitlet omförmälda enskilda handlingar, vilka skola föras med stämpel till visst belopp, som icke står i förhållande till något i handlingen upptaget värdebelopp. Det torde emellertid icke vara erforderligt att redan nu, innan den statsfinansiella situationen kan överblickas, taga ställning till denna fråga. Möjligen blir det framdeles anledning återkomma till densamma.

Med anledning av förslag till konkurslag m. m. föreslagna ändringar i 3 §. I proposition den 17 december 1920, nr 4, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga förslag till, bland annat, konkurslag och lag om ackordsförhandling utan konkurs. Ett upphöjande till lag av nämnda förslag föranleder i 3 § ändring i rubrikerna Kallelsebrev, Protokoll och Underrättelse samt tillägg av två nya rubriker, Kungörelse och Meddelande.

I anledning av den nya giftermålsbalkens bestämmelse om upprättande av ett äktenskapsregister, vilket jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande skall föras hos statistiska centralbyrån, har vidare i 3 § införts en ny rubrik, Äktenskapsregistret, utdrag av; och har med hänsyn därtill att någon lösen icke kommer att utgå, stämpeln bestämts till tre kronor.

8 §. Aktiebrev, Lottbrev och Obligation. I de sakkunnigas förslag till lydelse av rubrikerna aktiebrev i inländskt aktiebolag, aktiebrev i utländskt aktiebolag, lottbrev i inländskt bolag, obligation, som utfärdas här i riket och obligation, som utfärdats i utlandet, hava företagits en del ändringar, som dock äro av uteslutande formell natur.

Förskrivning. I enlighet med hemställan från generalpoststyrelsen, att, då under rubriken obligation meddelades bestämmelser om stämpelbeläggning av löpande förskrivningar, en ny rubrik härom borde införas, har efter rubriken förpantningsbrev intagits en rubrik, »Förskrivning; se Obligation».

Förvärv av fast egen- dom eller fartyg (präm) genom skifte vid upplösning av bolag eller förening. Angående den av de sakkunniga föreslagna stämpelskyldigheten vid fastighets- och fartygsförvärv, som skett genom skifte vid upplösning av aktiebolag, handelsbolag eller förening har statskontoret i sitt

utlåtande förklarar sig vidhålla den av statskontoret förut uttalade uppfattningen, att frihet från lagfartsstämpel vid skifte stode i full överensstämmelse med grunderna för vårt stämpelbeskattningsväsen.

Statskontoret.

Kommerskollegium har anfört, att, då genom skifte egentligen endast en redan förut befintlig rätt utbrytes, framstår en likabehandling i stämpelavseende av ett sådant förvärv med köp såsom i och för sig icke rättvis och icke heller med den åsyftade stämpelavgiftens karaktär av omsättningsskatt väl överensstämmande. Då därtill komme, att omständigheterna torde föranleda till att vid skifte förvärvaren finge ensam vidkännas hela avgiften, ville det synas kommerskollegium, som om förhållandena billigtvis borde betinga, att stämpelavgiften vid skifte sattes till högst halva stämpelbeloppet vid köp.

Kommerskollegium.

De båda ämbetsverkens uppfattning att ett införande av den nu föreslagna stämpelskyldigheten icke skulle gå väl ihop med stämpelavgiftens karaktär av omsättningsskatt synes mig icke böra föranleda ändring i de sakkunnigas förslag. För mig har uppgivits, att det förekommit en mängd fall, då ett aktiebolag förvärvat ett annat aktiebolags fasta egendom genom att uppköpa samtliga aktier i detta och sedan tillskifta sig egendomen, varefter vid sökt lagfart å fånget stämpel icke behövt erläggas. Då det här i själva verket är fråga om köp av fast egendom, synes det mig icke vara obilligt, att stämpel utgår. Enahanda är förhållandet vid förvärv av fartyg. Då förvärv genom skifte kan ske förutom vid upplösning av handelsbolag och aktiebolag även vid upplösning av ömsesidiga försäkringsbolag och solidariska bankbolag, har jag låtit de sakkunnigas förslag undergå en mindre jämkning.

Departementschefen.

De sakkunniga hava ansett, att, då vid bildande av aktiebolag fast egendom tillskjutes mot erhållande av aktier, fånget faller under befintliga bestämmelser om byte av fast egendom. De sakkunniga hava därför ej upptagit ett dylikt fång såsom stämpelpliktigt under särskild rubrik. Emellertid har i ett Kungl. Maj:ts utslag den 4 februari 1921 en motsatt uppfattning kommit till synes. Jag har därför ansett nödigt upptaga två rubriker, varigenom göres tydligt, att stämpel skall utgå, då vid bildande av bolag eller förening bolagsman eller föreningsmedlem såsom sin insats tillskjuter fast egendom eller fartyg. Detsamma skall gälla, då efter bolagets eller föreningens bildande på enahanda sätt tillskott av fast egendom eller fartyg göres. Av den föreslagna stämpelskyldigheten vid förvärv genom skifte och på grund av tillskott hava föranletts ändringar i 9 §, 10 § 2 mom., 34 § och 47 § 6 mom.

Förvärv av fast egendom eller fartyg (präm) genom tillskott vid bildande av bolag eller förening.

En av de sakkunniga har i särskilt yttrande föreslagit, att fjärde stycket under rubriken köp av fast egendom samt fjärde och femte styckena

Köp av fast egendom och av fartyg (präm).

under rubriken köp av fartyg (präm) skola utgå. De skäl, som anförts härför, finner jag vara värda beaktande. Då emellertid de missbruk, vartill det nu förefintliga stadgandet om stämpelfrihet vid överlåtelse inom viss tid kan giva anledning, till största delen torde komma att, såvitt angår överlåtelse av fast egendom, omöjliggöras, därest ett av jordabalkskommissionen utarbetat förslag till lag med vissa bestämmelser i avseende å köp, byte och gåva av fast egendom varder upphöjt till lag, har jag ansett mig icke böra föreslå borttagandet av stämpelfrihet vid överlåtelse inom viss tid av fast egendom. Beträffande överlåtelse av fartyg inom viss tid synes mig tillräckliga skäl icke hava förebragts för avskaffande av stämpelfrihet.

*Köp och byte
av fartyg
(präm).
Kommers-
kollegium.*

Om den av de sakkunniga föreslagna lydelsen av rubrikerna köp och byte av fartyg (präm) har kommerskollegium i sitt utlåtande anført: Såsom en fördel, bland andra, som skattepliktens begränsning efter fartygs värde skulle medföra, hade kommerskollegium i sitt av de sakkunniga åberopade yttrande den 10 mars 1917 framhållit, att därigenom skulle upphöra anledning till att från mätningsskyldighet förfätningsenligt befriat fartyg skulle med hänsyn allenast till eventuell skatteplikt bli va nödsakat underkastas mätning. Genom bibehållande, såsom skett i förslaget, i nämnda hänseende alternativt av en storleksgräns skulle den antydda olägenheten kvarstå och göra sig än mera gällande, i den mån genom gränsens sänkning ett större antal mindre fartyg komme att inbegripas inom området för skattetillämpningen. Vidare kunde framhållas, att skatten beträffande fiskefartyg med hänsyn till de jämförelsevis dyrbara tillbehör och fångstredskap, varmed de vore utrustade och som kunde öva ett väsentligt inflytande på deras värde, finge en annan, i viss mån hårdare karaktär än i fråga om handelsfartyg i egentlig mening. Förhållandet syntes skäligen betinga om icke fullständig avgiftsbefrielse så åtminstone lindring i avgiftsbelopp. I övrigt föreläge emellertid giltig anledning till att från skatten fritaga avtal om förvärv av fartyg, som vore avsett för skeppsbrutnas räddning eller vore att anse såsom tillbehör till annat fartyg eller vore avsett att användas av lots eller annan statens befattningshavare i och för tjänsten. I avseende å det föreslagna stadgandet om avgiftsbefrielse under angivna förutsättningar, när ett fartygsfång på samma villkor ånyo överlätas, ville det synas kollegium, som om förmånen därav skäligen borde få åtnjutas även vid överlåtelse av fång av fartyg från utlandet eller på grund av beställning, varför förbehållet om för det förra fånget erlagd stämpel icke borde för antytt fall uppehållas. Vidare borde uppställas den fordran, att i sammanhang med anmälningen om det förra fångets skulle hava uppgivits eller, där sådan icke påkallades, vid anmälningen om den senare överlåtelser styrkts,

att förvärvet skett för att överlätas till vederbörande bolag eller rederi. Då omförmälda stadgande syntes vara avsett att ersätta gällande föreskrift i ämnet, ville kollegium erinra därom, att denna senare, om man bortsåge från inskränkningen genom tidsbegränsning, hade i övrigt en i viss mån vidsträcktare tillämplighet än det nu föreslagna.

Då jag funnit kommerskollegii anmärkning mot bibehållande av en alternativ storleksgräns befogad, har densamma borttagits. Kommerskollegium har framhållit, att fiskefartyg komme att i skattehänseende drabbas hårdare än andra fartyg, därför att de tillbehör och fångstredskap, varmed de vore utrustade, vore jämförelsevis dyrbara och följaktligen kunde väsentligt höja fartygens värde. Visserligen innehåller den nordiska sjölagstiftningen icke någon positivt begränsande bestämmelse om vilka tillbehör, som böra anses såsom delar av fartyget; stadgandet i sjölagens 268 § giver endast en negativ begränsning. Den rådande uppfattningen lär dock vara, att redskap, som äro anskaffade för annat ändamål än den egentliga sjöfarten, såsom till exempel för idkande av fiske eller fångst, för fångstens beredande eller för utövande av bärgningsverksamhet, icke äro att anse såsom delar av fartyget. Då med denna uppfattning fiskefartyg icke komma i en sämre ställning än andra fartyg, har jag icke funnit anledning föreslå någon skattelindring för fiskefartyg. De av kommerskollegium i övrigt framställda erinringarna har jag beaktat utom beträffande fartyg, som är att anse såsom tillbehör till annat fartyg. Det synes mig självfallet, att livbåt, som anskaffas för fartygsräkning, icke bör i förevarande avseende behandlas såsom fartyg oavsett dess värde. Såsom kommerskollegium jämväl framhållit, har det av de sakkunniga föreslagna stadgandet om stämpelfrihet vid överlåtelse erhållit en sådan avfattning, att stämpelfrihet skulle åtnjutas endast vid överlåtelse till nybildat bolag eller nybildat rederi. Då något skäl för en dylik inskränkning i det nu gällande stadgandet icke anförts, har i det av mig framlagda förslaget den nuvarande föreskriften bibehållits oförändrad, varefter tillagts det av de sakkunniga föreslagna stadgandet, sedan det i erforderliga delar omarbetats. Vidare har i andra stycket av rubriken köp av fartyg gjorts ett tillägg, avseende det fall, då fartyget icke är infört i fartygsregistret. När dåvarande departementschefen framlade förslag om införande av bestämmelsen att stämpelfrihet skulle äga rum vid beställning, som avsåge nybyggnad av fartyg, yttrade han, såsom framgår av statsrådsprotokollet för den 16 april 1917, att härigenom åsyftades allenast att fritaga den ursprungliga beställningen från stämpelskatteplikt samt att om beställare överläte kontrakt om beställning av fartyg å någon, föreläge med avseende å denna och därefter möjligen

Departementschefen.

förekommande överlåtelse av kontraktet icke någon anledning till skattefrihet. Då den sålunda uttalade grundsatsen, vartill även jag ansluter mig, icke synes fullt tydligt framgå av den nuvarande lydelsen av bestämmelsen, har till densamma gjorts ett tillägg av innebörd att skattefrihet äger rum endast då överlåtelse av beställningskontraktet ej förekommit.

*Rätt till
elektrisk
kraft.*

Genom lagen den 22 juni 1920 om ändrad lydelse av 56—58 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom har möjliggjorts att erhålla inteckning för rätt till elektrisk kraft. Då avhandling om dylik rätt bör stämpelbeläggas såsom avhandling om nyttjanderätt till fast egendom, har i den alfabetiska uppräkningsintagits hänvisning härom.

*Skogsav-
verkning.*

Avhandlingar om skogsavverkning hava, innan den nuvarande rubriken skogsavverkning infördes, belagts med stämpel efter samma tariff som köpebrev å fast egendom. Då lagfartsstämpeln numera blivit höjd från 60 öre till en krona, synes mig en liknande förhöjning böra vidtagas med den stämpel, varmed avhandling om skogsavverkning skall förses, då handlingen företes för vinnande av inteckning. Jag hemställer därför, att stämpeln måtte bestämmas till en krona för varje fulla 100 kronor av vad för rättigheten blivit utfäst eller, om detta icke blivit i avhandlingen till visst belopp bestämt, av 10 öre för varje fullt antal av 10 ar utav det upplåtne skogsskiftet.

*10 §. Dekla-
ration av
köpeskillin-
gen vid köp
av fartyg.
Kommers-
kollegium.*

Kommerskollegium har i sitt utlåtande anmärkt, att genom de sakkunnigas förslag icke tillgodosetts behovet av medel för framtvingande av deklaration rörande köpeskillingen vid köp av fartyg; och har kollegium med avseende härå hemställt, att åt kollegium måtte inrymmas befogenhet att medelst föreläggande av vite tillhålla den försumlige att fullgöra sin skyldighet i sådant avseende.

*Departement-
schefen.*

För att avhjälpa det sålunda förefintliga behovet har till 10 § 3 mom. fogats ett stadgande att då vid köp av fartyg eller lott i fartyg den avgiftsskyldige underlåter att lämna uppgift om köpeskillingen, han kan genom vite tillhållas göra detta. Detta vite bör emellertid i analogi med vad som finns stadgat i 27 §, föreläggas av domstol; och har därför bestämts, att rätten efter framställning av vederbörande myndighet, som ju kan vara även landsfiskal eller stadsfiskal, äger tillhålla den försumlige att fullgöra sin skyldighet.

*17 §. Skuldc-
brev, för vil-
ket medde-
lats inteck-
ning, som
förfallit
eller dödats.*

Då den av de sakkunniga föreslagna tiden av tre månader torde vara alltför kort, har tiden satts till ett år.

De sakkunniga hava anmärkt, att i 27 § icke finnes föreskriven någon tidpunkt, inom vilken aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis skola företes för stämpling för det fall, då interimbevis eller interimskvitton icke utfärdas. För avhjälpande av denna brist hava de sakkunniga föreslagit visst tillägg till nämnda paragraf. I nära samband härmed står ett av de sakkunniga föreslaget tillägg till 34 § (mom. 5) för vinnande av kontroll därå, att emissionsstämpel å aktier och vissa lotter eller andelar i inländska bolag erlägges. De sakkunniga hava framhållit, att det med nuvarande bestämmelser vore möjligt t. ex. för ett aktiebolag att efter bolagets registrering underlåta eller längre tid vänta med att å tecknade aktier utfärda aktiebrev och erlägga stämpel till dessa eller hos generalpoststyrelsen nedsätta belopp, motsvarande stämpel å vad till bolag inbetalas mot interimbevis eller interimskvitton, utan att ett sådant missförhållande behövde komma till myndighets kännedom och bliva beivrat. Registreringsmyndigheterna och generalpoststyrelsen stode nämligen icke i förbindelse med varandra för åstadkommande av kontroll, varigenom ett dylikt förfarande kunde förebyggas.

27 och 34 §§.
Ordning och
sätt för
stämpling
av inländska
aktiebrev
m. m. samt
kontroll rö-
rande stäm-
pel därå.

Patent- och registreringsverket har i sitt utlåtande framställt vissa erinringar mot de föreslagna tilläggen. Beträffande tillägget till 27 § har patent- och registreringsverket anmärkt, att, då det i allmänhet torde vara tecknare av aktie eller lott medgivet att när som helst inom den för aktie- eller lottinbetalningen bestämda tiden verkställa full inbetalning av tecknat belopp, det vore mindre lämpligt att bestämma, att den tid, inom vilken anmälan om stämpelbeläggning skulle ske, skulle beräknas löpa från en tidpunkt, som svårligen låte sig kontrollera. Den enda tidpunkt, som här kunde ifrågakomma, vore dagen för registrering av anmälan, att aktier eller lotter blivit till fullo inbetalda, därvid det emellertid skulle bliva nödvändigt att vidtaga sådan ändring i aktiebolags-, försäkrings- och banklagarna, att full inbetalning av tecknad aktie eller lott ovillkorligen skulle för registrering anmälas. Då aktiebrev eller lottbrev utgaves på grund av beslut om ökning av aktiekapital eller grundfond, låte de föreslagna tidsbestämmelserna icke väl förena sig med vad i nyssnämnda lagar finnes föreskrivet i fråga om tiden för ingivande till vederbörande myndigheter av registreringsanmälan angående verkställd ökning av aktiekapital eller grundfond och bolags därmed i sammanhang stående rätt att utgiva aktiebrev eller lottbrev. Då ett beslut om ökning i allmänhet icke angävo och i allt fall icke enligt lag behövde angiva den tid, inom vilken inbetalning skulle vara verkställd, hade vederbörande jämlikt gällande bestämmelser en frist av intill ett och ett halvt år, räknat från dagen för beslutet, att inkomma med re-

Patent- och
registre-
ringsverket.

gistreringsanmälan. Först efter denna tids utgång vidtog patent- och registreringsverket, i händelse av utebliven anmälan, åtgärder för framtvingande av dylik. Vid ökning av aktiekapital eller grundfond genom nyteckning funnes visserligen icke något hinder mot att, sedan full betalning erlagts för aktie eller lott, utgiva aktiebrev eller lottbrev; men det vore först i och med registreringen av den verkställda ökningen, som aktiekapitalet, resp. grundfonden, bleve i lagens mening ökat. Före registreringen kunde icke med säkerhet bedömas, huruvida ökningen verkligen komme till stånd. En ansökan om registrering kunde nämligen avslås; och detta hade till följd, att ökningen icke kunde genomföras. Under nu anmärkta förhållanden vore ett stadgande, att aktiebrev eller lottbrev, som utgivits på grund av beslut om ökning av aktiekapital eller grundfond genom nyteckning, skulle inom två månader, efter det full betalning erlagts, anmälas för stämpelbeläggning, i hög grad olämpligt. Vad därefter anginge den föreslagna bestämmelsen, att anmälan om stämpling av aktiebrev eller lottbrev, som utgäves på grund av beslut om ökning av aktiekapital eller grundfond genom överföring av besparade vinstmedel, skulle ske inom fyra månader från beslutets fattande, vore att märka, dels att det lagligen icke föreläge någon skyldighet att inom viss tid för registrering anmäla ett dylikt beslut, dels ock att i dylikt fall aktiebrev eller lottbrev icke finge utgivas förrän beslutet registrerats. Även mot registreringsanmälan av dylik art förekomme för övrigt icke sällan anmärkningar av olika slag, som förhindrade ökningens genomförande. Enligt patent- och registreringsverkets uppfattning kunde i detta fall såsom utgångspunkt för den tid, inom vilken breven skulle anmälas till stämpelbeläggning, allenast ifrågakomma den dag, då registrering av ökningsbeslutet skett. Beträffande det föreslagna tillägget till 34 § har patent- och registreringsverket framhållit, att, då registreringsanmälningar icke sällan företedde felaktigheter, som omöjliggjorde registreringen, det saknades anledning ålägga registreringsmyndigheten att till generalpoststyrelsen meddela vad till myndigheten anmäldes i fråga om inbetalning och ökning av aktiekapital eller grundfond. Ett meddelande till generalpoststyrelsen om vad som i sådant avseende blivit registrerat kunde däremot ifrågasättas. Då emellertid vad som registrerats skulle genom vederbörande myndighets försorg kungöras i Post- och Inrikes Tidningar, kunde generalpoststyrelsen direkt ur dessa kungörelser utan omgång hämta de för den ifrågasatta kontrollen erforderliga uppgifterna. Vad därefter anginge bestämmelsen, att det skulle åligga registreringsmyndigheten att, då av ingiven balansräkning framginge, att aktiekapital eller grundfond upptagits till högre belopp än i nästföregående års balansräkning, lämna

meddelande därom till generalpoststyrelsen, så kunde, då, såsom förut sagts, aktiekapital, resp. grundfond, icke vore i lagens mening ökat, förr än ökningen registrerats, och utgivande dessförinnan av aktiebrev eller lottbrev i visst fall icke finge och i allmänhet icke borde ifrågakomma, den föreslagna anordningen, som för övrigt skulle vålla patent- och registreringsverket ett ganska omfattande och enligt verkets mening onyttigt arbete, icke komma att tillföra generalpoststyrelsen ett sådant material, att generalpoststyrelsen kunde därpå utan vidare grunda ett ingripande på föreslaget sätt. Patent- och registreringsverket erinrade vidare därom, att verket i ett den 14 februari 1917 avgivet utlåtande framlagt ett fullständigt förslag till lagändringar, som enligt verkets mening skulle medföra största möjliga trygghet för att vederbörlig stämpelbeläggning under alla förhållanden komme att ske. Under hänvisning till detta förslag, som vidhölles, hemställde patent- och registreringsverket, att de sakkunnigas förslag i nu förevarande delar icke måtte läggas till grund för proposition till riksdagen.

Då jag funnit de av patent- och registreringsverket framställda erinringarna vara väl grundade, har jag icke upptagit de sakkunnigas förslag i nu ifrågavarande delar. En lösning av kontrollfrågan i enlighet med förutnämnda, av patent- och registreringsverket framlagda förslag skulle emellertid medföra omfattande ändringar i aktiebolagslagen och densamma närstående lagar, ändringar, om vilkas lämplighet i och för sig jag icke bildat mig någon övertygelse, och vilka näppeligen böra vidtagas endast för att underlätta stämpelkontrollen. Enligt min uppfattning torde det för övrigt vara möjligt att, utan att vidtaga några ändringar i nyssnämnda lagar, åstadkomma en ej alltför otillfredsställande kontroll därå, att stämpelskyldigheten iakttages. Därest nämligen föreskrift meddelas, att generalpoststyrelsen skall jämföra hos styrelsen förda anteckningar över därstädes verkställda stämplingar med registreringskungörelserna samt, då generalpoststyrelsen finner, att gällande bestämmelser åsidosatts, lämna vederbörande allmänne åklagare underrättelse därom, synes mig en nöjaktig kontroll hava åvägabragts. En dylik föreskrift torde emellertid icke hava sin plats i stämpelförordningen utan bör kunna meddelas i administrativ ordning.

Departementschefen.

Efter hemställan från generalpoststyrelsen har i 27 § första stycket dels såsom varande onödig borttagits föreskriften, att den där omnämnda uppgiften skall lämnas i två exemplar, dels ock tillagts, att intyg skall företes om det belopp, som enligt bolagets beslut skall erläggas i betalning för aktien, lotten eller andelen. Tillägget har gjorts, enär, innan stämpelbeloppet kan av generalpoststyrelsen fastställas, utredning måste

föreligga, huruvida betalning för aktien, lotten eller andelen skall erläggas med högre belopp än det, varå densamma lyder. Därest högre betalning förekommit, skall nämligen jämlikt 8 § stämpel beräknas i förhållande till det högre beloppet.

34 §. Kontroll angående överlåtelse av fartyg (präm).
Statskontoret.

Mot de sakkunnigas förslag till stadgande om anmälningsplikt jämväl för säljare, då ett registreringspliktigt eller eljest registrerat fartyg eller lott i sådant överlåtes, har statskontoret anmärkt, att ett dylikt stadgande, därest det ansåges erforderligt, icke hade sin rätta plats i stämpelförordningen, som i detta avseende endast borde lämna föreskrift beträffande vederbörandes stämpelplikt.

Kommerskollegium.

Kommerskollegium har i sitt utlåtande anført: Kollegiet hade förut i ett den 10 mars 1917 avgivet utlåtande påvisat en viss bristfällighet i de gällande stämpelföreskrifternas effektivitet, särskilt såvitt rörde överlåtelse av lott i registrerat fartyg, beroende på att anmälningsskyldigheten med hänsyn till fartygsregistret i fråga om fartyg, som tillhörde rederi, påvilade icke de enskilda delägarna utan huvudredaren, som, om han icke erhöle underrättelse om överlåtelsen, vore urständssatt att därom göra anmälan. Den i förslaget införda tilläggsbestämmelsen, varigenom vederbörande säljare gjordes »medansvarig» för anmälningsskyldighetens fullgörande, hade givetvis icke betydelse för avhjälpande av nyss anmärkta missförhållande. För en lösning av svårigheten torde erfordras särskilda föreskrifter, vilka emellertid syntes kunna påkalla ändring jämväl av gällande bestämmelser rörande fartygs registrering.

Departementschefen.

Med anledning av vad statskontoret och kommerskollegium sålunda anført, har jag icke upptagit de sakkunnigas förslag i denna del. I detta sammanhang torde jag få anmärka, att då det ansetts erforderligt meddela en särskild bestämmelse om anmälningsskyldighet för det fall då fartyg försålts till utlandet, i 34 § 2 mom. införts ett stadgande att då köparen ej är bosatt här i riket, anmälningsskyldigheten åligger endast säljaren.

34 och 39 §§.
Redovisning av inflytande stämpelmedel.

Riksdagens justitieombudsman har i en till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse den 11 november 1920 anført: Enligt vad justitieombudsmannen erfarit, hade icke alltid sådana blanketter, som i 34 § omförmäldes, kommit till användning. Därför hade icke heller alltid talonger, såsom vederbort, blivit till generalpoststyrelsen insända, och hade icke heller bestämmelserna om månatlig inleverering av stämpelförskötsmedel kommit att följdriktigt tillämpas. Inleverering av stämpelmedel hade blivit beroende av den borgen eller annan säkerhet, stämpelförsäljaren ställt för rättighet att bekomma stämplat på kredit. I de fall, då behovet av stämplat överstigit säkerhetens storlek, hade en tidigare insättning

av stämpelmedel blivit nödvändig, men eljest hade inleverering av medlen till statskassan icke ägt rum mer än kvartalsvis. Storleken av de medel, som sålunda under någon tid kunnat behållas av en stämpelförsäljare, torde i regel hava varit mindre betydlig, men givet vore, att skälen för att under någon tid njuta avkastningen av stämpelmedel vägt tyngre, när det gällt större stämpelbelopp. Till justitieombudsmannens kännedom hade kommit ett fall, då hos en stämpelförsäljare innelegat avsevärda belopp, under ett av årets kvartal i det närmaste 3 millioner kronor. Detta hade möjliggjorts därigenom att stämpelförsäljaren, då ökat behov av stämplars inträtt, kunnat ställa borgen av en bank. Då det icke torde möta svårighet för en stämpelförsäljare, som hade att vänta ingivandet av en handling, vilken skulle beläggas med stämplars till högt belopp, att med en bank träffa avtal om att banken iklädde sig borgen för erforderliga stämplars, mot det att banken finge förvalta stämpelmedlen, till dess stämpelförsäljarens kvartalsleverans till generalpoststyrelsen infölle, låge det nära till hands att antaga, att inleverering till statskassan av avsevärda stämpelmedel uppsköttes så länge lagen tillåte. Detta syntes justitieombudsmannen icke stå i överensstämmelse med vare sig den skattskyldiges eller statens berättigade intresse, att uppburna stämpelmedel utan tidsutdräkt skulle inflyta i statskassan. Då förhållandet emellertid kunde äga rum, utan att stämpelförordningens bestämmelser åsidosattes, syntes en ändring av dessa vara av behovet påkallad. För sin del ansåge justitieombudsmannen, att den i 39 § förefintliga bestämmelsen om kvartalsleveranser beträffande stämpelförskottsmedel icke borde bibehållas. Den i tredje stycket i samma paragraf intagna tidsföreskriften torde emellertid böra bliva föremål för någon jämkning. Föreskriften vore i viss mån obestämd och kunde giva anledning till olika förfaringssätt. I somliga fall kunde den medgiva en stämpelförsäljare att behålla stämpelmedel under i det närmaste två månader efter medlens mottagande, vilket syntes vara för lång tid. Däremot borde en föreskrift, att stämpelförsäljare, som i räkning mottagit stämplars, ålåge att inom åtta dagar efter varje månads slut till generalpoststyrelsen inleverera under månaden influtna stämpelmedel, kunna anses lämplig och icke bereda stämpelförsäljarna någon svårighet. Ett särskilt skäl till den nu föreslagna ändringen torde jämväl vara att finna i det önskemål, som beträffande riksbokföringsväsendet gjort sig gällande, nämligen att statens inkomster och utgifter, så långt ske kunde, utan längre dröjsmål uppgäves för varje månad, så att en ständigt återkommande överskådlighet av den ekonomiska ställningen vunnes. Orsaken till att, såsom justitieombudsmannen förut anfört, föreskrifterna om kvittenser och in-

sändande av talonger icke alltid kommit att tillämpas, torde åtminstone delvis vara att söka däri, att de fastställda formulären blivit så vidlyftigt avfattade, att det visat sig alltför tidsödande och hindrande i arbetet att använda dem. Vid den brådska och anhopning av göromål, som rådde under ett tingssammanträde, hade det visat sig ogörligt att medhinna ifyllandet av de dubbla formulären, och författningsföreskrifterna hade därför måst lämnas obeaktade. Någon åtgärd torde därför böra vidtagas, för att kvittots utskrivande förenklades och underlättades. Hittills hade det ankommit å varje stämpelförsäljare att på egen bekostnad anskaffa stadgade blanketter. Följden härav hade blivit, att blanketter av olika utseende och icke alltid av det innehåll, som föreskrivits, kommit till användning. Sålunda hade använts blanketter, varå icke utmärkts plats för uppgift å dagen för stämpelbeloppets mottagande. Det syntes justitieombudsmannen lämpligt, att ifrågakvarande blanketter avgiftsfritt tillhandahölles vederbörande ämbets- eller tjänsteman genom generalpoststyrelsens försorg. Den kostnad, som härför skulle uppkomma, bleve lätt ersatt genom de fördelar, som med en effektivare redovisning vunnes. Användande av bläck vid kvittots utskrivande syntes icke behöva fordras. Blanketthäftena kunde lämpligen så anordnas, att det vore möjligt att med mellanliggande karbonpapper utskriva kvittot och ifylla talongen samtidigt. Såsom förebild kunde tagas de orderböcker, vilka inom affärslifvet numera användes i stor omfattning. Om vederbörande ämbets- eller tjänstemäns bestyr med utfärdandet av kvitton bleve på detta sätt underlättat, borde med fullt skäl kunna fordras, att stämpelförordningens föreskrift därom icke vidare åsidosattes.

I anledning av den av justitieombudsmannen sålunda gjorda framställningen hava utlåtanden infordrats från generalpoststyrelsen, statskontoret och riksräkenskapsverket.

*General-
poststyrel-
sen.*

Generalpoststyrelsen har anfört: Justitieombudsmannens förslag syntes lämpligt och kunde följaktligen av generalpoststyrelsen tillstyrkas. Från generalpoststyrelsens sida funnes intet att erinra mot att blanketter till kvitton å stämpelmedel, på sätt justitieombudsmannen föreslagit, utan avgift tillhandahölles vederbörande stämpelförsäljare genom styrelsens försorg. Dylika blanketter, numrerade och sammanförda till häften, borde anordnas så, att såväl talongen som kvittot samtidigt medelst inlagt färgat papper kunde utskrivas. De närmare bestämmelserna om dessa häftens anordnande och tillhandahållande borde meddelas av generalpoststyrelsen.

*Statskonto-
ret.*

Statskontoret har yttrat, att statskontoret funnit de av justitie-

ombudsmannen föreslagna ändringarna böra vidtagas, varjämte statskontoret avgivit förslag till ändrad lydelse av 34 och 39 §§.

Riksräkenskapsverket har tillstyrkt bifall till den av justitieombudsmannen gjorda framställningen om ändring i 39 §. Beträffande den ifrågasatta ändringen av kvittensblanketterna har riksräkenskapsverket framhållit, att mycket vore att vinna såväl ur kontrollsynpunkt som för underlättande av stämpelförsäljarnas arbete med redovisningen, därest dessa blanketter, praktiskt uppställda, trycktes centralt på statsverkets bekostnad. Utarbetandet i detalj ävensom tryckningen av dessa blanketter borde, enligt verkets mening, lämpligen åligga generalpoststyrelsen och kostnaden för tryckning av blanketterna avföras å sjunde huvudtitelns förslagsanslag, *stämpelomkostnader*.

Riksräkenskapsverket.

Att medel, som influtit vid försäljning av i räkning mottagna stämplat, snarast möjligt böra inlevereras till statsverket, torde ligga i öppen dag. Det dröjsmål med inleverering, som på grund av nu gällande bestämmelser kan äga rum, torde emellertid vara av betydelse endast beträffande de stämpelmedel, som inflyta vid försäljning av dubbla beläggningsstämplar. Dessa stämpelmedel kunna uppgå till avsevärda belopp, under det att vad som inkommer för andra slags stämplat, som försäljas av stämpelförsäljare, är jämförelsevis obetydligt. Med hänsyn härtill och då en bestämmelse om leverans månadsvis av samtliga influtna stämpelmedel skulle medföra väsentligt ökat arbete särskilt för domhavandena, vilkas arbetsbörda redan nu är nog så betungande, synas mig de föreslagna ändringarna böra avse endast de vid försäljning av dubbla beläggningsstämplar influtna medlen. Beträffande tiden, inom vilken inleverering skall ske, har föreslagits, att vad som influtit under en månad, skall inlevereras inom åtta dagar därefter. Denna tid kan möjligen synas väl kort. Då emellertid en dylik tidsbestämmelse är föreskriven beträffande kvartalsleveranserna, har jag ansett lämpligast att även i nu förevarande fall behålla densamma. De blanketter, som stämpelförsäljaren skall använda vid kvittots utfärdande, böra kostnadsfritt tillhandahållas honom av generalpoststyrelsen enligt de närmare bestämmelser, varom Kungl. Maj:t torde komma att utfärda särskild kungörelse.

Departementschefen.

I enlighet med vad jag sålunda anfört, har ändring vidtagits i 34 och 39 §§.

Då riksräkenskapsverket numera verkställer granskningen av statens räkenskaper, har i 45 § 2 mom. nämnda ämbetsverk insatts i stället för kammarrätten.

45 §.

Ändringar i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. Jag övergår nu till förslaget om ändring i vissa delar av förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

De sakkunniga hava i sin motivering till det av dem framlagda förslaget om stämpelbeskattning av utländska aktiebrev m. m. ansett, att stycket e) i 3 mom. av 3 § bör helt och hållet borttagas. Detta synes mig icke vara lämpligt. Nämnda stycke torde endast böra erhålla en i så måtto ändrad lydelse, att detsamma kommer att avse enbart obligationer, som utfärdas här i riket.

Kontrollföreskrifter. I skrivelse den 30 mars 1917 fäste riksdagen Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten av att kontrollen å förordningens efterlevnad bleve så effektiv som möjligt, varjämte riksdagen uttalade sin förvissning därom, att Kungl. Maj:t komme att, i den mån förordningens nuvarande bestämmelser därtill beredde möjlighet, vidtaga erforderliga åtgärder i det angivna syftet.

Över berörda skrivelse infordrades utlåtanden från statskontoret, överståthållarämbetet, Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen samt bankinspektionen.

Sistnämnda myndighet förklarade sig av anförda skäl icke kunna tillstyrka de förslag, som åtskilliga av de övriga, förut hörda myndigheterna framställt. Däremot ifrågasatte bankinspektionen, huruvida det icke vore lämpligt, att en instruktion utfärdades för tillsyningsmännen, i vilken skulle lämnas anvisningar om sådana förhållanden, som kunde tänkas giva anledning till antagande, att undandraganden från stämpelplikt förekomme.

De sakkunniga hava anslutit sig till vad bankinspektionen sålunda föreslagit.

I sitt över de sakkunnigas förslag avgivna utlåtande har bank- och fondinspektionen åberopat vad bankinspektionen anført i sitt utlåtande över riksdagens skrivelse, varjämte bank- och fondinspektionen framhållit, att erfarenheten under den korta tid, ämbetsverket varit i verksamhet såsom tillsyningsmyndighet över fondkommissionärer, ytterligare givit vid handen, att åtgärder för ökande av fondstämpelkontrollens effektivitet vore erforderliga.

Sedan dåvarande chefen för finansdepartementet i skrivelse den 21 september 1920 anmodat bank- och fondinspektionen att inkomma med yttrande och förslag rörande de åtgärder, som kunde anses lämpliga för centralisering av tillsynen över efterlevnaden av föreskrifterna i förordningen, har inspektionen i skrivelse den 3 december 1920 anført följande:

De erfarenheter, som inspektionen, på sätt antytts i inspektionens utlåtande över de sakkunnigas förslag, gjort, hänföra sig dels till den individuella kontrollen och dels till kontrollen i allmänhet. I förra hänseendet har kunnat förmärkas, att kontrollen kommit att lämnas åt personer, som, då uppdraget varit att anse såsom en ringa bisyssla, däråt icke ägnat önskvärd omtanke. I senare avseendet har iakttagits, att den omständigheten, att kontrollen är individuell, synnerligen mycket bidrager till att göra kontrollens effektivitet bristfällig. Med lämplig person till granskningsman kan givetvis kontrolleras, att de avräkningsnotor, som underställas kontrollanten, blivit belagda med vederbörlig stämpel. Men vad som i regel med den nuvarande organisationen av kontrollen icke kan övervakas, är, att slutnota verkligen upprättas i alla fall, samt att alla affärer i värdepapper sålunda komma att draga stämpel.

Detta ändamål skulle kunna vinnas genom ett intimt samarbete mellan granskningsmännen. Det förhåller sig ju nämligen så, att här i landet det alldeles övervägande flertalet fondaffärer göres genom fondkommissionär. Och i de flesta fall är kommissionären antingen köpare eller säljare i kommission. En följd därav blir, att för de allra flesta fondaffärer två slutnotor upprättas för varje köp och likaledes två för varje försäljning, alltså fyra notor för varje affär — en mellan köparen och hans kommissionär, en mellan köparen-kommissionären och säljaren-kommissionären, en mellan säljaren-kommissionären och köparen-kommissionären samt slutligen en mellan säljaren-kommissionären och den verkliga säljaren. Nu kan det väl tänkas, att köparen och hans kommissionär eller säljaren och hans kommissionär kunna enas om att icke utfärda stämpelbelagd slutnota, men det är knappast sannolikt, att en komplott låter sig anordnas mellan alla de fyra personer, som vanligen äro i aktion för att en affär skall komma till stånd. Härav följer alltså, att, även om ena parten icke utfärdar slutnota, den andra i regel gör det, ehuru den nota, som kommer den förra parten tillhanda, fördöljes för kontrollanten. Förefunnes nu ett samarbete mellan kontrollanterna, så att gången av en transaktion kunde följas alltigenom, skulle underlåtenhet från endera kontrahentens sida att utfärda slutnota bliva upptäckt.

Ett sådant samarbete mellan granskningsmännen är emellertid för närvarande av praktiska skäl ogenomförbart, i varje fall då det gäller kontrollanter, som äro bosatta på olika orter.

En centralisering av kontrollen synes därför vara påkallad. En sådan centralisering har genomförts i Norge, där sedan något mer än ett år tillbaka kontrollen över fondstämpelns behöriga utgörande är uppdragen åt statens kontrollmyndighet för mäklarverksamheten.

För vårt lands vidkommande skulle centralisering i detta hänseende lämpligen kunna ske genom att åt inspektionen uppdraga granskningsskyldigheten.

Såsom erfarenheten från Norge visat, skulle detta därjämte kunna vara till avsevärt gagn för inspektionen i dess verksamhet som tillsynsmyndighet för fondkommissionärerna i riket, i det genom granskningen av slutnotorna en bättre överblick skulle kunna vinnas över kommissionärernas verksamhet. Visserligen granskas nu vid undersökning hos fondkommissionär de av denne utfärdade slutnotor, men givetvis skulle denna granskning giva en bättre inblick i förhållandena, om samtidigt funnes tillfälle att granska korresponderande notor hos annan kommissionär.

Såsom ytterligare skäl för centralisering av fondstämpelkontrollen kan vidare anföras, att därigenom skulle ernås likformighet och enhetlighet vid tolkningen av stämpelförordningens föreskrifter. Och för de kontrollerade fondkommissionärerna skulle det därjämte kännas såsom en lättnad att i allt som till deras yrke hörer stå under endast en kontrollmyndighet. Från statens synpunkt torde också kunna framhållas, att med all sannolikhet statens inkomster av fondstämpeln skulle på grund av kontrollens effektivitet komma att ökas.

Skulle kontrollen över fondstämpeln utgörande anförtros bank- och fondinspektionen, blir därav en ökning av inspektionens arbetskrafter en nödvändig följd. För fullgörandet av den direkta stämpelgranskningen, vilken borde ske under överinseende av redan befintlig tjänsteman på inspektionens byrå för fondärenden, kräves emellertid inga särskilda kvalifikationer, utan torde denna kunna överlämnas åt kvinnliga biträden utan speciell utbildning.

Enligt kungörelsen den 16 maj 1919 angående arvoden åt tillsyningsmän över handeln med fondpapper utgår från och med den 1 januari 1919 arvudet för denna tillsyn med $2\frac{1}{2}$ öre för varje upprättad och granskad avräkningsnota, dock minst etthundra kronor för år. Kostnaden för stämpelgranskningen påföres sjunde huvudtitelns förslagsanslag till stämpelkostnader. Om stämpelkontrollen förlägges till bank- och fondinspektionen, torde kostnaden härför fortfarande böra utgå från samma anslag som hittills.

Bank- och fondinspektionen har från vederbörande länsstyrelser fått på anmodan emottaga uppgifter angående de arvoden, som enligt nyssnämnda kungörelse utbetalts till tillsyningsmän för granskning av under år 1919 utfärdade fondnotor, och utvisa dessa uppgifter ett sammanlagt arvodesbelopp av omkring 21,500 kronor. Därtill kommer reseersättningar till tillsyningsmännen för av deras uppdrag föranledda resor till sammanlagt belopp av nära 200 kronor. Emot nyssnämnda arvodesbelopp för år 1919 svarar ett antal under nämnda år utfärdade slutnotor av ca 860,000. Såvitt bank- och fondinspektionen kunnat bedöma, torde man kunna utgå från att en granskning av dessa slutnotor, verkställd inom ämbetsverket såsom central tillsyningsmyndighet och med anlitande av kvinnliga biträden, icke skulle hava medfört större kostnader för statsverket än den förutnämnda. samt att en centralisering av granskningen även framdeles icke skulle behöva medföra några ökade statsutgifter. Inspektionen förutsätter emellertid att medel till täckande av kostnaden för granskningen fortfarande skola utgå efter de i förutnämnda kungörelse angivna grunder, och att dessa medel oavkortade ställas till ämbetsverkets disposition för nu ifrågasatta ändamål. Därest dessa medel därtill lämna tillgång, torde med desamma även kunna bestridas någon del av avlöningarna till befattningshavarna på ämbetsverkets fondbyrå för deras befattning med ifrågavande granskningsarbete.

Vad här ovan anförts gäller kontrollen över fondstämpeln utgörande i vad den avser affärer, som avslutas med fondkommissionär som mellanhand. Frågan om kontroll över stämpelbeläggningsen ifråga om affärer mellan enskilda utan dylik mellanhand blir icke löst med den nu ifrågasatta förändringen. Emellertid förhåller det sig ju, såsom ovan antytts, så, att det alldeles övervägande flertalet affärer i värdepapper göras via fondkommissionär. Allenast en mycket ringa del av i landet avslutade dylika affärer skulle därför komma utanför den skärpta kontrollen. Möjligen skall därjämte omhänderhavandet av kontrollen från bank.

och fondinspektionens sida över fondstämpelns behöriga utgörande från kommissionär giva uppslag till andra kontrollåtgärder, som kunna finnas erforderliga.»

Över bank- och fondinspektionens skrivelse har statskontoret anmodats att, efter samtliga länsstyrelserns hörande, avgiva yttrande.

Statskontoret har, med överlämnande av från samtliga länsstyrelser samt överståthållarämbetet infordrade utlåtanden, anført: Överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Örebro hade icke velat intaga någon bestämd ståndpunkt i frågan och länsstyrelsen i Uppsala hade ifrågasatt, om det ej skulle vara tillräckligt att periodiskt för en kortare, redan förfluten tid infordra samtliga slutnotor för granskning. Övriga länsstyrelser hade förklarat sig icke hava något att erinra mot förslaget, därvid emellertid i ett flertal fall framhållits, dels att för vederbörande länsstyrelses vidkommande ingen anmärkning yppats mot det sätt, varpå de nuvarande tillsyningsmännen fullgjorde sitt uppdrag, dels att den föreslagna nya organisationen komme att medföra ett synnerligen vidlyftigt och tidsödande granskningsarbete, dels ock att all kontroll över affärer, uppgjorda direkt mellan enskilda personer, allt fortfarande komme att vara utesluten. På grund härav hade i nämnda fall uttalats vissa tvivel om, att någon större fördel vore att vinna med förslagets genomförande. För egen del ville statskontoret framhålla, att det vore klart, att fullgiltiga skäl föreläge för den mot det nuvarande systemet framställda väsentligaste anmärkningen — omöjligheten att kontrollera att avräkningsnota upprättats — och att det måste anses vara synnerligen angeläget att detta missförhållande så vitt möjligt avhjälptes. I vad mån detta önskemål kunde vinnas genom den av bank- och fondinspektionen föreslagna organisationen av kontrollen, låte sig icke för närvarande med säkerhet avgöra. Den av åtskilliga länsstyrelser uttalade farhågan, att granskningen i det centrala ämbetsverket av kommissionärernas avräkningsnotor komme att bli synnerligen besvärlig och tidsödande, utan att i allt fall säkerhet vunnes för att en viss fondaffär kunde följas genom alla sina överlåtelseled, hade otvivelaktigt vissa skäl för sig. Vidare kunde, såsom jämväl påpekats av vissa länsstyrelser, anmärkas, att allt fortfarande alla affärer direkt mellan enskilda bleve fullständigt okontrollerbara. Gent emot dessa olägenheter stode emellertid det ostridiga förhållande, att det föreslagna systemet, om än ingalunda absolut effektivt, likväl åtminstone i någon mån ökade möjligheten av att uppsåra fondaffärer, för vilka stämpelplikten icke fullgjorts. En annan fördel med den nya organisationen måste jämväl anses ligga i den av bank- och fondinspektionen framhållna omständigheten, att fondkommis-

Statskontoret.

sionärerna komme att lyda under *en* kontrollmyndighet med därav följande ökad möjlighet till enhetlig tillämpning av förordningens föreskrifter. Vid nu anförda förhållande och då inspektionen ansåge genomförandet av dess förslag icke komma att medföra större utgifter för statsverket än de nuvarande kontrollkostnaderna, hade statskontoret funnit sig icke böra för sin del emotsätta sig detsamma. I avseende å de av inspektionen föreslagna grunderna för beräkning av det belopp, som borde ställas till inspektionens förfogande för att bestrida kostnaden för kontrollen, hade statskontoret icke något att erinra mot inspektionens förslag härutinnan. Däremot kunde statskontoret icke tillstyrka förslaget att av ifrågavarande medel även skulle, därest de därtill lämnade tillgång, utgå någon del av avlöningarna till den ordinarie personalen å fondbyrån. Det vore nämligen mindre lämpligt att genom en sådan åtgärd rubba den nu tillämpade anordningen, att kostnaderna för byrån bestridas av fondhandlarnas bidrag. Därtill komme, att avlöningarnas bestridande av olika slags medel skulle vålla onödig omgång i bokföring och redovisning.

*Departement-
schefen.*

Att de nu gällande kontrollföreskrifterna icke äro ägnade att åstadkomma en effektiv kontroll, därom är jag ense med bank- och fondinspektionen. Det av inspektionen framlagda förslaget innebär, att inspektionen skall ensam hava tillsynen över efterlevnaden av förordningens föreskrifter, såvitt angår fondkommissionärer. Då genom en sådan anordning kontrollen otvivelaktigt kommer att vinna i effektivitet och kostnaderna, såsom inspektionen anført, icke komma att överstiga vad som nu utgår, har jag ansett mig böra biträda inspektionens förslag. Jag har därför låtit utarbeta förslag till ändrade bestämmelser i syfte, att den tillsyn över förordningens efterlevnad, som nu tillkommer länsstyrelserna, överflyttas på bank- och fondinspektionen. Beträffande dessa bestämmelser är följande att anmärka. I 5 § andra stycket har föreskrivits, att avräkningsnotan skall fastsättas, i stället för att, såsom nu är stadgat, biläggas det hos fondhandlaren förvarade exemplaret. Då i 10 § stadgas, att fondhandlare skall insända blankettböckerna med tillhörande avräkningsnotor, är den i 5 § tredje stycket förekommande bestämmelsen, att fondhandlare skall bevara dem i två år, obehöfelig. Detta stycke har därför borttagits. I 11 § har i analogi med stadgandet i 27 § andra stycket i förordningen om stämpelavgiften föreskrivits, att, då fondhandlare underlåter att insända sina blankettböcker och avräkningsnotor, rätten äger förelägga honom vite. 14 § ävensom den hänvisning till densamma, som förekommer i 15 §, samt sistnämnda paragrafs andra stycke hava fått utgå. Slutligen har i 54 § i förordningen om stämpelavgiften vidtagits

en av förevarande förslag föranledd jämkning. För bestridandet av kostnaderna för kontrollen efter dess överflyttning till bank- och fondinspektionen böra medel fortfarande som hittills anvisas från förslagsanslage till stämpelomkostnader. De närmare bestämmelserna härom torde böra meddelas av Kungl. Maj:t. Enligt min mening böra de sålunda anvisade medlen icke få tagas i anspråk för avlönandet av den ordinarie personalen å fondbyrån.

I fråga om förordningens ikraftträdande har det ansetts nödvändigt att meddela en övergångsbestämmelse beträffande de avräkningsnotor, som upprättas efter den 1 oktober 1921.

Tiden för de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

I anledning av hemställan från generalpoststyrelsen har de sakkunnigas förslag till ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift blivit jämkat, så att tydligt framgår, att statskontoret icke har att meddela upplysning angående stämpelavgiften till de i 27 § stämpelförordningen omnämnda handlingar, vilkas stämpling skall ske genom generalpoststyrelsens försorg.

Angående ändring i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift.

Förutom de ändringar i de sakkunnigas förslag, för vilka jag förut redogjort, har i detsamma vidtagits en del ändringar av redaktionell innebörd, för vilka en redogörelse icke torde vara erforderlig.

Sedan föredragande departementschefen härafter uppläst dels ett förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, dels ett förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper och dels ett förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift, hemställde departementschefen, att nämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Martin Philipson.

Bilaga.

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet.

Sedan Kungl. Maj:t den 27 maj 1919 bemyndigat statsrådet och chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga att inom departementet verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om ändringar i Kungl. förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften m. m., samt härtill utsetts undertecknade Brock, Hedenlund och Zetterstedt, av vilka Hedenlund jämlikt anmodan såsom ordförande lett de sakkunnigas förhandlingar, få vi härmed överlämna det i anledning av uppdraget utarbetade förslaget jämte motiv.

Stockholm den 16 februari 1920.

AX. HEDENLUND.

FRITZ BROCK.

J. ZETTERSTEDT.

Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914
angående stämpelavgiften.**

Härigenom förordnas, att 1, 3, 8, 17, 20, 21, 22, 26, 27, 34, 47, 54 och 56 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

— — — — —

Fjärde avdelningen.

Rikets hovrätter; — — — skolöverstyrelsen; lantmäteristytelsen; domänstyrelsen; lantbruksstyrelsen; stuteriöverstyrelsen.

Femte avdelningen.

— — — — —

vid Kungl. Maj:ts orden.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel galler, med de här nedan i 7 § nämnda undantag, denna tariff:

	1 Avd.	2 Avd.	3 Avd.	4 Avd.	5 Avd.
	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.
<i>Avsked</i>			fritt		
<i>Avskrift</i> av lantmätarens — — — — — dylika handlingar från lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren i länen, varje ark	—	—	—	1 25	—
<i>Bevis</i> — — — — — gäva			fritt		
» som utgives från lantmäterikontoren i länen			fritt		
» av lantmätare och justerare			fritt		
<i>Fullmakt</i> — — — — — i övriga städer	50	—	—	—	—
» annan			fri		
<i>Kallelsebrever</i> — — — — — fast egendom			fritt		
<i>Karta</i> , kopia eller utdrag därav, som utgives från lantmäteristyrelsen, förses med stämpel, svarande mot den för annan dylik karta stadgade lösen.					
» som eljest utgives			fri		
<i>Årspass; se Pass.</i>					
<i>Expedition</i> , som icke här ovan är särskilt nämnd, varje ark .	— 50	— 50	— 50	1 —	1 —
» som avses i de vid verkställd reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m. meddelade bestämmelser angående indragning av expeditionslösen, och som är utfärdad av ämbets- eller tjänsteman, vilken är underkastad sådan bestämmelse, förses utöver eljest utgående stämpelavgift med stämpel till belopp, motsvarande den indragna lösen.					

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

Aktiebrev i inländskt aktiebolag — — — — — utbekomma.

Varda aktiebrev utan erläggande av betalning utfärdade såsom ersättning för förkomna eller förstörda sådana brev eller i utbyte mot aktiebrev i samma bolag, och hava de äldre breven varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas, äro de nya aktiebrev fria från stämpel, så vitt

de icke vart för sig eller, där flere erhållits i stället för ett eller flere äldre aktiebrev, tillsammans till beloppet överstiga det eller de äldre aktiebrev, som blivit ersatta eller gått i utbyte. För överskjutande belopp förses de nya aktiebrev med stämpel i enlighet med vad ovan sagts.

Aktiebrev, som sålunda utfärdas utan att beläggas med den här ovan för aktiebrev stadgade stämpel, skall av bolaget förses med anteckning om orsaken härtill.

För — — — — ledamöter.

Se för övrigt 27 §.

Aktiebrev i utländskt aktiebolag skall, där icke annorledes här nedan stadgas, förses med nedan angiven stämpel, innan det första gången, sedan detsamma blivit till riket infört, härstädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes eller, därest det ej förut vederbörligen stämpelbelagts, innan inregistrering sker av bouppteckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar aktiebrevet hör. Stämpeln utgår med 10 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, för vilket stämpel å brevet enligt härefter angivna grunder skall beräknas. Lyder aktiebrev å visst belopp, beräknas stämpel å detta belopp. Lyder aktiebrev åter å viss kvotdel, beräknas stämpel å värdebelopp, vilket i samband med stämpelbeläggning bestämmes av magistrat i stad eller domhavande på landet med ledning av värdedeclaration, som ägare har att på heder och samvete avgiva.

Vad sålunda stadgats, skall dock icke äga tillämpning på sådant aktiebrev i utländskt aktiebolag, som hit till riket införts före den (dag omkr. 3 månader efter stadgandets ikraftträdande) samt före samma dag uppvisats hos magistrat i stad. Om dylikt uppvisande samt om dagen därför skall magistraten kostnadsfritt verkställa påteckning å aktiebrevet.

Varda aktiebrev i utländskt aktiebolag, vilka införts till riket, av bolaget infordrade för att ersättas av nya aktiebrev i samma bolag, må ägaren av breven med företeende av dessa hos överståthållarämbetet eller vederbörande Konungens befallningshavande anhålla om vidtagande av åtgärd, för att de å breven anbragta införelstämplor eller den för desamma enligt nästföregående stycke åtnjutna stämpelfrihet måtte kunna tillgodoräknas de nya aktiebrev. Ingives samtidigt en av ägaren underskriven förteckning, upptagande aktiebolagets namn, antal och slag av ifrågakomna aktier, samt de belopp eller kvotdelar i bolaget, varå dessa lyda, verkställer myndigheten med en för sådant ändamål inrättad tryck-

stämpel annullering av införselstämplarna eller, om stämpelfrihet åtnjutes i enlighet med vad i nästföregående stycke omförmäles, påteckning om förteendet och ändamålet därmed samt utfärdar härom och om förteckningens riktighet kostnadsfritt särskilt bevis, ställt till ägaren. Därest denne sedan inom ett år efter utfärdandet av nämnda bevis med återställande av detsamma för myndigheten företer nya aktiebrev i bolaget, vart för sig eller sammanlagda till belopp eller kvotdelar motsvarande de i förteckningen upptagna, äger stämpelfrihet rum för de nya aktiebrev; och förses dessa av myndigheten med anteckning om orsaken härtill.

Se för övrigt 16 §.

Andelsbevis i inländskt bolag; se Lottbrev i inländskt bolag.

Andelsbevis i utländskt företag av ekonomisk art; lika med Aktiebrev i utländskt aktiebolag.

Anvisning; lika med Växel.

Byte av fast egendom — — — — om Köp av fast egendom.

Byte av fartyg (pråm) om minst 20 bruttoton eller till värde av minst 6,000 kronor eller lott i sådant fartyg:

anmälan — — — — i denna § är stadgat.

Checkräkning, — — — — med Depositionsräkning.

Delaktighetsbevis i inländskt bolag; se Lottbrev i inländskt bolag.

Delaktighetsbevis i utländskt företag av ekonomisk art; lika med Aktiebrev i utländskt aktiebolag.

Depositionsräkning, kapitalräkning eller annan räkning hos bank, annan kreditinrättning eller bankir, å vilken räkning penningar mot särskilt bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas: räntebesked — vare sig detta meddelas insättaren genom särskild handling eller genom anteckning å bevis eller i bok — räntekupong, kvittens å mottagen ränta eller, därest räntebesked, räntekupong eller kvittens ej lämnas, anteckning i räkenskaperna, varigenom insättaren tillgodoföres ränta, skall vid handlingens lämnande eller anteckningens förande förses med stämpel av 5 öre, om räntebeloppet överstiger 5 men ej uppgår till 10 kronor, samt av 10 öre för varje fulla 10 kronor av räntebeloppet, om detta uppgår till 10 kronor eller högre belopp.

Vad — — — — innestå.

Sökes på grund av bevis om insättning på sådan räkning, som här ovan avses, betalning hos offentlig myndighet, skall beviset förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är dylikt bevis fritt från sistnämnda stämpelavgift, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Se för övrigt 54 och 55 §§.

— — — — —
Förvärfv av fast egendom i enlighet — — — — — avhandling om Köp av fast egendom.

Förvärfv av fast egendom genom skifte vid upplösning av aktiebolag, handelsbolag eller förening; fängeshandling därå; lika med avhandling om Köp av fast egendom.

Förvärfv av fartyg (pråm) om minst 20 bruttoton eller till värde av minst 6,000 kronor eller lott i sådant fartyg genom skifte vid upplösning av aktiebolag, handelsbolag eller förening; lika med Köp av fartyg (pråm).

Gåva av fast egendom: — — — — —

Interimsbevis, interimskvitto å aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt bolag; angående stämpelpikt se 27 §.

Kapitalräkning; se Depositionsräkning.

Kvittens, — — — — —; lika med Växel;

dock att kvittens, som avser inkassering av penningar genom postförskott eller s. k. efterkrav, är från stämpel fritt.

Köp av fast egendom: avhandling — — — — — 1 krona för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Köpeavhandling — — — — — 2 kronor för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Där köpeavhandling — — — — — sista fånget.

Fängeshandling — — — — — fri.

Köp av fartyg (pråm) om minst 20 bruttoton eller till värde av minst 6,000 kronor eller lott i sådant fartyg:

anmälan om köpet — — — — — överlåtelsen.

Upphör — — — — — stadgas.

Vid köp av fartyg från utländsk ägare ävensom vid beställning, som avser nybyggnad av fartyg, eller vid köp av nybyggt

fartyg omedelbart av den, som byggt detsamma, äger här ovan stadgade avgiftsskyldighet icke rum.

Där köpare av fartyg inom sex månader från köpeavhandlingens upprättande utan annan ändring i köpevillkoren, än som betingas av fartygets uppdelande på flere lottägare, överlåter fartyget eller lott däri till nybildat bolag eller till delägare i nybildat rederi, samt anmälan om överlåtelsen skett inom samma tid och inom tid, som för dylik anmälan finnes föreskriven, äger, därest överlåtarens fång blivit behörigen stämpelbelagt, stämpelbeläggning ej rum för sista fång.

Anmälan — — — köpet.

Sökes — — — järnväg.

Se för övrigt 9, 10 och 13 §§ samt 34 § 2 mom.

Lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt — — — hos bolaget utbekomma.

Varda lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i nämnda bolag utfärdade såsom ersättning för förkomna eller förstörda sådana brev eller bevis eller i utbyte mot dylika brev eller bevis i samma bolag, och hava de äldre breven eller bevisen varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas, äro de nya breven eller bevisen fria från stämpel, såvitt de icke vart för sig eller, där flera erhållits i stället för ett eller flere äldre lottbrev eller bevis, tillsammans till beloppet överstiga det eller de äldre breven eller bevisen, som blivit ersatta eller gått i utbyte. För överskjutande belopp förses de nya lottbreven eller bevisen med stämpel i enlighet med vad ovan sagts.

Lottbrev eller bevis, som sålunda utfärdas utan att beläggas med den här ovan för lottbrevet eller beviset stadgade stämpel, skall av bolaget förses med anteckning om orsaken härtill.

För den — — — i sparbanker.

Se för övrigt 27 §.

Lottbrev i utländskt företag av ekonomisk art; lika med Aktiebrev i utländskt aktiebolag.

Lottsedel — — — — —

Obligation, som utfärdas här i riket, — — — stadshypotekskassas obligationer.

Sökes — — — i konkurs.

Varda obligationer här i riket utfärdade endast såsom ersättning för förkomna eller förstörda sådana handlingar eller i utbyte

mot obligationer av samma utgivare och med samma räntefot, och hava de äldre obligationerna varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas, äro de nya obligationerna fria från stämpel, såvitt de icke var för sig eller, där flere erhållits i stället för en eller flere äldre obligationer, tillsammans till beloppet överstiga den eller de äldre obligationer, som blivit ersatta eller gått i utbyte. För överskjutande belopp förses de nya obligationerna med stämpel i enlighet med vad ovan sagts.

Obligation, som sålunda utfärdas utan att stämpelbeläggas enligt ovan stadgade grunder, skall av obligationsutgivaren förses med anteckning om orsaken därtill.

Därest för särskilda delar av skuldbelopp här i riket utfärdats löpande förskrivningar — — — — i denna förordning är stadgat om obligation, som utfärdas här i riket.

Se för övrigt 15, 16 och 27 §§.

Obligation, som utfärdats i utlandet, skall, där icke annorledes här nedan stadgas, förses med nedan angiven stämpel, innan den första gången, efter det densamma blivit till riket införd, härstädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes eller, därest den ej förut vederbörligen stämpelbelagts, innan inregistrering sker av bo-uppteckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar obligationen hör. Stämpeln utgår med 60 öre för belopp ej överstigande 100 kronor och därutöver 60 öre för varje påbörjat hundra-tal kronor.

I utlandet utgiven, till riket införd obligation vare fri från sådan införselstämpel, som ovan nämnts, därest genom magistrats påteckning å obligationen styrkes, att den blivit för magistraten uppvisad före den 1 januari 1895. Är dylik obligation, som inkommit till riket efter ingången av år 1895 men före den 1 juli 1917, försedd med påteckning av magistrat, att den före sistnämnda dag hos magistraten uppvisats, skall obligationen beläggas med stämpel till belopp enligt de för obligation närmast före den 1 juli 1917 gällande bestämmelser.

Varda i utlandet utgivna obligationer, som införts hit till riket, av utgivaren infordrade för att ersättas med nya obligationer, utfärdade av samma utgivare och löpande med samma ränta, må innehavaren av obligationerna med företeende av dessa hos överståthållarämbetet eller vederbörande Konungens befallningshavande anhålla om vidtagande av åtgärd för att de å obligationerna anbragta införselstämplar eller

den för desamma enligt nästföregående stycke åtnjutna stämpelfrihet måtte kunna tillgodoräknas de nya obligationerna. Ingives samtidigt en av innehavaren underskriven förteckning, upptagande utgivarens namn, obligationernas antal samt dessas belopp och räntefot, verkställer myndigheten med en för sådant ändamål inrättad tryckstämpel annullering av införselstämplarna eller, om stämpelfrihet åtnjutes i enlighet med vad i nästföregående stycke omförmåles, påteckning om företeendet och ändamålet därmed samt utfärdar härom och om förteckningens riktighet kostnadsfritt särskilt bevis, ställt till innehavaren, som underskrivit förteckningen. Därest denne sedan inom ett år efter utfärdandet av nämnda bevis med återställande av detsamma för myndigheten företer nya, av samme utgivare utfärdade obligationer, till räntefot och, vart och ett för sig eller sammanlagda, till belopp motsvarande de i förteckningen upptagna, äger stämpelfrihet rum för de nya obligationerna; och förses dessa av myndigheten med anteckning om orsaken härtill.

Därest hit till riket inkommit löpande förskrivningar, som i utlandet utfärdats för särskilda delar av skuldbelopp och vilka uppenbarligen äro avsedda att utsläppas i den allmänna rörelsen, gälle angående dylik förskrivning, ändock att den ej betecknats som obligation, vad i denna förordning är stadgat om obligation, som utfärdats i utlandet.

Se för övrigt 16 §.

Postremissväxel; se Växel.

Skogsavverkning: avhandling, varigenom rätt till skogsavverkning upplåtes eller vari vid försäljning av fastighet sådan avverkningsrätt förbehålles, skall, då den för vinnande av in-teckning företes, förses med stämpel — — — — för vilket betalning sökes.

Växel — — — — —

b) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller som är utfärdad å utrikes ort, skall, då den utställes, eller, om den utfärdats utom riket, innan den här i riket överlåtes eller varder till godkännande eller betalning företedd eller godkänd eller betald, beläggas med stämpel av 50 öre för belopp, ej överstigande 1,000 kronor, och därutöver 50 öre för varje påbörjat tusental kronor, varå den lyder;

och skall handling, vilken är avsedd att såsom växel utställas utom riket men före utställandet varder här i riket försedd med godkännande, stämpelbeläggas såsom växel, innan den över-sändes till utrikes ort.

Utom i fall — — — — bevakas i konkurs.

Se för övrigt 16 §.

17 §.

Därest handling, vilken för vinnande av lagfart, inteckning, inskrivning eller betalning varit inför offentlig myndighet företedd och därvid blivit försedd med stämpel, ånyo i samma avseende som tillföre ingives, äge förnyad stämpelbeläggning ej rum, med undantag för de i 14 § omnämnda fall samt de fall, då inteckning, som meddelats på grund av skuldebrev eller annat fordringsbevis, till följd av utebliven förnyelse förfallit eller av domstol dödats och ny inteckning på grund av fordringsbeviset därefter ej blivit sökt, på landet sist vid det ting, som infaller näst efter tre månader, och i stad inom tre månader.

Där på grund av skuldebrev eller annat fordringsbevis betalning sökes för belopp, för vilket inteckning tillföre varit sökt, eller där inteckning sökes för belopp, för vilket betalning tillföre varit sökt, sker ej förnyad stämpelbeläggning.

Äskas — — — — med stämpel.

20 §.

Vill någon föra talan om återfående av stämpelavgift, som av ämbets- eller tjänsteman debiterats eller i enlighet med dennes tillsägelse blivit erlagd för sådan handling, vars stämpelbeläggning enligt 35 § skall i hovrätt granskas, må dylik talan inom sex månader från det ifrågakommen stämpelbeläggning ägt rum anhängiggöras i den hovrätt, varunder ämbets- eller tjänstemannen lyder; dock att nämnda tid, där talan grundar sig på förhållande, som tillkommit efter stämpelbeläggnings, räknas från tiden för samma förhållandes tillkomst. Part, som ej nöjes åt hovrättens beslut,
— — — — penningar.

21 §.

Förmår i fall, som avses i 20 §, den, vilkens rätt är av skedd stämpelbeläggning beroende, visa, att talan om återfående av stämpelavgift icke kunnat av honom föras i den ordning, som i samma § är föreskriven, ankomme efter därom gjord ansökning på Konungen att efter prövning av föreliggande omständigheter förordna om restitution av vad i stämpelavgift för mycket erlagts.

Vad — — — — erlagda.

22 §.

1. Stämplat skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

- a) helarksstämplat,
- b) enkla och dubbla beläggningstämplat samt
- c) bank- och växelstämplat.

I vilka valörer dessa stämplat skola tillhandahållas, bestämmes av generalpoststyrelsen.

Dessutom äger stämpling av blanketter till aktiebrev, lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis i inländska bolag samt obligationer, som utfärdas här i riket, rum i den ordning, 27 § föreskriver.

2. När — — — — stämplat begagnas.

Där — — — — närmast, begagnas.

26 §.

Generalpoststyrelsen — — — — tillgå.

Ett exemplar av denna förordning jämte förteckning av generalpoststyrelsen över de valörer, i vilka stämplatne tillhandahållas, skola för allmänheten finnas tillgängliga å varje postanstalt.

Därest å postanstalt befintligt stämpelförråd icke innehåller stämplat av det slag eller i de valörer, som enligt författningen och generalpoststyrelsens förteckning skola vara att tillgå samt i gjord rekvisition begäras, åligger det postanstaltens föreståndare att så snart ske kan anskaffa och rekvirenten tillhandahålla de rekvirerade stämplatna ävensom att underätta rekvirenten om dagen, då stämplatna kunna till honom utlämnas.

Huru — — — — och 33 §§.

27 §.

Då aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländska bolag eller obligationer, som utfärdas här i riket, enligt 8 § skola föras med stämpel, skall därom till generalpoststyrelsen ske skriftlig anmälan, varvid skola vara fogade blanketterna till aktiebreven, lottbreven, bevisen eller obligationerna samt tvefald uppgift å dessas valörer jämte antalet av varje valör; och skall i fråga om aktiebreven, lottbreven och bevisen dylik anmälan ske inom två månader, efter det för aktie, lott eller andel full inbetalning ägt rum, samt breven eller bevisen enligt lag kunnat utfärdas, eller inom fyra månader, från det beslut fattats om överföring av besparade vinstmedel till aktiekapital eller grundfond. Generalpoststyrelsen fastställer därefter det belopp, med vilket stämpel enligt denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blivit inbetalt, verkställa stämplingen.

Därest någon vill låta utfärda interimsbevis eller interimskvitton å aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis, som här ovan avses, skall därom — — — — återbetalas.

Talan — — — — allmänhet.

34 §.

1. Ämbets- eller tjänsteman — — — — föreskrives.

Är anmälan om köp av fartyg — — — — tillfalla statsverket. För fullgörandet av sådan anmälan, som jämlikt kungl. förordningen den 18 oktober 1901 åligger ägare av fartyg eller lott däri att till kommerskollegium göra angående köp, varigenom han förvärvat fartyget eller fartygslotten, skall jämväl säljaren svara.

Är annan handling — — — — talong.

Då — — — — erfordras.

2. Senast inom en månad efter det avtal, vare sig skriftligt eller muntligt, träffats om köp av ej registreringspliktigt och i fartygsregistret icke infört fartyg om minst 20 bruttotons dräktighet eller till värde av minst 6,000 kronor eller av lott i sådant fartyg, skola — — — — tillhör.

Länsmannen — — — — underlåtenhet.

Sedan — — — — ägare.

3. Vad i mom. 1 och 2 är stadgat beträffande köp av fartyg, äger motsvarande tillämpning med avseende å byte av fartyg.

4. Därest för någon ort befinnes erforderligt, att det särskilt över-

vakas, att köp eller byte av fartyg eller lott däri behörigen anmäles, äger för sådant ändamål för Stockholms stad överståthållareämbetet och eljest vederbörande Konungens befallningshavande förordna tillsyningsman, vartill bör utses en med förhållandena förtrogen person.

5. Vad till vederbörande register anmäles om inbetalning å aktier i aktiebolag samt å lotter eller andelar i inländskt solidariskt bankbolag eller annat inländskt bolag, som driver bankrörelse, eller angående ökning av aktiekapital och solidariskt bankbolags grundfond medelst överförande därtill av besparade vinstmedel eller rörande antal och storlek av kommanditdeläggares insatser i kommanditbolag, skall av registreringsmyndigheten utan uppskov meddelas generalpoststyrelsen. Likaså skall, där i balansräkning, som avlämnas till aktiebolagsregistret, bolags aktiekapital eller grundfond eller vad å bolags aktier eller grundfondsletter blivit inbetalt, upptagits till högre belopp än i närmast föregående balansräkning, registreringsmyndigheten härom till generalpoststyrelsen utan dröjsmål lämna meddelande, därest ökningen ej frångår av de uppgifter, som förut insänts till generalpoststyrelsen. Med ledning av sålunda erhållna uppgifter har generalpoststyrelsen att övervaka, att aktiebrev, lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis bliva hos generalpoststyrelsen för stämpling företedda, samt att enligt 27 § 2 stycket nedsatts belopp, motsvarande stämpel å vad till bolag inbetalts mot interimsbevis eller interimskvitton.

6. Ingives för inregistrering till domstol bouppteckning efter avliden person, däri upptagits aktiebrev i utländskt aktiebolag eller lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i utländskt företag av ekonomisk art eller obligation, som utfärdats i utlandet, åligger det domstolen att före inregistreringen tillse, att den i 8 § för dylika handlingar föreskrivna stämpelskyldighet blivit fullgjord.

47 §.

1. Den, som utgiver, överlåter eller till godkännande eller betalning företer växel eller annan handling, som enligt 8 § skall lika med växel stämpelbeläggas, eller här i riket godkänner eller betalar växel eller annan handling av nyssnämnd beskaffenhet, som utfärdats utom riket, eller godkänner och till utrikes ort översänder sådan handling, som omförmäles i 2 stycket, av mom. b under rubriken växel i 8 §, utan att, där handlingen skolas förses med stämpel, — — — — — bot fem kronor.

2. Åsidosätter någon vad i 8 § finnes föreskrivet om stämpelbeläggning av aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt bolag, då brevet eller beviset utfärdas, böte tio gånger den felande stämpelns belopp, dock vare minsta bot tjugufem kronor.

Till enahanda ansvar vare den förfallen, som belånar, försäljer eller på vad sätt det vara må överlåter aktiebrev i utländskt aktiebolag eller lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i utländskt företag av ekonomisk art, utan att handlingen är försedd med i 8 § föreskriven stämpel eller sådan påteckning av magistrat, som där omförmäles.

Utgiver någon interimisbevis eller interimskvitto, som i 27 § avses, i annan ordning än där stadgas, böte — — — — dock minst tjugufem kronor.

3. Den obligationsutgivare — — — — bot tjugufem kronor.

4. Den obligationsutgivare — — — — bot tjugufem kronor.

Varder, enligt vad i 8 § stadgas, aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt bolag eller här i riket utfärdad obligation, som utlämnas i ersättning — — — — etthundra kronor.

6. Om säljare och köpare av registreringspliktigt eller eljest registrerat fartyg om minst 20 bruttoton eller till värde av minst 6,000 kronor eller av lott i sådant fartyg underlåta att inom stadgad tid anmäla fånget till inskrivning i fartygsregistret och därigenom föranleda, att stämpelavgift för fånget icke i behörig ordning erlägges, böte vardera ett belopp motsvarande den stämpel, varmed anmälan skolat förses, dock minst tjugufem kronor. Lag samma vare för den, som genom byte blivit ägare av fartyg, som här sägs, eller av lott däri.

Om säljare och köpare av icke registreringspliktigt och i fartygsregistret icke infört fartyg om minst 20 bruttoton eller till värde av minst 6,000 kronor eller av lott i sådant fartyg underlåta att förse — — — — lott däri.

Där säljare och köpare av fartyg — — — — lott däri.

54 §.

Den i 8 § — — — — utgöras.

Bank — — — — säkerhet.

Sedan — — — — bolaget.

Den — — — — erlägga.

Verkställes — — — — rättighet.

Vad i denna § är stadgat i fråga om bank, skall äga motsvarande tillämplighet i fråga om annan kreditinrättning, sparbank, bankir eller ekonomisk förening; dock skall i fråga om sparbank sådant intyg, som omförmäles i 4 stycket av denna §, utfärdas och till generalpoststyrelsen insändas av Konungens befallningshavande eller dess för undersökning av

sparbanks förvaltning förordnade ombud, samt utfärdandet av intyget ske i samband med dylik undersökning, även om denna äger rum efter det stämpelbeloppet av sparbanken insänts till generalpoststyrelsen.

56 §.

Generalpoststyrelsen äge medgiva, att den som erhållit tillstånd till anordnande av lotteri — — — dragningen.

Inbetalas — — — därå.

A lottsedel, som enligt generalpoststyrelsens medgivande må utlämnas — — — påtryckas.

Denna förordning träder i kraft den .

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 5 § i förordningen den 7 december 1883
angående expeditionslösen.**

Härigenom förordnas, att 5 § i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Angående — — — lantbruksingenjörer.

Likaledes — — — efterrättelse.

Lösen debiteras ej för sådana expeditioner, som avses i bestämmelser angående indragning av expeditionslösen, meddelade vid verkställd reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m., samt utfärdats av ämbets- och tjänstemän, som äro underkastade samma bestämmelser. I stället utgår stämpel till motsvarande belopp.

Denna förordning träder i kraft den .

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 38 § i lagen den 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag.

Härigenom förordnas, att 38 § i lagen den 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

38 §.

Bolagsman — — — — göras.

Bolagsman — — — — ordet kommanditbolag.

A kommanditdelägares insats skall andels- eller delaktighetsbevis utfärdas.

Denna lag träder i kraft den .

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härmed förordnas att 3, 4, 7, 10 och 18 §§ i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

3 §.

3. Stämpelplikt äger icke rum i följande fall nämligen:

a)

- b) — — — — —
 c) — — — — — samt
 d) — — — — — stadshypotekskassa.
 4. Värdet — — — — — gällande.

4 §.

2. Vid — — — — — köpeskillingen.
 Skyldigheten — — — — — kommissionär.
 Är — — — — — avräkningsnotan.
 Där — — — — — namn.

Då fondhandlare avslutar köpavtal, icke för egen räkning utan såsom kommissionär skall han förse avräkningsnota med påskrift: i kommission (avräkningsnota i kommission). Avslutar annan än fondhandlare köpavtal för annans räkning, skall i avräkningsnotan utsättas för vems räkning avslutandet skett.

Avräkningsnota behöver icke vara underskriven — — — — —

7 §.

1. För stämpelbeläggning av avräkningsnota skall användas dubbel beläggningsstämpel (överlåtelsestämpel). Överlåtelsestämplar skola vara att tillgå i valörer, som av generalpoststyrelsen bestämmas.

De två exemplaren — — — — —

10 §.

Tillsyn — — — — — länen.

Denna — — — — — bolaget.

Nämnda tillsyningsmän äga uppbära dels särskilt arvode, som bestämmes av överståthållareämbetet eller Konungens befallningshavande, dels ock vid resor i och för uppdragets fullgörande resekostnads- och traktementsersättning enligt tredje klassen i gällande resereglemente.

18 §.

Generalpoststyrelsen — — — av de särskilda slag, som skola vara att tillgå — — — försäljningsställe.

Denna förordning träder i kraft den .

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 4 § i förordningen den 20 april 1906 angående en särskild stämpelavgift för försäljning av punsch, arrak och rom.

Härigenom förordnas, att 4 § i förordningen den 20 april 1906 angående en särskild stämpelavgift för försäljning av punsch, arrak och rom skall erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

Punschstämplar skola vara att tillgå av följande slag nämligen:

- a) för buteljer, krus och damejeanner avsedda enkla stämplat;
- b) för ankare och fat avsedda dubbelstämplar; skolande de bägge delar, varav varje dubbelstämpel består, hava sinsemellan olika bredd och vara märkta med ett och samma ordningsnummer.

I vilka valörer dessa stämplat skola tillhandahållas, bestämmes av generalpoststyrelsen.

Denna förordning träder i kraft den .

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift.

Härigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Önskar någon på förhand vinna upplysning, huruvida eller med vilket belopp i visst fall stämpelavgift skall utgå enligt gällande författningar angående stämpelavgifter, äge han hos statskontoret erhålla dylik upplysning, utom vad angår dels sådana enskilda handlingar, vilka vid ingivandet till statsmyndighet skola förseas med stämpel, dels ock sådan myndighets expeditioner.

Av statskontoret meddelad upplysning är för statsverket bindande.

Denna förordning träder i kraft den .

Förordningen angående stämpelavgiften.

1 och 3 §§.

Såsom av Kungl. Maj:ts proposition nr 383 till 1919 års riksdag framgår, ansåg sig 1917 års lantmäterikommission, som i sitt huvudbetänkande om lantmäteriväsendets omorganisation m. m. framställt vissa förslag av beskaffenhet att medföra förändringar i förordningarna den 7 december 1883 om expeditionslösen och den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, i sammanhang härmed böra föreslå vissa ändringar i sistnämnda förordning, vilka icke direkt föranleddes av huvudbetänkandet, men vore av behovet påkallade.

Kommissionen anförde härutinnan:

I stämpelförordningens 3 § vore, vad anginge bevis, stadgat, att »bevis annat» skulle förseas med stämpel, då det utgäves från lantmäterikontor. En rätt tolkning av denna bestämmelse syntes böra föranleda till — vad för närvarande emellertid näppeligen torde iakttagas — att med stämpel skulle förseas bevis av förstelantmätare om granskning, som han på begäran av sakägare verkställt av arvodesräkning, vilken avgivits av lantmätare, samt bevis av förstelantmätare om sådana förhållanden, varom i länets lantmäterikontor förvarade kartor, handlingar eller register omedelbart lämna upplysning. Kommissionen hölle emellertid före, att dylika bevis borde

*Auskript,
bevis och
karta m. m.*

tillhandahållas utan avgift. Särskilt gällde detta bevis om granskning av arvodesräkning. Rörande sådant bevis framginge av departementschefens uttalande vid avlåtande till 1908 års riksdag av proposition angående omorganisation av förstelantmätartjänsterna, att hans mening vore, att samma bevis borde tillhandahållas allmänheten utan kostnad. Enär såsom ovan nämnts nu berörda tvenne slag av bevis praktiskt taget vore de enda, som utgäves från lantmäterikontoren i länen, föresloge kommissionen, att bestämme meddelades om frihet från stämpel för alla bevis, som utfärdades från nämnda kontor.

Vidare stadgades i 3 § av förordningen angående stämpelavgiften, att *utdrag eller kopia av geometrisk karta* skulle förses med stämpel till belopp av 50 öre. Denna bestämmelse gällde visserligen icke blott lantmätare, lantmäterikontor och lantmäteristyrelsen utan även samtliga andra myndigheter, som hänfördes till tredje och fjärde avdelningarna under denna förordnings 1 §, men tillämpning av bestämmelsen torde dock, såvitt kommissionen kunnat inhämta, icke förekomma utom lantmäteriets förvaltningsområde. Genom den ändring, som år 1917 gjordes beträffande 21 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring och som i realiteten medfört skyldighet för sakägare att bekosta två exemplar av karta, hade ifrågavarande bestämmelse fått sin största betydelse i fråga om kartor rörande avsöndring. Dessa kartor kunde, inberäknat dem, som upprättats av enskilda, antagas uppgå till 20,000 à 24,000 årligen. Sådana kartor, som av enskilda personer upprättades för avsöndring, skulle emellertid icke stämpelbeläggas. Redan detta förhållande syntes tala för, att jämväl sådan avsöndringskarta, som utgäves av lantmätare, befriades från ifrågavarande 50 öres stämpel. En dylik ändring stode även i överensstämmelse med de strävanden, som gjort sig gällande för att underlätta avsöndringsinstitutets användning. Därest bestämmelsen om 50 öres stämpel upphävdes i vad anginge avsöndringskartor, torde icke vara skäl att bibehålla denna bestämmelse angående övriga kartor. I avseende å dessa medförde bestämmelsen för statsverket en inkomst av högst 3,500 kronor, därav omkring 2,500 kronor torde härröra från kartor, som utgäves av lantmätare, och återstoden från kartor, som utlämnades från lantmäteristyrelsen eller lantmäterikontoren i länen. Härtill komme, att med lantmätare närstående tjänstemän, såsom statens lantbruksingenjörer, icke vore skyldiga att stämpelbelägga kartor, som av dem utgäves. Detta ålåg icke heller mättningsman i stad. Med avseende särskilt å stämpel å karta, som utgäves av lantmätare, syntes bibehållande av stämpel å varje exemplar av karta, som utgäves, i viss mån stå i strid med strävandena att genom anlitande av lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt åstad-

komma spridning av kartor bland allmänheten. På grund av vad sålunda anförts föresloge kommissionen, att bestämmelsen, att geometrisk karta skulle åsättas stämpel till belopp av 50 öre, upphävdes.

I detta sammanhang ville kommissionen dessutom föreslå, att uttrycket »generallantmäterikontoret» dels utbyttes mot »lantmäteristyrelsen» så väl i stadgandet om karta som i bestämmelserna angående avskrift, dels ock uteslötes i fjärde avdelningen under stämpelförordningens 1 §. Berörda uttryck, varmed man i äldre tider närmast torde hava avsett lantmäteristyrelsens arkiv, återfunnes nämligen icke numera i gällande instruktion.

Genom Kungl. Maj:ts berörda proposition blevo nu ifrågakomna ändringsförslagen förelagda riksdagen till antagande samtidigt med ovan antydda andra ändringsförslag i stämpelförordningen, vilka betingats av den i annan Kungl. proposition föreslagna omorganisationen av lantmäteriväsendet.

Riksdagen, som avslagit det framlagda förslaget om omorganisation av lantmäteriväsendet m. m., har i skrivelse den 16 juni 1919 funnit därav betingade förslag om ändringar i stämpelförordningen icke kunna bifallas samt ävenledes lämnat nu ifrågavarande ändringsförslag utan bifall, därvid riksdagen yttrat, att den tid, som efter riksdagens beslut rörande lantmäteriväsendets omorganisation m. m. stått till förfogande, icke medgivit omarbetning av författningsförslaget i nu förevarande delar, samt att efter inhämtade upplysningar med införandet i stämpelförordningen av de ändringar, varom nu vore fråga, kunde utan större olägenhet anstå.

De sakkunniga, som finna kommissionens nu ifrågakomna förslag väl grundade, föreslå i enlighet härmed ändringar i 3 § i stadgandena angående avskrift, bevis och karta samt i 1 § fjärde avdelningen.

Då i proposition nr 381 till 1919 års riksdag föreslogs borttagande av stämpel till fullmakter, konstitutiorial och förordnanden å ämbeten och tjänster med undantag av fullmakter eller förordnanden för hovrättskommissarie, notarius publicus samt mäklare eller skeppsklarerare, förklarades samtidigt, att skäl förefunnes jämväl för borttagande eller nedsättning av stämpelavgiften för fullmakter å karaktär av ämbete eller tjänst. Emellertid ansågs ståndpunkt då icke böra tagas till denna fråga, utan förklarades, att densamma komme att sedermera i annat sammanhang tagas under omprövning. Sedan riksdagen gillat det föreslagna borttagandet av stämpel till fullmakter m. m. å ämbeten och tjänster, har förordning därom utfärdats. Frågan om s. k. karaktärsfullmaktens befrielse från stämpelavgift har nu för utredning och avgivande av förslag överlämnats till de

*Karaktärs-
fullmakt
m. m.*

Vid borttagandet av stämpel till fullmakter m. m. å ämbeten och tjänster förklarades 4 § i stämpelförordningen upphöra att gälla, varigenom borttagits stadgandet i samma §:s 3:dje moment av följande lydelse: »Fullmakt å ämbete eller tjänst i Kungl. hoven ävensom av sådan beskaffenhet i allmänhet, att lön på stat därmed ej åtföljer eller först framdeles kommer att åtnjutas, förses med stämpel enligt de för fullmakt i allmänhet bestämda grunder, därvid stämpeln beräknas å den ordinarie lön, som åtföljer dylik eller därmed jämförlig beställning.» Detta stadgande har haft sin särskilda betydelse i fråga om fullmakter för personer, tillhörande beskickningarna samt armén och flottan. Det är nämligen ej ovanligt, att ämbetsmän, som tillhöra beskickningarna, och officerare erhålla fullmakt på högre ställning utan därmed förenad högre lön. Dessa fullmakter, som torde vara att räkna såsom s. k. karaktärsfullmakter, hava, med anledning av stadgandet i 4 § 3 mom. och såsom detta i praxis tillämpats, i fråga om stämpel likställts med fullmakter å ämbeten och tjänster. När nu stadgandet i 4 § 3 mom. borttagits, men bestämmelsen om stämpel å s. k. karaktärsfullmakter bibehållits, torde kunna ifrågasättas, huruvida icke nyssnämnda i 4 § 3 mom. avsedda fullmakter skulle stämpelbeläggas enligt stadgandet om stämpel å karaktärsfullmakter. Med borttagandet av stadgandet i 4 § 3 mom. torde dock icke hava åsyftats att göra ändring beträffande hittills tillämpad ordning om likställdhet i frågan om stämpel mellan fullmakter, avsedda i samma stadgande, och fullmakter å ämbeten och tjänster. Om man bortser från de karaktärsfullmakter, som enligt 4 § 3 momentet beträffande stämpel likställts med fullmakter å ämbeten och tjänster och väl nu få anses liksom dessa sistnämnda fria från stämpel, så förekommer, enligt vad erfarenheten visat, meddelandet av karaktärsfullmakt mera sällan. Tilldelandet av professors namn, heder och värdighet synes vara det i sådant avseende mest förekommande. Enligt meddelade upplysningar har dock sådant tilldelande under senare tid skett i medeltal högst en å två gånger per år; och har i dessa fall stämpel utgått efter det för stämpel å karaktärsfullmakt beräknade lägre belopp, enär fullmakterna meddelats personer, som varit i allmän tjänst. Av vad som anförts torde framgå, att bibehållandet av bestämmelsen om stämpel å s. k. karaktärsfullmakter icke kan anses hava någon betydelse från statsfinansiell synpunkt. På grund härav och då det måste anses önskvärt, att när staten till följd av en persons förtjänster förlämnar honom namn och karaktär, som medfölja innehavande av visst ämbete, staten härför icke utkräver någon stämpelskatt, få de sakkunniga hemställa, att bestämmelsen i 3 § om stämpelavgift för fullmakt å karaktär av ämbete eller tjänst utgår ur stämpelförordningen.

Om denna hemställan vinner bifall, synes billigheten fordra, att fullmakt för kyrkoherde att vara prost över egen församling, vilken fullmakt nu belägges med stämpel av femtio kronor, jämväl blir stämpelfri; och föreslås i enlighet härmed borttagandet även av stadgandet i 3 § om stämpel å sådan fullmakt.

Vid den reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden, som pågått under de sista årtiondena, hava i åtskilliga fall meddelats bestämmelser angående indragning av expeditionslösen, som avses i Kungl. förordningen den 7 december 1883. Hittills hava dock icke i förordningarna om expeditionslösen och angående stämpelavgiften införts några stadganden om utbyte av de indragna lösenavgifterna mot stämpelavgifter, utan hava de förra i räkningar redovisats till statsverket. Meddelande av föreskrifter för sådant utbyte, vilket ifrågasatts redan av löne-regleringskommittén, har nu emellertid ansetts böra tagas i övervägande. Då det i sådana ämbetsverk, beträffande vilka meddelats bestämmelser om indragning av expeditionslösen, finnes tjänstemän, som på grund därav, att de varit utnämnda till tjänsterna före berörda bestämmelsers meddelande, icke äro underkastade samma bestämmelser, kan någon mera ingående revidering av lösenförordningen med anledning av dessa icke nu äga rum och ej heller i stämpelförordningen införas några specialiserade bestämmelser angående de stämpelavgifter, som böra ersätta de indragna lösenavgifterna. De sakkunniga hava därför endast kunnat föreslå inlagande av bestämmelser av mera allmän beskaffenhet i förutnämnda förordningar. Den föreslagna bestämmelsen i förordningen angående expeditionslösen har syntts de sakkunniga böra införas såsom ett 3:dje stycke i 5 § och bestämmelsen i stämpelförordningen såsom en sista bestämmelse uti den i 3 § upptagna expeditionstariffen.

*Expedition;
stämpel i
stället för
indragen
lösen, jmf
förslag till
ändring av
5 § i lösen-
förordnin-
gen.*

8 §.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse anført, att styrelsen ansåge önskvärt, att förklarande tillägg gjordes till 2 stycket under rubriken aktiebrev i 8 §, varvid styrelsen yttrat: Enligt nämnda stadgande vore aktiebrev, som utan erläggande av betalning utfärdades i utbyte mot aktiebrev i samma bolag, fritt från stämpel, därest det nya aktiebrevet skulle ersätta flera äldre brev och det nya aktiebrevet utfärdades å belopp icke överstigande äldre brevens sammanlagda belopp. En motsvarande bestämmelse saknades emellertid för de fall, att, såsom ofta inträffade, flera nya aktiebrev utfärdades i utbyte mot ett eller flera äldre brev och å belopp,

*Aktiebrev,
lottbrev, an-
delsbevis
eller delaktighetsbevis
i inländska
bolag samt
obligation,
som utfärdats här i
riket.*

tillhopa icke överstigande det eller de äldre brevens sammanlagda belopp. Det syntes jämväl böra stadgas att, därest aktiebrev utfärdades i utbyte mot aktiebrev i samma bolag men å belopp överstigande det, varå det utbytta aktiebrevet lytt, det nya aktiebrevet skulle förses med stämpel allenast för tilläggsbeloppet, detta i överensstämmelse med ett regeringsrättens prejudikat i dylikt fall, däri regeringsrätten till stöd för sitt beslut åberopat grunderna för ovanberörda stadgande.

På grund av vad sålunda anförts, föreslå de sakkunniga, att sådan ändring vidtages beträffande lydelsen av nuvarande stadgande i 2 stycket under rubriken »aktiebrev» i 8 §, att de uttalade önskemålen vinnas; och hava de sakkunnige lämnat förslag till dylik ändrad lydelse.

Då samma skäl föreligga till ändringar i motsvarande stadganden under nuvarande rubrikerna »lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis» samt »obligation» i 8 §, hava de sakkunniga beträffande dessa stadganden föreslagit liknande ändringar.

I enlighet med generalpoststyrelsens samtidigt gjorda hemställan hava till förtydligande av tredje styckena under nuvarande rubrikerna »aktiebrev» och »ottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis» i 8 § mellan orden »skall» och »förses» inskjutits orden »av bolaget».

*Aktiebrev,
lottbrev,
andelsbevis
eller delaktighetsbevis
i utländska
företag samt
obligationer,
som utfärdats i
utlandet.*

Sedan Kungl. Maj:t i proposition (nr 230) av den 12 mars 1918 förelagt riksdagen förslag till stämpelbeskattning av utländska aktiebrev m. m. i jämförliga delar i huvudsaklig överensstämmelse med befintliga stadganden om motsvarande svenska värdepapper, har riksdagen i skrivelse den 21 juni 1918 (nr 471) framställt vissa erinringar mot nämnda propositionen.

Till en början har riksdagen funnet det tvivelaktigt, huruvida med avseende på omfattningen av förslagets bestämmelser, den utformning, som givits åt dessa till överensstämmelse med vad, som gällde angående motsvarande svenska värdepapper, vore ändamålsenlig. Å ena sidan låte nämligen tänka sig, att dylika bestämmelser angående utländska värdepapper till väsentlig del bleve otillämpliga av den anledning, att vissa slag av utländska värdepapper, motsvarande sådana, som här i landet belades med emissionsstämpel, icke eller endast i undantagsfall komme att hit införas. Å andra sidan vore att befara, att de föreslagna bestämmelserna komme att lämna utanför sin räckvidd skatteobjekt, vilka borde indragas under beskattningen i fråga, då i utlandet även andra slag av värdepapper än sådana, för vilka hos oss erlades emissionsstämpel, torde i omsättningen spela en avsevärd roll.

Dessa invändningar emot anmärkta förslagets omfattning synas också

de sakkunniga av betydelse, i vad de avse det befarade förhållandet att skatteobjekt, vilka borde indragas under beskattningen i fråga, komme att därifrån uteslutas. Föremål för omsättning äro nämligen i utlandet åtskilliga slag av andelsbevis i bolag och andra ekonomiska företag, vilka icke enligt samma förslag skulle drabbas av införselstämpeln. Såsom exempel på sådana andelsbevis hava för de sakkunniga särskilt framhållits partsbevis i partrederier i Norge, delaktighetsbevis i bergverk (Kuxe) och kolonialsällskap i Tyskland samt för England s. k. share certificates, varmed avses andelsbevis ej endast i aktiebolag utan jämväl i andra bolag och sammanslutningar för ekonomisk verksamhet. Till en del av dessa andelsbevis finnes icke direkt motsvarighet här i riket. Detta torde bero därpå, att aktiebolagsformen härstädes vunnit särskilt stor användning, eller ock på säregna förhållanden i respektive länder. Då med hänsyn till den mångfald av bolags- och föreningsformer, som förefinnes i utlandet, något uppräknande av de olika slag av utländska värdepapper som böra stämpelbeläggas icke gärna kan ifrågakomma, och detaljerade bestämmelser i sådant avseende för övrigt skulle medföra svårigheter i praktiken, då det gällde att avgöra, till vilket slag av värdepapper ett infört sådant vore att hänföra, hava de sakkunniga menat, att det enda fullt ändamålsenliga sättet att undgå ovanberörda av riksdagen framhållna olägenhet vore, att man införde stadganden av så generell art, att därunder komme att inbegripas alla utländska värdepapper, som utgjorde bevis om delaktighet i utländska sammanslutningar eller företag av ekonomisk natur. Genom ett dylikt stadgande komme visserligen stämpelplikten att omfatta även andelsbevis i sammanslutningar, motsvarande våra ekonomiska föreningar, där sådana bevis i utlandet utfärdas. Men som dylika utländska andelsbevis, om de överhuvudtaget införas hit till landet, alltid måste tänkas här förekomma i ett försvinnande litet antal, hava de sakkunniga ansett nämnda omsändighet sakna praktisk betydelse, och hava de därför också under rubriken *andelsbevis* i 8 § stämpelförordningen föreslagit en bestämmelse av innehåll, att alla andelsbevis i utländska företag av ekonomisk art skola stämpelbeläggas. Vad åter angår interimisbevis i utländska företag, vilka bevis för övrigt få antagas endast i sällsynta undantagsfall förekomma i riket, hava de sakkunniga ej funnit skäl att stadga stämpelplikt för dem, utan ansett tillräckligt, om de värdepapper, mot vilka de till sist utbytas, bliva stämpelbelagda.

Riksdagen har vidare framställt erinringar mot förslaget rörande tidpunkten och sättet för stämpelbeläggningen. I förra hänseendet framhåller riksdagen, att det nog vore principiellt riktigt att låta stämpelplikten för de utländska värdepapperen inträda redan i och med deras infö-

rande i riket, men anser dock i likhet med vederbörande departementschef att en sådan anordning av praktiska skäl svårligen låter sig genomföra. Riksdagen har emellertid påpekat, att stämpelbeläggningsen av de utländska värdepapperen borde ske ej blott, såsom i den kungl. propositionen föreslagits, innan desamma första gången, efter det de till riket inkommit, härstädes belånades, försåldes eller eljest överlättes, utan även, därest stämpelbeläggningsen ej förut ägt rum, när de ärvdes eller erhöles i testamente. Beträffande själva sättet för stämpelbeläggningsens verkställande framhåller riksdagen, att det i 27 § första stycket av stämpelförordningen föreskrivna förfarandet skulle, då det gäller utländska värdepapper, vilka få antagas hit inkomma endast i smärre poster eller som enstaka exemplar, för den enskilde medföra onödigt omgång och olägenhet i övrigt utan att för det allmänna medföra motsvarande fördel, varför stämpelbeläggningsen av de utländska värdepapperen borde kunna anförtrös åt innehavaren.

Slutligen har riksdagen dragit i tvivelsmål, huruvida det kan anses principiellt riktigt att, såsom den Kungl. propositionen föreslagit, med införande av stämpel, motsvarande emissionsstämpel, stadga frihet från överlåtelse- eller fondstämpel vid sådan överlåtelse, före vilken handlingen skulle förses med den föreslagna nya stämpeln. Fastän den obligatoriska stämpelbeläggningsen av den utländska värdehandlingen av praktiska skäl i förslaget uppskötes till dess belåning eller överlåtelse av densamma ägde rum, vore det dock här i själva verket fråga om ett slags emissionsstämpel eller införselstämpel, och någon principiell betänklighet emot att vid samma tillfälle uttaga även övrig fondstämpel finge därför enligt riksdagens mening knappast anses förefinnas.

I likhet med riksdagen anse de sakkunniga, att det principiellt riktigaste vore, om här omhandlade stämpel, vilken ju till sin natur är en införsel- och ej en omsättningsstämpel, kunde uttagas genast papperen hit inkomme. Föreskriver man att stämpeln skall utgå vid tillfälle, då värdepapperen belånas eller byta ägare på grund av rättshandel mellan levande eller på grund av arv eller testamente, kan för övrigt lätt inträffa, att stämpelpfiktiga utländska värdepapper komma att under långa tider befinna sig på privata händer här i landet och ändå slutligen utföras, utan att hava hunnit stämpelbeläggas. Härigenom kommer emellertid ändamålet med skatten att delvis förfelas, och försvagas dess möjliga verkan att i viss mån åt det inhemska näringslivet bevara det nationella kapitalet, en synpunkt, som under nuvarande tider med dess stora internationella kapitalknapphet törhända bör tillmätas en viss vikt.

På sålunda anförda grunder hava de sakkunniga ansett det högeligen önskligt, att skattskyldigheten kunde knytas till själva införseln av

värdepapperen, och hava därför också först tänkt sig bestämmelser i sådan riktning. Mot stadganden av dylikt innehåll måste man dock alltid hysa vissa betänkligheter med hänsyn till svårigheten att anordna en nöjaktigt effektiv kontroll över deras efterlevnad; och svårigheterna måste ju bliva stora, då vid införandet av värdepapperen dessa ej behöva komma till synes. I de stora kulturländerna England, Frankrike och Tyskland har man därför också nöjt sig med att, generellt sett, knyta stämpelplikten till papperens belåning eller överlåtelse. Av de länder, vilkas stämpelbeskattning de sakkunniga sökt studera, är Danmark det enda, som föreskrivit stämpelplikt inom viss kort tid (3 veckor) efter papperens införande i landet, en föreskrift, vars efterlevnad förövrigt icke underkastats någon särskild kontroll. Med anledning av förutnämnda svårighet i fråga om anordnande av effektiv kontroll, hava de sakkunniga emellertid icke velat föreslå bestämmelser om stämpelplikten knytande till de utländska värdepapperens införande i riket, utan hava i stället ansett sig böra i förslaget upptaga bestämmelser, vilka föreskriva stämpelskyldighet endast i de fall, då de utländska värdepapperen första gången efter deras införande till riket göras till föremål för belåning eller överlåtelse eller genom arv eller testamente övergå till ny ägare. Som vid dylikt ordnande av de utländska värdepapperens stämpelbeläggning densamma kommer att äga rum utan principiellt samband med papperens införande till riket, har det synts de sakkunniga lämpligast att låta fondstämpeln utgå såväl vid överlåtelse, efter vilken värdepapperen införas hit till landet, som vid de tillfällen, då desamma före första överlåtelse inom landet skola beläggas med införselstämpel; och hava de i enlighet härmed föreslagit borttagandet av stycket e i 3 mom. av 3 § i K. F. 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift för fondpapper. I enlighet med vad riksdagen uttalat såsom lämpligast, hava de sakkunniga för de fall att beloppet, efter vilket stämpel skall beräknas, enligt lag kan bliva klart utan värdering, föreslagit stadganden av innehåll att stämpelbeläggningsen av de utländska värdepapperen anförtros åt innehavarna. I de fall åter, där för nyssnämnda belopps bestämmande, såsom nedan omförmäles, värdering, verkställd av myndighet, befunnits erforderlig, har föreslagits, att stämpelbeläggningsen sker av myndigheten.

Vidkommande därefter frågan, efter vilket belopp stämpeln bör utgå, möta svårigheter i två hänseenden, nämligen dels rörande frågan till vilket kapitalbelopp de utländska värdepapperen böra uppskattas i och för stämpelbeläggningsen och dels angående den kurs, efter vilken de utländska valutorna böra omräknas till svenskt mynt.

I förra hänseendet kan ju beträffande obligationer samt aktier och andelar, lydande å viss penningssumma, två olika kapitalbelopp ifrågasättas,

nämligen dels det nominella kapitalbelopp, varå värdepapperen lyda, och dels papperens marknadsvärde. Som emellertid sistnämnda värde väl i många fall torde bliva synnerligen svårt att fastställa, hava de sakkunniga trots sig böra föreskriva parikursen såsom det värde, från vilket man vid beräkning av stämpelbeloppets storlek bör utgå.

Det förekommer emellertid i utlandet ej sällan, att aktier och andelar i företag av ekonomisk natur icke lyda å visst belopp utan endast utgöra bevis om äganderätt till viss kvotdel av företaget. För sådant fall har det syntts de sakkunniga riktigast att föreskriva, att stämpeln beräknas efter värdebelopp, som av viss myndighet bestämmes med ledning av deklaration, som vederbörande ägare har att på heder och samvete avgiva. Beträffande frågan, till vilken myndighet värdebeloppets bestämmande skulle överlämnas, har det ansetts lämpligt, att sådan värdering kunde göras ej blott av magistrat i stad utan även av domhavande på landet. Att sådan befogenhet borde överlämnas jämväl till domhavande på landet, följer därav, att erläggande av införselstämpel även kunde ifrågakomma vid arv och testamente och sådan stämpel då borde gäldas senast vid inregistrering av bouppteckning, däri värdepapperet funnes upptaget.

Vad sedan angår frågan om omräkningskursen må erinras därom, att riksdagen i sin förut berörda skrivelse ifrågasatt ändamålsenligheten utav att tillämpa den väl närmast med avseende å växlar tillkomna och därefter lämpade bestämmelsen i 16 § stämpelförordningen, enär samma värdepapper på grund av de varierande växelkurserna kunde komma att vid olika tidpunkter förses med svensk införselstämpel till växlande belopp. Enligt riksdagens mening kunde det därför ifrågasättas, huruvida ej användandet av fasta omräkningskurser vid stämpelbeläggning av de utländska värdepapperen vore att föredraga.

Då det gäller att taga ställning till denna fråga, bör kanske först omnämnas, att man i Danmark i förevarande fall använder sig av fasta omräkningskurser, vilka fastställas av Finansministeriet (Lov om Stempelafgift, den 13:de Maj 1911 § 11 och Bekendtgørelse fra Finansministeriet av 20 September 1911), samt att man i Tyskland åtminstone för några år sedan förfor på snarligt sätt (se Greiff: Reichsstempelgesetz, Berlin 1914 p. 802).

Enligt de sakkunnigas mening skulle den väsentligaste förmånen med de fasta omräkningskurserna bestå däruti, att man, såsom också i nyssnämnda danska kungörelse skett, för de vanligast förekommande främmande myntsorterna kunde avrunda värdena (18 kr. = 1 £ = 25 fr = 20 Rm) och på så vis i någon mån förenkla omräkningen. Förutsättningen för dylika fasta kurser är emellertid enligt de sakkunnigas mening, att något

så när stabila värdeförhållanden mellan olika länders valutor existera. Hade detta varit händelsen, skulle de sakkunniga därför ej heller tvekat att föreslå bestämmelser av innehåll, motsvarande de danska. Lever man åter under sådana monetära förhållanden som dem, vilka inträtt i och med senaste stora krig, så att de flesta länder infört fria valutor, vilka befinna sig i ett ständigt skiftande inbördes värdeförhållande, synes det de sakkunniga olämpligt att införa fasta omräkningskurser. Några exempel torde kanske bäst belysa de föga önskvärda konsekvenserna av den ifrågasatta anordningen under nuvarande förhållanden. Enligt de i Tyskland 1914 gällande omräkningskurserna skulle en skandinavisk krona räknas lika med 1,125 M. När man nu emellertid kan få 10 à 20 M för 1 kr., är det lätt att inse, hur orimligt det skulle vara att med nuvarande värdeförhållanden mellan valutorna räkna med den år 1914 gällande omräkningskursen. Antag nämligen att en tysk köpte en svensk obligation, lydande å 1,000 kr. och härför betalade 10,000 M. Enligt 1914 års omräkningskurs skulle han betala stämpel, beräknad endast för 1,125 M. Lika litet tilltalande bleve resultatet av användande här i landet av fasta omräkningskurser, enligt vilka den tyska marken värderades till 90 öre. En person, som för närvarande köpte en tysk obligation, lydande å 1,000 M., och därför gäve c:a 100 kr., skulle härför nödgas erlägga införselstämpel beräknad efter 900 kr. Naturligen representera de nu anförda exemplen i viss mån ytterlighetsfall, beroende därpå, att vi förutsatt, att omräkningskurserna ej förändrats under världskriget, trots den kolossala värdeförskjutningen mellan valutorna. Men skulle åter omräkningskurserna modifieras allt efter förändringarna i valutornas inbördes värdeförhållande, skulle de för varje fall ej kunna förhindra den olägenhet, som riksdagen med de fasta omräkningskurserna närmast avsett att förebygga. De skulle således ej kunna förhindra, att aktier i samma bolag och samma slag av obligationer komme att vid olika tidpunkter fördes med svensk införselstämpel till avsevärt växlande belopp. På anförda grunder få de sakkunniga därför för det nuvarande avstyrka införandet av fasta omräkningskurser och hava således ej funnit skäl att föreslå någon ändrad lydelse av 16 § stämpelförordningen.

En ytterligare fråga, som i detta sammanhang måste upptagas till behandling, är den, i vad mån och under vilka villkor redan erlagd avgift för införselstämpel må, då de stämpelbelagda utländska värdepapperen re-exporteras, tillgodoräknas vid beläggandet med införselstämpel av andra dylika papper. Det enda fall, då dylikt tillgodoräknande syns de sakkunniga böra ifrågakomma, är, då de redan stämpelbelagda papperen av utgivaren infordras för att utbytas mot aktier eller andelsbevis i samma

företag. För sådana fall hava emellertid de sakkunniga föreslagit bestämmelser i nära analogi med motsvarande danska föreskrifter (se en Bekendtgørelse fra Finansministeriet af 20 September 1911. — Lov-Tid. A. Nr. 207). För att komma i åtnjutande av nu omförmälda förmån fordras enligt förslaget, att värdepapperens ägare eller hans ombud till överståthållareämbetet eller K. B. under anhållan om stämplarnas annullering ingiver papperen i original och en skriftlig av honom undertecknad uppgift å deras slag och antal samt det belopp eller den kvotdel i företaget, varå de lyda. Den anmodade myndigheten annullerar därefter införselstämplarne med en för sådant ändamål särskilt inrättad tryckstämpel och utfärdar ett till ägaren ställt bevis härom och om förteckningens riktighet. Därest ägaren sedan inom ett år från utfärdandet av nämnda bevis med återställande av detsamma för myndigheten företer nya aktiebrev, lottbrev eller andelsbevis i företaget, vart för sig eller sammanlagda till belopp eller kvotdelar motsvarande de i förteckningen upptagna, äger stämpelfrihet rum för de nya värdepapperen; och skall genom myndighetens försorg å de nya värdepapperen anteckning göras om orsaken till stämpelfriheten. Liknande bestämmelser hava föreslagits rörande reexporterandet av utländska obligationer.

Återstår så slutligen frågan om övergångsbestämmelserna. Som det icke torde böra ifrågasättas att giva retroaktiv verkan åt stämpelbeskattningen av aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i utländska företag, hava de sakkunniga i sitt förslag föreskrivit, att sådana papper, om de före viss dag omkring tre månader från den dag, förordningen trätt i kraft, hos magistrat i stad uppvisats samt av magistraten försetts med påteckning om dagen för uppvisandet, i allo skola betraktas och behandlas som om de varit vederbörligen stämpelbelagda. Ovan refererade föreskrifter avvika i sak från de övergångsbestämmelser, som lämnades 1917 vid förhöjning av stämpelavgiften för utländska obligationer endast såtillvida som de sakkunniga för undvikande av en mot dessa övergångsbestämmelser riktad kritik, föreskrivit en jämförelsevis lång tid från lagens ikraftträdande, inom vilken papperen skola uppvisas för magistrat. Liksom förut skett beträffande utländska obligationer, har nu i förslaget om utländska aktiebrev m. m. föreskrivits, att magistrat har att kostnadsfritt meddela sådana påteckningar som nämnts.

Genom införande i förslaget av bestämmelse, att utländska värdepapper och bland dessa obligationer skola, om de ej förut försetts med införselstämpel eller på grund av magistrats påteckning äro därifrån fria, beläggas med stämpel före inregistrering vid domstol av bouppteckning, däri de finnas upptagna, har beträffande de redan enligt lag stämpelpfiktiga utländska obligationerna angivits förut ej upptagna tillfällen för

deras framträdande, vilka föranleda stämpelbeläggning. Det skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke de obligationer, som införts före den föreslagna förordningens ikraftträdande och icke äro helt och hållet fria från stämpel på grund därav, att de enligt magistrats påteckning inkommit till landet före den 1 januari 1895, borde fortfarande stämpelbeläggas allenast före beläning, försäljning eller annan överlåtelse. Då emellertid skyldighet att förse utländska obligationer med införselstämpel redan förut funnits, fastän den av praktiska skäl knutits till vissa tillfällen, då obligationerna efter införseln framträtt eller kunnat konstateras, hava de sakkunniga ansett sig i ifråga om de utländska obligationerna kunna underlåta att föreslå övergångsbestämmelser med anledning av det föreslagna tillägget, varigenom till de redan upptagna tillfällena för dylikt framträdande fogats ännu ett slag av sådana. Härigenom vinnes i stadgandena om införselstämpel å utländska obligationer och dessa stadgandens tillämpning en betydligt större enkelhet än om övergångsbestämmelser för ifrågakomna fall skulle meddelas.

Rubriken depositionsräkning i § 8 stämpelförordningen har i sin nuvarande avfattning varit föremål för olika tolkningar. Å ena sidan har man menat, att densamma stadgar, att så snart insättare genom någon handling delgives, att honom tillgodogjorts ränta, eller erkänt, att han mottagit sådan, skall stämpeln läggas å denna handling och endast för det fall, att dylik handling ej växlas mellan insättaren och kreditinrättningen eller bankiren, skall stämpeln läggas å de räkenskaper, vari räntebeloppet gottskrivits insättaren. Enligt den andra åsikten skulle det åter stå kreditinrättningen eller bankiren fritt att stämpelbelägga antingen den handling, som växlat med insättaren eller den anteckning i räkenskaperna, varigenom räntebeloppet gottskrivits. I enlighet med denna senare tolkning förforo också t. ex. Skandinaviska Kredit A.-B. och A.-B. Industribanken under år 1918. För samtliga stämpelpfiktiga räkningar fördes särskilda liggare, i vilka dag för dag noterades under dagen utbetalda räntor och därå belöpande stämpelavgifter. För slutsumman av upplupna stämpelbeloppet anbringades sedan stämplat på respektive liggare vid kontorstidens slut varje dag. Vid kvartals-, halvårs- och årsskiften uppfördes likaledes å liggare samtliga räntor, som då skulle gottgöras respektive räkningar, och däremot svarande stämpelbelopp. För slutsumman av stämpelbeloppen anbringades därvid å liggarna motsvarande stämplat. Genom nu beskrivna förfarande befriades ovannämnda bankinrättningar från besväret med att under löpande expeditionstid förse de mellan banken och kunderna växlade beskeden, respektive kvittona med stämplat utan att dock behöva tillgripa

*Depositions-
räkning,
kapitalräk-
ning m. m.*

den i 54 § anvisade utvägen. Att detta förfarande skulle överenstämma med vad stadgandet åsyftat, torde med skäl kunna ifrågasättas, även om det ej kan sägas vara helt oförenligt med lagens ordalydelse. De båda nämnda bankerna hava nu visserligen övergivit anmärkta förfarandet, då dess laglighet dragits i tvivel, men som detsamma för bankerna vore bekvämt, har från sådant håll ifrågasatts, om det ej kunde uttryckligen och otvetydigt lagfästas.

Enligt de sakkunnigas mening resa sig häremot emellertid starka betänkligheter. Allmänhetens kontroll i de fall, då stämpeln skulle läggas å den utväxlade handlingen, faller ju vid sådant förfarande helt och hållet bort, och i dess ställe sättes ingen kontroll från myndigheternas sida, motsvarande den, vilken avses i 54 § stämpelförordningen. För att ovan beskrivna förfarande skulle kunna tillåtas, borde det därför enligt de sakkunnigas mening kompletteras med ett stadgande av innehåll, att den, som ville begagna sig av detsamma, jämväl måste underkasta sig kontroll av sådant allmänt ombud, som omförmäles i 54 §. Måste ändå kontrollvägen med allmänt ombud anlitas, torde det emellertid för en bankinrättning ställa sig ungefär lika bekvämt att föra ett särskilt stämpelkonto och inbetala stämpelavgiften direkt, d. v. s. använda sig av det i 54 § anvisade sättet, som att på ovan beskrivet vis förse de förut omnämnda liggarna med stämplor. Vid sådant förhållande finna därför de sakkunniga intet skäl föreligga att tillstyrka, att ovan ifrågasatta sätt för stämpelbeläggning av här behandlade räkningar under någon form lagfästes; och hava de i enlighet härmed nöjt sig med att omredigera gällande stadganden på sådant sätt, att tvekan ej längre bör kunna råda angående dess tolkning.

*Förvärv av
fast egen-
dom eller
fartyg
(präm)
genom skifte
vid upplös-
ning av
aktiebolag,
handels-
bolag eller
förening.*

I skrivelse den 3 maj 1917 till expeditionschefen i finansdepartementet har advokatfiskalen i Svea hovrätt fäst uppmarksamheten på två särskilda rättsfall rörande återbekommande av stämpelavgift, för den händelse utgången av desamma kunde anses böra föranleda ändring i gällande stämpelförordning. I båda fallen hade vederbörande underrätter belagt vid rätten för lagfart företedd handling om skifte av bolags fasta egendom med stempel efter enahanda grund, som är stadgad beträffande lagfart å köp av fast egendom, men i bägge fallen hade efter ansökningar om återfående av stämpelavgiften sökandena härtill berättigats, enär de till grund för lagfartsansökningarna åberopade handlingar icke innefattade fång, därför stämpelsskyldighet funnes föreskriven. I det ena fallet, vilket avsåg skifte av ett aktiebolags i likvidation behållna tillgångar, som tilldelades annat aktiebolag såsom ägare av samtliga aktierna, avgjordes frågan av

Kungl. Maj:t i utslag den 26 februari 1917, varigenom icke gjordes ändring i Svea hovrätts förut meddelade beslut. I det andra fallet, som rörde sig om skifte av ett upplöst handelsbolags tillgångar mellan dess delägare, meddelade Svea hovrätt utslag den 26 januari 1917, emot vilken talan icke fått följas.

Statskontoret, vars utlåtande i anledning av skrivelsen infordrats, har yttrat följande: Ut i 1 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875 stadgades, att var som genom köp, byte, gåva, testamente, arv, giftorätt, skattelösen av kronojord eller annorledes med äganderätt åtkomme fast egendom, skulle söka lagfart å fångtet. Förutom de sålunda uppräknade särskilda slagen av åtkomst av fast egendom angåves i 1 kap. 1 § jordabalken såsom laga fång skifte, om lagligen skift är. Av de laga fången upptoges emellertid i stämpelförordningen endast byte, gåva, köp, skattelösen av kronojord och testamente såsom sådana, där avhandlingen skulle vid lagfarts sökande föras med stämpel. Att giftorätt och skifte icke droge lagfartsstämpel hade sin givna förklaringsgrund däri, att, medan ifrågavarande stämpel vore avsedd att utgöra en beskattning av den värdeomsättning, som låge i övergången av äganderätten från en person till annan, vid de två sistnämnda fången någon sådan övergång i egentlig mening icke ägde rum. Vad särskilt beträffar skifte av ett bolags tillgångar, innebure nämligen detta, ur nu ifrågavarande synpunkt sett, endast att den kvotdel i bolagets samfällda egendom, som varje bolagsman i förhållande till sin andel i bolaget förut ägt, genom skifte utbrötes ur samfälligheten och bestämdes att avse viss individuellt angiven egendom. Någon ny äganderätt hade således icke härigenom uppstått. Enahanda vore förhållandet med giftorätt. Vid arv förelåge visserligen en värdeomsättning i egentlig mening, men då denna omsättning beskattades genom arvskatten, hade lagfartsstämpel icke ansetts böra utgå. Då sålunda friheten från lagfartsstämpel vid skifte stode i full överensstämmelse med grunderna för vårt stämpelbeskattningsväsen, hemställde statskontoret, att advokatfiskalens ifrågavarande skrivelse icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Från ett senare eller den 28 januari 1919 meddelat Svea hovrätts utslag rörande återbekommande av stämpelavgift, mot vilket utslag talan icke fått fullföljas, hava de sakkunniga inhämtat, att ett handelsbolags tillgångar och skulder, i vilka förstnämnda ingått fast egendom, övertagits av ett under bildning varande aktiebolag, mot det att handelsbolaget i enlighet med vad i aktiebolagets stiftelseurkund angivits, skulle äga teckna visst antal aktier i aktiebolaget, att då aktiebolaget vid vederbörande underrätt sökte lagfart å den fasta egendomen på grund av vid rätten

företedd handling rörande övertagande av handelsbolagets tillgångar och skulder, rätten belagt handlingen med stämpel efter reglerna för köp av fast egendom, och att efter det aktiebolaget till hovrätten ingivit ansökan om återbekommande av det erlagda stämpelbeloppet, hovrätten bifallit denna ansökan, enär aktiebolaget blivit ägare av den fasta egendomen, därigenom att i sammanhang med bolagets bildande en av stiftarna jämlikt därom i stiftelseurkunden intaget förbehåll tillskjutit fastigheten för av honom tecknade aktier, samt stämpelskyldighet icke funnes föreskriven i fråga om dylikt fång.

I utlåtande den 10 mars 1917, i sammanhang med yttrande över då föreslagen ändring i stämpelförordningen, varigenom skattebeloppet vid avhandlingar om byte eller köp av fartyg sattes i beroende av fartygs värde i stället för tontal, har kommerskollegium anmärkt, att den hårdare behandling i skattehänseende, varav en kapitalplacering i fartygsvärde drabbades, när den skedde i form av köp av lott i fartyg, än då förvärvet avsåge aktie i rederiaktiebolag, framstode såsom icke alldeles be- tingad av någon mera saklig skillnad mellan de båda transaktionerna, samt att missförhållandet framträdde skarpast, då fartyg från ett aktiebolag förvärvades genom köp av bolagets hela aktiestock, och bolaget i samman- hang därmed upplöstes, då äganderätten även formellt överflyttades genom bolagsskifte, vilket fång icke vore underkastat stämpelskatt.

I ett utlåtande av den 20 januari 1919 rörande ändringar i stämpel- förordningen har kommerskollegium yttrat, att den i dess ovanberörda utlåtande gjorda anmärkningen om den i viss mån hårdare behandlingen i angivet skattehänseende av kapitalplacering i fartygsvärden, då den skedde genom direkt köp av fartyg än då den skedde medelbart genom förvärv av aktie i fartygsägende aktiebolag, väl till en viss grad förlorat i giltig- het genom sedermera vidtagen förhöjning av fondstämpeln, men dock fortfarande ej alldeles saknade fog. Förhållandet syntes kollegium särskilt böra uppmärksammas med hänsyn till de nog så ofta förekommande över- flyttningar av fartygsvärden, som förmedlades genom köp av ett fartygs- ägende bolags aktiestock, då äganderätten till bolagets egendom överginge till köparen först indirekt och efter bolagsskifte även direkt. Då aktie- värdet givetvis icke vore uttryck för värdet av den egendom, som över- flyttades, kunde det därför i förekommande fall ställa sig fördelaktigare i stämpelskattehänseende att förskaffa sig egendom på dylikt vis genom aktie- köp än genom köp av egendomen själv. Ett konkret exempel finge klar- göra detta. Man antog, att ett bolag med ett aktiekapital av 500,000 kronor och med lånade medel till motsvarande belopp och vars tillgångar utgjordes av ett fartyg, värt 1,000,000 kronor, ville avyttra sin egendom,

och att det stode vederbörande spekulant öppet att välja mellan ett köp av aktiestocken och själva fartyget. Köptes fartyget, borde — under angivna förutsättningar och antaget, att tillgångar och skulder i övrigt balanserade jämnt — köpeskillingen bliva dubbelt så stor som ett köp av aktierna skulle betinga och stämpelavgifterna i förra fallet mer än tre gånger större än motsvarande fondstämpel i senare fallet. Såge man till själva innebörden av de ifrågavarande affärstransaktionerna, torde man hava rätt antaga, att det olika resultat i berörda hänseende, vartill gällande stämpelföreskrifter föranledde, vore betingad mera av formella än sakliga grunder. I betraktande härav och då den utväg att undgå en högre stämpelskatt, som sålunda kunde erbjuda sig, kunde medföra, att staten ginge i mistning av måhända icke så oansenliga belopp, ville det synas kollegium vara förtjänt att tagas i övervägande, om icke det anmärkta missförhållandet borde sökas få avhjälpt medelst i sådant avseende meddelade lämpliga bestämmelser. Med erfarenhet av de i all synnerhet under senare åren talrika bolagssammanslagningar med ty åtföljande överflyttningar genom bolagsskifte av ofta nog synnerligen ansevärda fartygsvärden (respektive fastighetsvärden), torde i sådant avseende kunna ifrågasättas, om icke förvärv genom bolagsskifte av sådan egendom, beträffande vilken vid köp eller byte skulle utgöras stämpelskatt, borde åtminstone i fall, då egendomen tillskiftades aktiebolag, därvid väl i allmänhet ett aktieköp i antytt syfte låge bakom, uttagas stämpelavgift såsom för köp, eventuellt med rätt för vederbörande stämpelpfiktige att därvid få åtnjuta avdrag för vad som visades vara erlagt i fondstämpel för köp av aktiestocken i det bolag, vars egendom gått i skifte.

I enlighet med överrätternas ovan anmärkta beslut anse de sakkunniga tämligen otvivelaktigt, att fastighets- och fartygsfång genom skifte vid upplösning av handels- eller aktiebolag enligt gällande lag icke äro underkastade stämpelavgift. De fall, som äro angivna i de tre prejudikaten äro ganska typiska. I dem givas exempel på fall, då ett aktiebolags egendom övertagits av ett annat aktiebolag, då ett handelsbolags egendom uppdelats mellan delägarna, och då ett handelsbolags egendom övergått till aktiebolag genom handelsbolagets ombildning till aktiebolag. Till det av kommerskollegium framhållna exempel, vilket är lika tillämpligt på fång av fastighet som på fartygsförvärv, vilja de sakkunniga lägga ett annat exempel på fastighetsfång, där stämpelkostnad genom särskilt förfarande synes kunna på olämpligt sätt minskas. Några personer besluta bilda aktiebolag för inköp och förvaltning av en fastighet. För att undgå den för aktiebolag vid lagfart å fastighetsfång stadgade högre (dubbla) stämpelavgiften, bilda de först ett handelsbolag, som inköper och mot erläggande

av enkel stämpelavgift lagfar fastigheten, samt låta därefter det sedan bildade aktiebolaget övertaga handelsbolagets tillgångar och skulder, varpå handelsbolaget upplöses och fastigheten jämte övriga tillgångar tilldelas aktiebolaget, som vid lagfart å detta fastighetsfång icke är skyldigt betala stämpel.

Av ovan återopade förekomna fall och angivna exempel synes enligt de sakkunnigas mening framgå önskvärdheten av en ändring i gällande bestämmelser. De sakkunniga hava med anledning härav funnit skäl föreslå, att fastighets- och fartygsförvärv, som skett genom skifte vid upplösning av handels- och aktiebolag, måtte medföra stämpelskyldighet, liksom fallet är vid förvärv genom köp och byte samt i fråga om fast egendom jämväl vid gåva och testamente. Då vad nu föreslagits synes böra gälla även fastighets- och fartygsfång genom upplösning av förening, som lagligen kan förvärva rättigheter och ikläda sig förbindelser, hava de sakkunniga hemställt, att ifrågasatta förändringen måtte gälla jämväl dessa sistnämnda fång.

I det ovan anmärkta, av Svea hovrätt den 28 januari 1919 avgjorda rättsfall har vid upplösning av handelsbolag detta tillhörig fast egendom tillskjutits för tecknade aktier i under bildning varande aktiebolag. Sådant tillskjutande av fast egendom mot tecknade aktier vid aktiebolags bildning kan emellertid förekomma även vid andra tillfällen, än då bolag eller förening upplöses. Som dylikt fång synes de sakkunniga falla under befintliga bestämmelser om byte av fast egendom, har ej ansetts erforderligt upptaga detsamma såsom stämpelpliktigt under särskild rubrik.

Kvittens. Sista stycket av rubriken kvittens i 8 § har för konformitetens skull omredigerats till överensstämmelse med motsvarande andra stycke under rubriken inkassering av penningar.

*Köp och
byte av fast
egendom.*

Enligt rubriken »köp av fast egendom» i 8 § utgör i regeln stämpelein å avhandling om köp av fast egendom en krona för varje fulla 100 kronor av egendomens värde. Om köparen är svensk medborgare, som icke under nästföregående året taxerats enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för ett taxerat belopp av minst 1,800 kronor, skall emellertid köpeavhandlingen, där egendomens värde icke överstiger 5,000 kronor, förses med stämpel av allenast 60 öre för varje fulla 100 kronor av egendomens värde, samt om värdet överstiger 5,000 kronor men icke 8,000 kronor med stämpel av 80 öre för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Advokatfiskalen i Svea hovrätt har anmärkt, dels att föreskrift saknas för det fall, att köparne äro två eller flera och någon eller några av dem (ej alla) äro taxerade enligt sagda förordning för belopp, understigande 1,800 kronor, och dels att ej heller finnes föreskrift, huru, därest en köpare är död, då lagfart sökes, det skall förfaras för den händelse så

lång tid förflutit mellan dödsfallet och lagfartsansökningen, att den avlidne ej är taxerad för det närmast lagfartsansökningen föregående året.

Enligt vad en av de sakkunnige uttalat såsom grundande sig på hans egen erfarenhet såsom domare och på vad han hört uttalas även av andra domare, har stadgandet, varigenom vid lägre köpeskillningar för angivna fall införts lägre stämpelskatt, fått mycken liten betydelse och verkan i praktiken. I allmänhet företes vid lagfarts sökande icke debetsedel eller bevis rörande köparens taxerade inkomst, utan betalas den högre skatten. Vid förfrågningar av domaren i dylika fall till sökanden, om det önskas, att domaren skall låta införskaffa taxeringsbevis om inkomsten, har brukat erhållas till svar, att det ej önskas, utan att den sökande hellre betalar den högre stämpeln. Skulle det genom föreskrift göras obligatoriskt, att domaren vid dessa köp med lägre köpeskillning skulle under expeditionstiden införskaffa taxeringsbevis enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle det för fall, då köparne äro taxerade till högre belopp, bliva en onödig utgift och i andra fall, då det gäller särskilt små fastigheter, medföra större kostnader än skillnaden mellan de olika stämpelskatterna. Uti kostnaden för taxeringsbevis ingår ej blott lösen och stämpel därför utan även utgift för anskaffning såsom porto och kommissionärsarvoden. Ibland kan det för övrigt för domaren vara svårt att få tillförlitlig uppgift om köparens mantalsskrivningsort.

Det må ej förnekas, att ifrågakomna stadgande kan synas ofullständigt uti de av advokatfiskalen i Svea hovrätt anmärkta avseenden. Skulle uti det först upptagna av dessa till stadgandet göras tillägg, kunde ju förefalla naturligast, att tillägget finge ungefär följande lydelse: »Äro köparne flere, skall efter nu angivna grunder stämpel utgå för vars och ens andel, varvid andelarne, där annorlunda ej bestämts i avhandlingen, beräknas efter köparnes huvudtal». Genom ett sådant tillägg fullföljde man den till grund för stadgandet liggande tankegången att göra stämpelns storlek beroende på köparens skatteförmåga. En inskränkning finge man dock kanske göra i det föreslagna tillägget, nämligen därutinnan, att två makar, åtminstone sådana, som ej vunnit boskillnad, finge räknas såsom en köpare. Som för närvarande torde vara praxis, att, om den sålda egendomens värde överstiger åttatusen kronor, avseende ej fästes därvid, att det till äventyrs finnas flera köpare, skulle genom det föreslagna tillägget göras ändring i rådande praxis och inflytande lagfartsstämpelskatt i någon mån minskas. Dessutom förekomma på landet fall, då det icke synes önskligt eller lämpligt, att stämpeln beräknas å köpeskillning såsom uppdelad på flera. Härvid syftas på de ofta förekommande tillfällen, då fastighet säljes till en man och hans tilltänkta hustru, varigenom denna se-

nare får del i fastigheten. Den blivande hustrun i nu nämnda fall torde i allmänhet ej vara taxerad till särskild inkomst.

Uti det andra av förenämnda advokatfiskal anmärkta hänseendet skulle man, därest man fullföljde principen att göra lagfartsstämpelns storlek i vissa fall beroende av den betalandes skatteförmåga, komma därhän att, även om bevis rörande avliden köparens taxerade inkomst kunde erhållas för det år, som närmast föregår lagfartsansökningen, stämpeln borde beräknas å köpeskillingen, tänkt uppdelad å sterbhusdelägarne. Detta torde emellertid vara ännu mindre lämpligt än då fråga är om köpeavhandlingar, som upptaga flera köpare. Besvaret för anskaffande av upplysningar om sterbhusdelägarne och deras taxerade inkomst bleve större. Dessutom förekomma ofta förändringar i arvslotterna genom testamentsbestämmelser.

Då hänsyn tages såväl till den ringa betydelse, stadgandet om lägre stämpel för vissa fall vid köpeavhandlingar med smärre köpeskillingar, enligt vad ovan anförts, torde få anses hava fått i praktiken, som ock därtill, att stadgandet kan anses ofullständigt, men att ett utvecklande uti anmärkta hänseenden av den princip, som ligger till grund för stadgandet, såsom ovan framhållits, skulle medföra ej önskvärda konsekvenser och ökade olägenheter, få vi tillstyrka, att 3:dje stycket under rubriken köp av fast egendom i 8 § helt och hållet borttages. Skulle denna hemställan ej vinna bifall, få vi beträffande de av advokatfiskalen i Svea hovrätt framställda anmärkningar föreslå, att några tillägg till ifrågakomna stadgande ej göras. Vi få därvid åberopa vad ovan påpekats i dessa avseenden även som framhålla, att bestämmelser av förevarande art ej böra göras alltför detaljerade. Det innebär stora svårigheter att få sådana bestämmelser uttömmande, och ofta visar det sig, att svårigheterna lösas bäst i praktiken.

*Köp och
byte av fartyg
(präm).*

Stämpelskattebeloppen vid köp och byte av fartyg äro numera satta i beroende av fartygs värde. I frågan huruvida värdeberäkningsprincipen lämpligen kunde utsträckas att bli avgörande även för bestämmandet av gränsen för skattens tillämplighetsområde har kommerskollegium i yttrande den 10 mars 1917 anført följande:

Den i detta hänseende efter fartygs storlek fixerade begränsningen för skatteplikten att avse endast avtal om fartyg av minst 40 tons bruttodräktighet föranledde till det missförhållandet, att från skatteplikt uteslötes avtal om fartyg, som med hänsyn till värdet vore ur skattesynpunkt av törhända vida större betydelse än en stor del fartyg, som fölle inom skattegränsen. En omläggning i detta hänseende skulle visserligen bli förenad med åtskilliga olägenheter vid tillämpningen, särskilt därigenom att en sådan gräns måste bli till en viss grad flytande, men det torde i

allt fall kunna ifrågasättas, om dessa olägenheter icke skulle mer än väl uppvägas av fördelarna. I varje fall skulle på detta sätt bättre fyllas kravet på en rättvis beskattning. Det kunde för övrigt erinras, hurusom redan förut i skattelagstiftningen såsom t. ex. om gåvoskatten och inkomstskatten enskildes skatte- och deklarationsplikt satts i beroende av skatteobjekts värde. Skulle nu antydda synpunkter vinna avseende, syntes skattegränsen lämpligen böra sättas till ett visst icke alltför lågt värde, exempelvis 3,000 kronor, som vore skattegränsen i fråga om gåva.

Vad av kommerskollegium anförts hava de sakkunniga funnit värt allt beaktande samt instämma uti kollegii mening om lämpligheten av värdegräns. De sakkunniga hava införskaffat en del uppgifter om pris på fiskefartyg och lustfartyg. Med hänsyn till vad härvid inhämtats och den förändring, penningvärdet under senaste åren undergått, hava de sakkunniga ansett sig böra föreslå en värdegräns av 6,000 kronor. För att söka i någon mån minska den med värdegräns förenade olägenheten, att gränsen vid tillämpningen blir i viss mån svävande, hava de sakkunniga funnit sig tillika böra föreslå, att fartygen alternativt skola hålla minst ett visst bruttototal. Härvid hava de sakkunniga bestämt sig för 20 bruttototal såsom minimum. Ätminstone beträffande en del fartyg torde införande av en alternativ minimitalgräns medföra lättnad för åklagare och andra att bedöma, huruvida fartyg är underkastat stämpelplikt. Av de föreslagna ändringarna följa ändringar i 34 § 2 mom. och 47 § 6 mom.

Kommerskollegium har framhållit önskvärdheten av, att medgivande av stämpelfrihet lämnades för de fall, då å svenskt varv nybyggt fartyg förvärvades direkt från varvsägaren, utan att förvärvet skedde genom beställning, för vilken händelse fånet redan vore fritt från stämpel. Då ju varv kan nödgas bygga fartyg utan beställning och det synes riktigt att för sådana fall med beställning jämnställa köp, som skett direkt från fartygsbyggaren, hava de sakkunniga föreslagit ett stadgande i dylikt syfte.

I skrivelse den 20 januari 1919 fäster kommerskollegium uppmärksamhet på önskvärdheten ur billighetsskäl av lämpliga bestämmelser till förekommande av dubbel beskattning vid köp av fartyg för ett under bildning varande rederis eller bolags räkning, och anför kollegium till närmare motivering härav, att förhållandenas säregna natur beträffande förvärv av fartyg i allmänhet ej medgäve, att säljaren formellt bibehölle äganderätten till fartyget, till dess avsett konsortium eller bolag kommit till stånd, ett förfarande, som däremot vid fastighetsförvärv under liknande omständigheter plägade anlitas. Vad särskilt rederi anginge, vore det dessutom att beakta, att, enär dylik sammanslutning ej vore juridisk person, upptagandet av medredare måste innefatta särskilda upplätelser av lotter i

fartyget, vid vilket förhållande dessa överlåtelse under alla omständigheter komme att medföra stämpelpfikt, även om de skedde utan annan ändring i de villkor, under vilka upplåtarna förvärvat fartyget, än som betingades av köpets uppdelning på flera delägare.

De sakkunniga, som dela kollegii mening om önskvärdheten av att i ovan berörda hänseenden åstadkomma en lindring i bestämmelserna om stämpelskyldighet vid överlåtelse av fartyg eller lott däri, hava trott sig på enklaste vis kunna vinna det åsyftade målet genom ovan vidtagna tillägg till 4:de stycket av rubriken köp av fartyg etc. i 8 § stämpelförordningen. Genom stadgandet att den tid, inom vilken den stämpelfria transporten får äga rum i de i lagtexten omnämnda undantagsfallen, fastställts till sex månader från köpeavhandlingens upprättande, torde tillräckligt rådrum hava lämnats de intresserade parterna för det tilltänkta bolagets eller rederiets bildande och köpets transporterande på bolaget eller delägarne i det nya rederiet. Och genom bestämmelsen om stämpelfrihetens utsträckande att på enahanda villkor, som gälla för överlåtelse av helt fartyg, omfatta jämväl det fall, att endast lott i fartyg överlättes, när överlåtelsen sker till redare i nybildat rederi, tro sig de sakkunniga även hava avlägsnat den av kollegium påpekade obillighet, som kan bli en följd därav, att rederi icke är juridisk person, på vilken köpet i dess helhet kan överlätas.

*Skogs-
avverkning.*

I nuvarande stadgande med rubrik »skogsavverkning» i 8 § heter det: »Skogsavverkning: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning företes, förses med stämpel» etc. Det är de sakkunniga bekant, att vid domstolarne olika uppfattning råder angående stadgandets tolkning, då det är fråga om skogsavverkning, som förbehållits vid försäljning av fastighet. En del domare hava ansett stadgandet tillämpligt även på förbehållen skogsavverkning. Andra hava ansett inteckning för dylik skogsavverkning stämpelfri och hava väl därvid menat, att uttrycket avhandling om skogsavverkning endast kunde avse upplåten och ej bibehållen rätt till avverkning. Enär det synes skäligt, att jämväl handling rörande förbehållen skogsavverkning vid ansökning om inteckning förses med stämpel, då stämpeln i förevarande fall numera torde få betraktas närmast såsom en avgift för den trygghet, inteckningsmeddelandet innebär, hava de sakkunniga föreslagit omredigering av stadgandet, varigenom dess tillämplighet på skogsavverkning, förbehållen vid försäljning, uttryckligen angivits, och anmärkta tveksamhet i tolkningsavseende sålunda undanröjts.

Växel.

Till de sakkunniges kännedom har kommit, att fall inträffat, då växlar, som godkänts av personer, bosatta här i riket, varit i rörelse i ut-

landet utan att vara belagda med svensk stämpel, vilket förhållande ansetts vara förtjänt av uppmärksamhet.

Vad som för närvarande finnes stadgat angående stämpelskyldighet i fråga om dylika växlar, innehålles i mom. b under rubriken växel i 8 §. Detta moment handlar dels om växlar, som utfärdas inom riket och ställas att å utrikes ort betalas, dels ock om växlar, som utfärdats utom riket samt här i riket överlåtas eller till godkännande eller betalning företes. Om de förra heter det, att de skola beläggas med stämpel, då de utställas, och om de senare, att de skola stämpelbeläggas, innan de här i riket överlåtas eller till godkännande eller betalning företes. Någon stämpelskyldighet är således icke för närvarande ålagd den, som godkänner eller betalar sådan växel. I 47 § 1 mom., där frågan om ansvar för underlåtenhet att stämpelbelägga växlar behandlas, har föreskrivits ansvar för den, som utgiver, överlåter eller till godkännande eller betalning företes växel utan att, där växeln skolat förses med stämpel, fullgöra vad honom i sådant avseende åligger. I fråga om växlar, som utfärdats utom riket och äro avsedda att godkännas här i landet, inträffar säkerligen ofta, att den utländske utställaren översänder växeln med posten direkt till den, som skall godkänna densamma. För dylika fall finnes ingen garanti, att växeln blir stämpelbelagd före godkännandet eller i sammanhang därmed. Den, som företes växeln för godkännande, är den utländske utställaren, och för godkännaren är icke stadgad stämpelskyldighet. Är så växeln ställd att betalas å utrikes ort, finnes ej heller genom bestämmelserna om skyldighet att erlagga stämpel, innan växeln till betalning företes, och om ansvar för försummelse av samma skyldighet någon garanti för att stämpelbeläggning äger rum. För att vinna större säkerhet, att växel, som utfärdas i utlandet och godkännes härstädes, verkligen blir försedd med stämpel, har nu ansetts nödigt, att skyldighet beträffande stämpelbeläggningsen ålägges jämväl den, som godkänner eller betalar sådan växel. I anledning härav har stadgandet, att dylik växel skall beläggas med stämpel, innan den här i riket överlåtes eller till godkännande eller betalning företes, i förslaget ändrats därhän, att stämpelbeläggning av växeln skall ske, innan den här i riket överlåtes eller varder till godkännande eller betalning företedd eller godkänd eller betald. Till vad sålunda föreslagits, synes dock böra läggas en ytterligare bestämmelse, som de sakkunnige ansett böra tilläggas såsom ett andra stycke till moment b under rubriken växel i förevarande §. Då det ej lär vara ovanligt, att, innan utställandet sker, godkännare å växelblankett tecknar godkännande och översänder handlingen till den, som skall utställa densamma, så torde, därest någon mera avsevärd säkerhet skall vinnas, att sådan till utlandet sänd handling blir

stämpelbelagd, det vara nödvändigt att genom tilläggsstadgande likställa dylik handling med utställd växel och alltså ålägga godkännaren att stämpelbelägga densamma, då den godkännes och utsändes. För sålunda tillkommen växel gäller ju även vad förut sagts om växel, som utställts i utlandet och hit översänts för godkännande, att den kan vara ställd att betalas å utrikes ort, och att, om så är förhållandet, någon garanti för dess stämpelbeläggning ej finnes genom nu befintliga bestämmelser.

Såsom konsekvens av ovan upptagna ändringar föreslås, att bestämmelsen i 47 § 1 mom. om ansvar för försummelse i fråga om växels stämpelbeläggning utsträcker att gälla jämväl den, som godkänner eller betalar växel, som här ovan avses, eller därmed likställd handling.

17 §.

*Skuldebrev,
för vilket
meddelats
inteckning,
som förfallit
eller dödats.*

I 17 § stämpelförordningen med dess nuvarande lydelse stadgas, att därest handling, vilken för vinnande av lagfart, inteckning, inskrivning eller betalning varit inför offentlig myndighet företedd och där blivit försedd med stämpel, ånyo i samma avseende som tillföre ingives, äge med undantag för de fall, som i 14 § omförmålas, förnyad stämpelbeläggning ej rum.

Det inträffar ej så sällan, att, sedan en för skuldebrev eller annat fordringsbevis meddelad inteckning förfallit till följd av utebliven förnyelse eller dödats, det intecknade fordringsbeviset ånyo företes för vinnande av inteckning. Underlåtenhet att förnya inteckning kan ju antingen bero på förbiseende eller vara av det intecknade fordringsbevisets innehavare avsedd. I förra fallet brukar fordringsbeviset ingivas för ny inteckning kort efter det inteckningen förfallit, och torde fordringsbeviset då i regel hava varit belånat och sålunda på nytt företes av fordringsägare. I senare fallet innehaves fordringsbeviset i allmänhet av fastighetsägaren själv. När fastighetsägaren sedan åter vill inteckna fastigheten, kan han använda sig av det gamla intecknade fordringsbeviset, varigenom han undgår ny stämpel. På samma sätt kan fastighetsägaren använda sig av en gång intecknade, men till inteckningsrätten dödade fordringsbevis. När inteckning ånyo sökes för fordringsbevis med förfallen eller dödad inteckning händer ofta, särskilt när någon längre tid förflutit efter inteckningens meddelande, att den nya inteckningen ej kan komma att omfatta hela den förut intecknade fasta egendomen till följd därav, att delar fränsålts, och att det sålunda ej längre är en och samma ägare till hela egendomen. Vid sådana tillfällen torde i allmänhet i praxis ansetts, att man icke kan kräva ny stämpel. Från advokatfiskalsämbetet i en av rikets hövrätter har upplysts, att det förekommit, att på grund av förut intecknade skuldebrev sökts nya inteckningar i »helt eller delvis annan fastighet», och att, enligt se-

naste för advokatfiskalsämbetet kända tolkning i hovrätt i dylikt fall, ny stämpel icke ansetts böra fordras. I nu angivna rådande förhållanden hava de sakkunniga ansett en ändring vara av behovet påkallad. Särskilt synes icke lämpligt, att stämpelfrihet äger rum, då föremålet för senare in-teckningen är i väsentlig mån annat.

Närmast till hands kan synas att föreslå sådan ändring i nuvarande stadgande, att icke någon som helst frihet från stämpel åtnjutes för in-teckning, som sökes på grund av fordringsbevis, för vilket in-teckning meddelats, men förfallit till följd av utebliven förnyelse eller dödats. De sakkunniga hava emellertid av särskilda skäl icke velat gå fullt så långt. Det har ofta vid ärende rörande s. k. relaxation av in-teckning eller sådan dödning av in-teckning i viss del av in-tecknad egendom, att in-teckningen till hela sitt belopp oförändrad kvarstår i återstoden av egendomen, visat sig uppstå synnerliga svårigheter att vid domstolen förebringa allt det material, som erfordras för dylik relaxations beviljande. Ett hemman är besvärat av några t. ex. tre in-teckningar. Efter in-teckningarnas meddelande äro avsöndrade t. ex. fem stycken till skilda ägare sålda lägenheter a, b, c, d, och e, vilka icke blivit befriade från stamhemmanets in-teckningar. Dessa lägenheters ägare hava, efter det de fått lagfart å sina lägenheter, tagit särskilda in-teckningar, var i sin egendom. Så har vidare avsöndrats en lägenhet f, vars ägare vill hava sin jord befriad från in-teckningarna i stamhemmanet. För relaxationens beviljande fordras, jämte företeende för ändamålet av stamhemmanets in-teckningar, bland annat, att de fem lägenheternas, a, b, c, d och e, ägare medgiva ägarens av lägenheten f ansökan om relaxation, samt att samma ansökan likaledes medges av innehavarna av de särskilda in-teckningarna i lägenheterna a, b, c, d och e, vilka innehavares, liksom ägarnes av lägenheterna, rätt försämras, om lägenheten f blir fri från stamhemmanets in-teckningar, under det att dessa in-teckningar fortfarande besvara övriga lägenheterna. Kan nu t. ex. icke en av de i lägenheterna a, b, c, d och e, meddelade särskilda in-teckningarna utfås från innehavaren, kan relaxationsansökningen icke bifallas. Då såsom framhållits denna relaxationsväg ibland icke leder till resultat samt ofta medför synnerliga svårigheter beträffande förebringande av det material, som erfordras för relaxationens beviljande, är det en stor fördel, att det finnes att tillgå en annan, i regel betydligt mindre besvärlig väg. Man utverkar av innehavarna av stamhemmanets in-teckningar, att in-teckningarna få helt och hållet dödas samt nya in-teckningar med samma rätt sins emellan omedelbart därpå meddelas. Som sålunda i det angivna exemplet de nya in-teckningarna meddelas, efter det lagfart meddelats å fängen å lägenheterna a, b, c, d, e och f, bliva samtliga dessa lägenheter

fria från stamhemmanets inteckningar. På sådant sätt icke blott nås ett resultat beträffande lägenheten f, utan bliva i ett slag alla lägenheterna fria från stamhemmanets inteckningar. Skulle i liknande fall för stamhemmanets nya inteckningar behöva betalas stämpel, torde kostnaderna många gånger bliva sådana, att den senast anmärkta vägen för fastigheters befriande från gemensamt graverande inteckningar tyvärr icke komme till användning. De sakkunniga hava därför föreslagit, att, då en på grund av fordringsbevis meddelad inteckning dödats, förnyad stämpelbeläggning i fråga om ny inteckning för fordringsbeviset skall äga rum först vid ansökan efter viss tid från den gamla inteckningens dödande. De sakkunniga hava ansett lämpligt, att liknande bestämmelse får gälla beträffande stämpelbeläggning av fordringsbevis vid ansökan om ny inteckning i stället för förut meddelad sådan, som förfallit till följd av underlåten förnyelse. Härigenom beredes möjlighet för inteckningsinnehavare, som av glömska eller förbiseende underlåtit förnya inteckning, att inom viss kort tid utan allt för stor kostnad få ny inteckning. De sakkunniga, som icke funnit skäl att föreslå någon ändring i sak i fråga om 2:dra stycket av 17 §, hemställa med anledning av föreslagna ändringen av 1:sta stycket om en mindre omredigering av 2:dra stycket.

20 och 21 §§.

*Talan om
återfående
av stämpel-
avgift.*

Det stadgas för närvarande i 20 § att, därest någon vill föra talan om återfående av stämpelavgift, som av ämbets- eller tjänsteman debiterats eller i enlighet med dennes tillsägelse blivit erlagd för sådan handling, vars stämpelbeläggning enligt 35 § skall i hovrätt granskas, dylik talan må inom sex månader från det klandrade stämpelbeläggnings ägt rum anhängiggöras i den hovrätt, varunder ämbets- eller tjänstemannen lyder. De handlingar, vilkas stämpelbeläggning enligt 35 § skola i hovrätt granskas, äro de handlingar, som höra till underrätts protokoll över lagfarter, inteckningar, inskrivningar, äktenskapsförord samt bouppteckningar, testamenten, som vid domstolen bevakas, morgongåvobrev och avhandlingar om lösöre köp.

I 21 § är stadgat, att, därest i fall, som avses i 20 §, den, vilkens rätt är av skedd stämpelbeläggning beroende, förmår visa, att talan om för högt debiterad stämpelavgift icke kunnat av honom föras i den ordning, som i samma § är föreskriven, det ankomme efter därom gjord ansökning på Konungen att efter prövning av föreliggande omständigheter förordna om restitution av vad i stämpelavgift för mycket erlagts.

Det kan nu förekomma fall, då talan om återfående av stämpelav-

gift grundar sig på visst förhållande, som inträtt efter stämpelbeläggningen. En person har sökt lagfart å sådant köp av fast egendom, vars giltighet är beroende på Konungens eller myndighets tillstånd enligt någon av lagarna den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom, den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m. eller den 28 juni 1918 om inskränkning för viss tid i rätten att överlåta fast egendom. Har vid lagfartsansökningen ej ännu sökts eller erhållits vederbörligt tillstånd till köpet, skall denna omständighet, enligt vad uttryckligen förklarats i nämnda lagar, utgöra sådant hinder, som föranleder, att lagfartsansökningen förklaras vilande. Vid dylikt förhållande har sökanden haft skyldighet erlagga stämpel till köpeavhandlingen och vederbörande domstol måst tillse att sådan stämpel erlagts. Vägrar Konungen eller vederbörande myndighet tillstånd till egendomsköpet, är köpeavhandlingen ogiltig, och bör köparen vara berättigad att återfå den erlagda lagfartsstämpeln. Vid avfattandet av omförmälda stadganden i 20 och 21 §§ torde man icke hava tänkt på möjligheten av andra förhållanden såsom grund för ansökan om återfående av stämpelavgift än sådana, som förelegat redan vid stämpelbeläggningen. Att så varit förhållandet, synes framgå beträffande 20 § därav, att ansökningstiden bestämts till viss tämligen kort tid efter stämpelbeläggningen, och att om denna använts uttrycket »klandrade», samt i fråga om 21 § av orden »för högt debiterad». Då det måste anses lämpligt att ifrågavarande stadganden omfatta jämväl de fall, då talan om stämpelns återfående grundar sig på efter stämpelbeläggningen tillkomna förhållanden, hava föreslagits ändringar i stadgandenas ordalydelse, varigenom varje anledning till tveksamhet i sådant avseende bortfaller. Genom att, såsom de sakkunniga föreslagit, för fall, där ansökning om återfående av stämpel grundar sig på efteråt tillkommet förhållande, stadga ansökningstid, räknad från samma förhållandes uppkomst, undanröjer man de olägenheter, som för nämnda fall för närvarande äro rådande till följd därav, att ansökningstiden räknas från stämpelbeläggningen.

22 och 26 §§.

I skrivelse den 11 juni 1919 har generalpoststyrelsen under framhållande av, att styrelsen lättast torde kunna bedöma, vilka stämpelvalörer av olika slag, som kunna erfordras, hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen vissa ändringar uti gällande stämpelförordningar, varigenom det skulle kunna undvikas, att fråga om indragning av föga använda stämpelvalörer liksom om utgivandet av nya, av behovet påkallade stämpelvalörer.

Stämpelvalörer, jmför förslag till ändringar i förordningarna om stämpelavgift för försäljning av

punsch m. m. och om stämpelavgift för fondpapper. rer gjordes till föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning. De sakkunniga, som icke kunna finna ett bifall till den av generalpoststyrelsen gjorda hemställan medföra några olägenheter, men däremot väl innebära praktiska fördelar, få för sin del tillstyrka densamma och hava därför också i enlighet med generalpoststyrelsens förslag i vissa delar omredigerat 22 § 1 mom. i förordningen angående stämpelavgiften den 19 november 1914, 4 § i förordningen angående en särskild stämpelavgift för försäljning av punsch, arrak och rom den 20 april 1906, och 7 § 1 mom. i förordningen angående en särskild stämpelavgift för fondpapper den 6 november 1908.

De föreslagna ändringarna i 26 § äro vidtagna såsom omedelbar konsekvens av förslaget om ändring i 22 § 1 mom. i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

27 §.

Ordning och sätt för stämpling av inländska aktiebrev m. m.

Beträffande nuvarande lydelsen av 27 § i stämpelförordningen kan anmärkas, att någon tidpunkt, inom vilken aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis skola för stämpling förete, icke finnes föreskriven för fall, då interimisbevis eller interimskvitton icke utfärdas. Man kan emellertid tänka sig fall, då det anses onödigt utfärda interimisbevis eller interimskvitton, såsom t. ex. vid bildande av s. k. familjeaktiebolag eller ökning av aktiekapital i sådana bolag. För dylika fall och då ej heller lagarne om bolag innehålla föreskrift, inom vilken tid aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis skola senast utfärdas, hava de sakkunniga ansett nödigt att i 1 stycket av 27 § införa tidsbestämningar för brevens eller bevisens företeende för stämpling, vilket medfört en viss omredigering av stycket. Tidsbestämningen av två månader har skett i överensstämmelse med vad som i 2 stycket av paragrafen föreskrivits för fall, då interimisbevis eller interimskvitton utfärdats. I de fall, då tiden bestämts till två månader, torde för vederbörande finnas tillfälle att redan före de två månaderna träffa förberedande åtgärder för stämplingen. Då i fallen, där tiden för anmälan om stämpling skall räknas från det beslut fattats om överföring av besparade vinstmedel till aktiekapital eller grundfond, sådant tillfälle till träffande av förberedande åtgärder, som nyss nämnts, väl knappast kan påräknas före beslutets fattande, har tiden i dessa fall föreslagits något längre eller till fyra månader.

Genom ett av de sakkunniga föreslaget tillägg till 34 § (mom. 5) rörande allmän skyldighet för generalpoststyrelsen att beträffande aktier m. m. övervaka erläggande av stämpel eller deponerande av medel härtill har sista punkten i 2 stycket av 27 § blivit överflödig.

34 §.

Önskemål hava uttalats, rörande anvisande av utväg för framtvingande av deklaration av fartygsöverlåtelse samt vidtagande av särskilda kontrollanordningar för övervakande därav, att stämpelplikten vid sådan överlåtelse behörigen fullgöres. För närvarande åligger vid överlåtelse av registreringspliktiga eller eljest registrerade fartyg eller lotter i sådana anmälningsskyldighet endast köparen, varemot rörande andra fartyg, om de hålla mera än 40 bruttoton, anmälningsskyldighet till vederbörande landsfiskal eller stadsfiskal åligger såväl säljare som köpare. De sakkunniga hava nu föreslagit anmälningsskyldighet för säljare jämväl i förra fallet, vilket föranlett tillägg till 34 § 1 momentet 2 stycket samt en mindre ändring dels i samma stycke och dels i paragrafens sista stycke, vilket stycke därjämte upptagits såsom ett särskilt moment (3), dels slutligen ändringar i 47 § 6 momentet 1 stycket. Dessutom hava de sakkunniga ansett sig böra föreslå ett tilläggsstadgande till 34 §, varigenom möjlighet beredes att för ort, där sådant kan vara av nöden, få tillsatt tillsyningsman för övervakande av anmälningar om fartygsöverlåtelser. Denna bestämmelse har insatts såsom mom. 4. Då ett obligatoriskt tillsättande av dylika tillsyningsmän skulle medföra allt för stora kostnader för det allmänna, hava de sakkunniga icke velat föreslå något stadgande därom.

Av föreslagen ändrad lydelse av rubriken köp av fartyg etc. i 8 § har följt motsvarande ändring i 2 mom. av förevarande paragraf.

De sakkunniga hava funnit önskvärt, att åtgärder vidtagas för vinnande av kontroll därå, att emissionsstämpel å aktier och vissa lotter eller andelar i inländska bolag erlägges. Med nuvarande bestämmelser torde det t. ex. vara möjligt för ett aktiebolag att efter bolagets registrering uraktlåta eller längre tid vänta med att å tecknade aktier utfärda aktiebrev och erlägga stämpel till dessa eller hos generalpoststyrelsen nedsätta belopp, motsvarande stämpel å vad till bolag inbetalas mot interimisbevis eller interimiskvitton, utan att ett sådant missförhållande behöver komma till myndighets kännedom och bliva beivrat. Registreringsmyndigheterna och generalpoststyrelsen stå nämligen icke i förbindelse med varandra för åstadkommande av kontroll, genom vilken ett dylikt förfarande kunde förebyggas. De sakkunniga föreslå nu, att 34 § i stämpelförordningen utökas med ett femte moment av angiven lydelse. Genom stadgandet, att vederbörande registreringsmyndighet utan uppskov skall meddela generalpoststyrelsen till registret gjorda anmälningar om inbetalningar å aktier, lotter eller andelar i bankbolag ävensom antal och storlek av kommanditdel-

Kontroll
angående
överlåtelse
av fartyg
(Apram);
mom. 1, 2, 3,
och 4.

Kontroll
rörande
emissions-
stämpel å
inländska
aktiebrev
m. m.; mom. 5;
jmf. förslag
till ändring
i 38 § lagen
om handels-
bolag och
enkla bolag.

ägares insatser eller om ökningar av aktiekapital och solidariskt bankbolags grundfond medelst överförande därtill av besparade vinstmedel, erhåller generalpoststyrelsen möjlighet att övervaka, huruvida stämpelavgifter erläggas eller nedsättas för de aktier m. m., uppgifterna avse. Emellertid kan t. ex. även hända, att i befintliga aktiebolag utsläppas nya aktier, utan att föreskriven anmälan härom eller om aktiernas inbetalning av bolaget göres till aktiebolagsregistret. Vidare givas fall, då enligt aktiebolagslagen och lagen om bankrörelse anmälningar därom, att aktier eller lotter till fullo inbetalts, ej behöva avlämnas till registret eller avlämnas förrän avsevärd tid efter inbetalningen. Härjämte kan framhållas, att enligt nyssnämnda båda lagar skyldighet ej stadgats att till registret anmäla successiva inbetalningar å aktier eller banklotter. Av sådana skäl hava de sakkunnige funnit ytterligare kontrollföreskrift av nöden. Genom vad i sådant avseende föreslagits får den myndighet, som har att föra aktiebolagsregistret, skyldighet att jämföra de från bolagen årligen inkomna balansräkningarna med föregående årets samt, därest av jämförelsen befinnes, att aktiekapital eller grundfond eller därå inbetalt belopp blivit ökat, till generalpoststyrelsen göra anmälan om detta förhållande, så framt detsamma ej framgår av inkomna och till generalpoststyrelsen redan översända uppgifter. För att genom anmärkta jämförelse av balansräkningar därmed avsedd kontroll skall vinnas, är naturligtvis nödvändigt, att registreringsmyndigheten noggrant tillser, att balansräkningarna behörigen avlämnas, en tillsyn, som givetvis redan ålegat registreringsmyndigheten, då det varit stadgad ovilkorlig skyldighet för bolaget att årligen inom närmare bestämd tid lämna balansräkningar.

Då skyldighet att erlagga stämpel för kommanditdelägarers insats i kommanditbolag enligt gällande lag är beroende av utfärdande av andels- eller delaktighetsbevis, men någon föreskrift i lagen d. 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag ej finnes angående utfärdande av sådana bevis, hava de sakkunnige ansett sig böra föreslå, att i 38 § nämnda lag införes ett stadgande av lydelse, att å kommanditdelägarers insats skall andels- eller delaktighetsbevis utfärdas.

Kontroll å
införsel-
stämpel å
utländska
värdepapper
vid inregist-
rering av
bouppteck-
ning, däri
sådana fin-
nas upptag-
na; mom. 6.

Såsom kontroll å efterlevnaden av den i fråga om utländska värdepapper, som inkommit till riket, föreslagna bestämmelsen, att införselstämpel till dessa, där sådan ej förut betalats, skall erläggas före inregistrering av bouppteckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar värdepapperen höra, har i förslaget uti denna § upptagits bestämmelse, att domstol, till vilken för inregistrering ingivits bouppteckning, däri äro upptagna utländska värdepapper, skall före inregistreringen tillse, att stämpel till dessa erlagts.

47 §.

Vad beträffar den föreslagna ändringen i paragrafens 1:a moment, hänvisas till vad som anförts i fråga om växel under § 8. *Ansvarsbestämmelser.*

Ändringarna i 2:a momentet hava föranletts av de föreslagna bestämmelserna om införselstämpel å utländska aktiebrev samt lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i utländska företag. För försummelse att fullgöra den i fråga om dessa handlingar före belåning, försäljning eller annan överlåtelse föreskrivna stämpelbeläggning, har stadgats samma ansvar som för försummelse att stämpelbelägga inländska aktiebrev, lottbrev samt andels- eller delaktighetsbevis.

Att stadga ansvar för underlåtenhet att före inregistrering av bouppteckning med stämpel förse utländskt stämpelpliktigt värdepapper av nyssnämnt slag har däremot icke ansetts lämpligt. I överensstämmelse härmed har ej heller någon utvidgning av ansvarsstadgandet i 3 momentet ägt rum.

Ändringen i 4 mom. 2 stycket är föranledd därav att stadgandet bör hava sådan lydelse, att det avser endast inländska värdepapper, vilket framgår av de föreslagna bestämmelserna angående stämpel å värdepapper, som inkommit från utlandet.

Av föreslagen ändrad lydelse av rubriken köp av fartyg etc. i 8 § hava följt motsvarande ändringar i 6 mom. 1 och 2 stycket av förvarande §.

54 §.

Det till 54 § sista stycket gjorda tillägget har föreslagits i anledning av skrivelse av 1918 års riksdag och för att tillmötesgå en från åtskilliga håll, bl. a. sparbanksföreningens styrelse, framkommen önskan, att sparbankerna måtte kunna använda sig av det i denna § medgivna sättet för räntestämpelns utgörande, utan att kostnaderna därför måtte bli onödigt stora. Genom det föreslagna tillägget befrias nu också sparbankerna från den på sina håll — särskilt då det gäller mindre sparbanker på landsbygden — nog så avsevärda utgiften för en särskilt förordnad stämpelkontrollant, utan att dock kontrollen över räntestämplarna enligt de sakkunniges mening blir lidande därpå. *Kontroll å räntestämpel vid sparbanker.*

56 §.

Ändringen i denna paragraf har föreslagits i anledning av hemställan härom från generalpoststyrelsen. Styrelsen har härvid framhållit, att till Kungl. Maj:t ingivna framställningar om befrielse enligt 56 § från *Viss till generalpoststyrelsen överflyttad befogenhet.*

stämpel plägade, innan de av Kungl. Maj:t avgjordes, remitteras till generalpoststyrelsen för avgivande av utlåtande, samt att, då av detta faringssätt följde ett omständligt och som det syntes onödigt skriveri, en förenkling vore önskvärd. På de av generalpoststyrelsen sålunda anförda skäl och då här ifrågakomna ärenden icke torde vara av den vikt, att de behöva hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande, hava de sakkunnige funnit sig böra förorda bifall till generalpoststyrelsens hemställan.

Förordningen angående expeditiönslösen.

Vad beträffar den föreslagna ändringen i 5 §, hänvisas till vad därom anförts under 3 § i förordningen angående stämpelavgiften.

Lagen om handelsbolag och enkla bolag.

Angående förslaget om ändring i 38 §, se vad som anförts under 34 § i förordningen angående stämpelavgiften mom. 5.

Förordningen angående stämpel å fondpapper.

3 §.

*Borttagan-
det av mom.
3 e.*

Rörande borttagandet av moment 3 e i 3 § hänvisas till vad härom anförts under 8 § i förordningen angående stämpelavgiften, rubriken aktiebrev i utländska aktiebolag m. m.

4 §.

Genom det föreslagna tilläggsstadgandet avse de sakkunniga att *Ang. avräkningsnota.* förebygga, att i avräkningsnota antecknas såsom köpare viss person »för annans räkning». Ett dylikt förfarande, som nu ganska ofta förekommer, försvårar nämligen kontrollen och leder lätt till missbruk. En person, vilken i verkligheten köper en aktiepost för egen räkning, kan nämligen å fondnotan låta anteckna sig såsom köpare »för annans räkning» och sedermera vid en följande försäljning överlåta fondnotan jämte aktierna, varigenom all möjlighet att bevisa, att det sista köpet ej i behörig ordning blivit stämpelbelagt, omöjliggöres. Genom det föreslagna stadgandet torde sålunda i visst hänseende beredas lättnad vid utövandet av kontrollen över utgörande av fondstämpel.

7 §.

Beträffande den föreslagna ändringen i denna § hänvisas till vad som anförts under 22 § i förordningen angående stämpelavgiften. *Stämpelvalörer.*

10 §.

Då numera stadgats att, därest med avseende å viss rörelse erfordras både tillsyningsman över efterlevnaden av de i förevarande förordning givna föreskrifter och ombud enligt 54 § i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, samma person skall till båda uppdragen utses, har det synts de sakkunniga lämpligast, att arvode för båda uppdragen fastställdes av samma myndighet. De sakkunniga föreslå därför, att överståthållarämbetet, eller Konungens befallningshavande, som redan torde äga fastställa arvode åt ombud enligt 54 § i förordningen den 14 november 1914, må tilläggas samma befogenhet jämväl beträffande den i förevarande 10 § omförmålde tillsyningsmannens arvode; och hava de därför i enlighet med detta förslag ändrat sista momentet av 10 §. *Arvode åt tillsyningsman.*

18 §.

Uteslutandet av orden »enligt denna förordning» har skett såsom följd av den föreslagna ändringen i 7 §.

Förordningen om stämpelavgift för försäljning av punsch m. m.

Vad angår den föreslagna ändringen i 4 §, hänvisas till vad som anförts under 22 § i förordningen angående stämpelavgiften.

Förordningen angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift.

I skrivelse den 5 mars 1917 har statskontoret hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen föreslå, att uti 1 § i denna förordning ordet »domstol» måtte utbytas mot orden »offentlig myndighet». Statskontoret har härvid framhållit, att vid tiden för förordningens utfärdande knappast förefunnits några andra handlingar, som borde stämpelbeläggas vid ingivandet till offentlig myndighet, än de handlingar, som ingåves till domstol. Förhållandet hade sedermera blivit annat. Stämpelbeläggning skulle nu i vissa fall ske av skattedeklarationer samt av anmälningar om köp eller byte av fartyg, vilka deklarationer och anmälningar ingåves till administrativ myndighet. Det vore tydligt, att upplysningsförfarandet under nuvarande förhållande kunde leda till förvecklingar genom konflikt mellan olika myndigheters beslut. Å ena sidan hade den myndighet, till vilken handlingen ingåves, att tillse, att handlingen vore riktigt stämpelbelagd, eller med andra ord att bestämma stämpelavgiftens belopp, och å andra sidan vore enligt 1 § i förevarande förordning av statskontoret meddelad upplysning för statsverket bindande. Det syntes statskontoret av anförda skäl uppenbart, att upplysningsförfarandet, som icke tillämpades i fråga om handlingar, som ingåves till domstol, lika litet borde komma till tillämpning i fråga om handlingar, som företeddes inför annan offentlig myndighet.

På de av statskontoret anförda grunder tillstyrka de sakkunnige ändring innebärande bifall till dess ifrågakomna hemställan.

Till de sakkunniga hänskjutna frågor, som icke föranlett ändringsförslag.

*Stämpel å
protokoll
angående
växelprotest.*

I skrivelse den 11 maj 1907 anhöll riksdagen om utarbetande av sådan ändring i gällande expeditionslösenförordning, att den däri stadgade lösen för protokoll över växelprotest samt för bevis därom å växel måtte i fråga om växlar till mindre belopp nedsättas, över vilken framställning statskontoret, jämte andra, blivit hörda.

Sedan i yttranden, som härvid avgivits, framställts åtskilliga erinringar mot den ifrågasatta lösennedsättningen, har statskontoret i utlåtande berört en annan anordning såsom möjlig att vidtaga i syfte liknande det, som låge till grund för riksdagens skrivelse. I sådant avseende har statskontoret framhållit, att en om också ej så betydande kostnadslindring vid växelprotest kunde vinnas genom borttagande av stämpelavgiften för protestprotokollet. Ville man särskilt gynna de mindre växlarne genom sådan stämpelfrihet, men på samma gång hålla statsverket skadeslöst för därigenom minskad inkomst, skulle man — vid det förhållande att, enligt föreliggande statistiska uppgifter, växlar å belopp, understigande 100 kronor, till antalet ungefär sammanfölla med växlar, som lydde å belopp, överstigande 1,000 kronor — utan någon avsevärd förlust för statsverket kunna ordna stämpelfrågan så, att växelbelopp, ej överstigande 100 kronor, befriades från stämpel till protestprotokoll, att för växlar å belopp, överstigande 100 kronor, men icke 1,000 kronor, protestprotokoll belades med stämpel av 50 öre, samt att protestprotokoll rörande växel å belopp, överstigande 1,000 kronor, försåges med stämpel av en krona.

Sedan ovanberörda fråga om nedsättning i lösenavgifterna av Kungl. Maj:t förklarats icke föranleda någon åtgärd, har den under ärendets utredning väckta frågan om jämkning i gällande bestämmelser om stämpel å protokoll angående växelprotest för utredning och avgivande av förslag överlämnats till de sakkunniga.

Då, vid det förhållande, att flertalet växelprotester torde förorsakas av bristande betalningsförmåga, det knappast synes vara skäl att i fråga om stämpeln till protestprotokollet göra skillnad mellan större och mindre växlar, och då penningens sedan år 1907 timade starka värdefall medfört en betydande reell nedsättning i protestkostnaderna, i följd varav någon ytterligare lindring i samma kostnader åtminstone för närvarande icke torde vara av omständigheterna påkallad, hemställes, att den framförda frågan om jämkning i bestämmelserna beträffande förevarande stämpelavgift måtte lämnas utan avseende.

Det har ifrågasatts, huruvida icke, innan utfärdande av interimisbevis å obligationer tillåtes, generalpoststyrelsens bevis borde fordras därom, att den stämpelavgift, som enligt bestämmelserna i stämpelförordningen skall utgöras för motsvarande obligationer, blivit hos generalpoststyrelsen nedsatt. Såsom skäl för denna åsikt har åberopats *dels* att, då sådan fordran ställes, när det gäller utfärdande av interimisbevis å aktiebrev, lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis, konsekvensen bjöde, att liknande fordran göres gällande beträffande interimisbevis å obligationer, *dels* ock

Interimisbevis å obligationer, som utfärdets i riket.

Under åren 1911—1919 emitterade obligationer, med undantag av Svenska Statens,

	1911	1912	1913	1914
Hypotekskassor	—	—	1,500,000	2,543,000
Svenska Kronkreditaktiebolaget	—	—	—	—
Inteckningsbolag	2,000,000	8,513,760	8,000,000	3,526,000
Kommuner	14,950,000	11,858,000	26,400,800	46,300,000
Trafikbolag	10,025,000	8,000,000	1,500,000	900,000
Industriella företag	65,501,000	64,250,000	41,900,000	42,440,000
Fonder, föreningar	—	—	—	—
Summa	92,476,000	92,621,760	79,300,800	95,709,000

att kronan med nuvarande bestämmelser kan göra avsevärda ränteförluster, därest låntagaren dröjer med obligationernas utgivande.

Den huvudsakliga anledningen därtill, att det ansetts nödvändigt fordra stämpelns nedsättande, innan interimskvitton å aktier etc. finge utfärdas, har man uppenbarligen att söka i den omständigheten att, enär bolagslagarna icke innehålla några bestämmelser om den tid, inom vilken aktiebrev etc. böra utfärdas och stämpelplikten tidigare endast varit knuten till aktiebrevens etc. utgivande, densammes fullgörande kunde i många fall uppskjutas till en obestämd framtid eller kanske t. o. m. helt och hållet uraktlåtas. Då det gäller obligationer, torde emellertid nu antydda fara, praktiskt sett, ej föreligga. Köparen av obligationerna nöja sig helt säkert icke på längden med interimskvitton i stället för obligationer; och för obligationsutgivaren själv torde dessutom intresset för att obligationsbrev med vidhäftande räntekuponger komma i obligationsinnehavarens händer före tidpunkten för den första räntebetalningen vara ganska stor. Som räntan å här i landet utfärdade stämpelpliktiga obligationer plägar förfalla till betalning halvårsvis, kan man därför också med ganska stor bestämdhet våga antaga, att interimskvitton å här i riket emitterade obligationslån inom kortare tid än sex månader från utgivandet utbytas mot obligationer. Någon anledning att för konsekvensens skull fordra stämpelbeloppets inbetalande före utfärdandet av interimssbevis å obligationer torde därför ej kunna hämtas av den omständigheten, att sådan fordran uppställts för utfärdande av interimssbevis å aktier etc.

För att giva en ungefärlig föreställning om storleken av den förut berörda ränteförlust, som kronan med nuvarande ordning kan anses lida, må följande sammanställning anföras (se tabellen här ovan):

Sveriges Allmänna Hypoteksbanks och Konungariket Sveriges Stadshypotekskassas.

1915	1916	1917	1918	1919 (t. o. m. 15/10)	Summa
950,000	—	2,600,000	400,000	—	7,993,000
—	—	—	29,396,000	—	29,396,000
8,500,000	10,000,000	2,250,000	—	9,104,000	51,893,760
23,098,000	18,975,500	32,749,500	71,099,000	45,536,000	290,966,900
3,200,000	10,350,000	52,632,000	—	5,000,000	91,607,000
30,000,000	75,350,000	121,054,700	86,900,000	75,600,000	602,995,700
39,500	3,925,000	—	—	360,000	4,324,500
65,787,500	118,600,500	211,286,200	187,795,000	135,600,000	1,079,176,760

Av förestående tal framgår således, att de under ett år emitterade stämpelpfiktiga obligationernas summa aldrig även under den spekulations-tid, kriget med dess starkt försämrade penningvärde framkallat, väsentligen överstigit 200 mill. kr. Med nu gällande emissionsstämpel å obligationer utgör emellertid statens stämpelinkomst å nyemitterade obligationer för 200 mill. kr. 1,200,000 kronor. Antaga vi, att staten kan förränta sina medel efter 5 % och att de stämpelmedel, som härflyta av emissionsstämpeln å obligationer, inflyta i genomsnitt 4 månader senare under nuvarande förhållanden, än vad fallet skulle varit, därest stämpeln skulle betalas innan interimisbevis å obligationerna finge utfärdas, skulle den ovanberörda ränteförlusten för kronan dock inskränka sig till tjugu tusen kronor. De skäl, vilka anförts för en ändring i omförmälda hänseende av nu gällande bestämmelser angående stämpelbeläggningen vid emission av obligationer, synas därför icke vara av någon större betydelse. Härtill kommer emellertid, att den ifrågasatta ändringen skulle kunna inverka försvårande på de villkor, till vilka exempelvis en bank (eller ett bankkonsortium) kunde tänkas villig att övertaga ett obligationslån. Om nämligen långivaren omedelbart efter lånets övertagande kan börja sälja obligationerna, blir affären för honom i många fall av mindre riskabel natur, än om han först en vecka eller kanske fjorton dagar, sedan generalpoststyrelsens bevis om det nedsatta stämpelbeloppet erhållits, kan börja försäljningen. Marknadens ställning i ett visst ögonblick kan nämligen som regel med någorlunda säkerhet bedömas, och om försäljningen av obligationerna genast kan börja, kunna de villkor, till vilka lånet kan övertagas, bestämmas med hänsyn till samma ställning. Skulle försäljningen av obligationerna åter kunna börja först en eller annan vecka efter det långivaren övertagit

lånet, måste denne räkna med att under mellantiden kunna inträffa ogynnsamma omständigheter såsom t. ex. att andra obligationslån släppas ut, vilka försämra marknadens läge och långivarens utsikter att till beräknade priser få obligationerna avsatta. Denna förökade risk måste emellertid på något vis komma till synes i de villkor, till vilka obligationslånen övertagas, och därför göra kapitalet dyrare för industrien.

Då således enligt de sakkunnigas mening icke blott de motiv, som anförts till stöd för den ifrågasatta förändringen av sättet för stämpelplikten fullgörande, vid emission av obligationer äro av mindre betydelse, utan därtill kommer att den ifrågasatta reformen skulle medföra en påtaglig nackdel för näringslivet, få de sakkunniga avstyrka att någon ändring göres i nu gällande bestämmelser.

*Lagfarts-
stämpel å
järnvägar
m. m.*

Bland de till de sakkunniga remitterade frågorna har även förekommit frågan, huruvida den järnvägsaktiebolagen medgivna friheten från lagfarts- och inteckningsstämpeln fortfarande får anses hava fog för sig, eller huruvida icke likställighet i berörda hänseende bör åvägbringas mellan nämnda och andra aktiebolag.

Enär kostnaderna för järnvägsanläggningar stigit i oerhörd grad under senare år samt det, såsom bekant, under de sista åren visat sig innebära stora svårigheter att bringa till stånd de järnvägar, som varit planerade, synes det de sakkunniga, med hänsyn till järnvägarnas stora betydelse för hela samhällslivet, föga tillrådligt att nu vidtaga en åtgärd, vilken dock i viss mån skulle innebära ett hinder för samfärdsmedlens tidsenliga utveckling. De sakkunniga få därför för sin del föreslå, att ändring ej vidtages i den järnvägsaktiebolag nu medgivna stämpelfriheten.

*Helarks-
stämplar.*

Generalpoststyrelsen har föreslagit, att helarksstämplarna måtte borttagas. Såsom skäl härför har huvudsakligen anförts, att, då stämplarna tillhandahållas i helark, kunde icke för kortare expeditioner, gravationsbevis, lagfartsbevis och andra bevis användas halva ark, varav följden bleve slöseri med papper, samt att ej så obetydligt antal felskrivna helarksstämplar makulerades och återsändes för utbyte.

Helarksstämplarna, vilka enligt företedd utredning vart och ett av åren 1915, 1916 och 1917 utlämnats till antal mellan 500,000 och 600,000, användas huvudsakligen av häradshövdingarna och rådstuvurätterna samt deras tjänstemän. Dessa skulle genom stämplarnas borttaganda förlora rätten att utan särskild avgift erhålla papper och därå meddelat tryck, bestående av blankettryck till utdrag av fastighetsböckerna. Borttagas helarksstämplarna, synes ersättning böra beredas de ämbets- och tjänste-

män, som därigenom gå miste om en dem nu tillkommande förmån. Då väl, därest dessa skola själva anskaffa papper och blankettryck, prisen härför torde bliva förhållandevis högre, samt ersättningen till ämbets- och tjänstemänne ej gärna bör ordnas på annat sätt, än att de bliva tillförsäkrade att ej lida någon förlust på förändringen, torde av en sådan snarare uppstå ökad kostnad för staten än tvärtom. Därigenom att utdragen av lagfarts- och inteckningsböckerna skrivas å lagfarts- och intecknings-expeditionerna bliva å dessa mycket sällan något halvark över. I fråga om gravationsbevis kan ofta vara till nytta, att oskrivet halvark finnes att tillgå, nämligen då efter gravationsbevisets utfärdande önskas tilläggsbevis å detsamma. Att då en expedition består av mer än ett ark, till senare delen använda halvark är av praktiska skäl ej lämpligt. Vid de expeditioner, vid vilka blott ett halvark behöver användas, står det expeditionshavanden fritt att avskilja det oskrivna halvarket och använda det för annat ändamål i tjänsten, varigenom det icke behöver förfaras. Om helarksstämplor ej längre finnas, kommer ju i stället för makulering av felskrivna helarksstämplor att ske kassering av ostämplat papper. Beträffande det onyttiggörande av de å arken anbringade stämplor, som äger rum genom felskrivningen, så utgör förlusten härigenom enligt generalpoststyrelsens utredning endast omkring ett öre per kasserat ark och lämnas härför full ersättning av expeditionshavanden.

På grund av vad sålunda anförts, hava de sakkunniga icke funnit skäl föreslå, att ur förordningen om stämpelavgift borttages stadgandet om tillgång till helarksstämplor.

Vissa handelskammare hava i skrivelser till kommerskollegium framställt anmärkningar mot ordningen för stämplingen av aktiebrev m. m. Det har härvid framhållits, att en förenkling av tillvägagångssättet för den riu genom generalpoststyrelsens försorg i Stockholm försiggående stämplingen vore önskelig, och att, då tidsförlust vållades genom att stämplingen skedde å ett enda ställe, dit alla handlingar måste sändas, det borde ordnas så, att stämpling kunde äga rum å flera orter i landet.

Generalpoststyrelsen, vars yttrande häröver de sakkunniga begärt, har anfört följande: Handelskamrarnas skrivelser vore dagtecknade i slutet av år 1918 och början av år 1919. Just vid denna tid hade stämplingen av aktiebrev tagit längre tid i anspråk än vad förut och senare varit fallet, delvis beroende på den då osedvanligt stora mängden av aktiebrev, som inlämnades för stämpling. Sedan generalpoststyrelsen övertagit bestyret med aktiestämplingen eller från och med år 1915, hade med nyssnämnda undantag den tid, som åtgått för stämplingen, räknad från den dag general-

*Stämpling
av blanketter
till aktiebrev
m. m.*

poststyrelsen fastställt stämpelbeloppet och till den dag aktiebrevens föreläggat färdigstämplade, i medeltal för månad växlat mellan 6 och 19 dagar. Stämpelarbetet hade hittills utförts i riksbankens sedeltryckeri uti särskilda för ändamålet anskaffade maskiner, därvid som bekant stämplarna trycktes direkt å aktiebrevens. Då emellertid arbetets utförande i riksbanken medförde vissa olägenheter, hade generalpoststyrelsen länge varit betänkt på att själv övertaga detsamma, varigenom stämplingen skulle komma att ske med större snabbhet. Vid årsskiftet 1919 till 1920 hade generalpoststyrelsen att övertaga tillverkningen av frankotecken (frimärken, brevkort, kortbrev etc.), och hade i sammanhang med den lokalförändring, som härigenom blivit nödvändig, jämväl anordnats lokal för verkställande av stämpling av aktiebrev. Generalpoststyrelsen ämnade följaktligen från samma tid själv verkställa stämplingen av aktiebrev och likartade handlingar, och vore det generalpoststyrelsens avsikt att anordna arbetet så, att detsamma kunde utföras på kortast möjliga tid. Därest, såsom några handelskammare föreslagit, stämplingen skulle ske å flera platser inom landet, komme detta att medföra avsevärda kostnader för personal, maskiner etc. Den tidsförlust, som uppstode genom aktiebrevens försändning till och från Stockholm, vore obetydlig, och dylika försändningar kunde ju ej heller undvikas, även om stämpling skulle anordnas på ytterligare några platser. Ur kontrollsynpunkt vore det av vikt, att stämplingen ägde rum endast å ett ställe. Enligt generalpoststyrelsens förmenande skulle följaktligen det ifrågasatta förändrade sättet för stämplingens verkställande icke medföra några avsevärda fördelar, men däremot i flera hänseenden vara olämpligt.

Med anledning, av vad generalpoststyrelsen anfört, få de sakkunniga hemställa, att ifrågakomna anmärkningar ej måtte föranleda till någon åtgärd.

*Fondstäm-
pelkontroll-
len.*

I skrivelse den 30 mars 1917 har riksdagen fäst uppmärksamhet på angelägenheten av, att kontrollen över efterlevnaden av förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper bleve så effektiv som möjligt, under uttalande därjämte av en förvissning därom, att Kungl. Maj:t komme att, i den mån förordningens nuvarande bestämmelser därtill beredde möjlighet, vidtaga erforderliga åtgärder i det angivna syftet.

Utlåtanden i ärendet hava inhämtats från statskontoret, överståthållarämbetet, Konungens befallningshavande i samtliga län samt bankinspektionen.

Av remisshandlingarna synes framgå, att man i allmänhet ej anser något behov av skärpta kontrollbestämmelser föreligga, då det gäller genom fondhandlare förmedlade köp eller byten.

Undandragande från stämpelskyldigheten i enstaka sådana fall torde dock förekomma. Sålunda har för de sakkunniga påpekats, hurusom man understundom undandragit sig stämpelplikt genom att vid flera omedelbart på varandra följande transaktioner med samma värdepapper från stämpelbeläggning utesluta en eller flera mellanliggande överlåtelser. I dylikt fall har stämpelbeläggning ägt rum endast på en avräkningsnota, vilken utfärdats såsom uppgjord direkt mellan säljaren i första avtalet och köparen i sista avtalet.

Härvid kan det tänkas, såsom också i verkligheten torde hava skett, att då en fondhandlare förmedlar köp, han på avräkningsnotan upptar en post »kostnader», däri ingå ej blott rena omkostnader för fondhandlaren förmedling utan även kursdifferenser vid mellanliggande fång, för vilka avräkningsnota icke utfärdats. Den omständigheten, att kommissionär debiterar osedvanligt hög provision eller kostnad, bör således giva vederbörande tillsyningsman anledning att misstänka, att mellanliggande affär överhoppats utan att ha blivit behörigen stämpelbelagd. Tillsyningsman bör jämväl giva noga akt på, huruvida köp- och säljnotorna äro dagtecknade samma dag. Även andra sätt att undandraga sig stämpelskyldigheten än nu anmärkta torde förekomma.

Erfarenheten om alla mera generella fall, då tillsyningsmyndigheterna särskilt böra vara på sin vakt, torde emellertid vara bäst samlad hos dessa myndigheter själva, enkannerligen hos tillsyningsmännen. De sakkunniga få därför i likhet med bankspektionen föreslå, att denna erfarenhet göres tillgänglig för alla dem, som hava den omedelbara tillsynen om hand, på sådant sätt, att i en instruktion för tillsyningsmännen lämnas anvisningar om sådana förhållanden, som kunna tänkas giva anledning till antagande, att undandragande från stämpelplikt förekommer. En dylik instruktion torde emellertid böra utarbetas under medverkan av personer, vilka genom utövandet av den omedelbara tillsynen över fondstämpelförordningens efterlevnad eller eljest äga nödig erfarenhet om hithörande förhållanden.

Vad därefter angår frågan om kontroll å förordningens efterlevnad vid handel med värdepapper, som sker utan fondhandlares förmedling, torde det vara uppenbart, att sådan kontroll knappast på fullt effektivt sätt kan anordnas. I sådant syfte finnas emellertid i de till sakkunniga remitterade yttrandena åtskilliga anordningar föreslagna. Sålunda har ifrågasatts, att överlåtelse med fondpapper skulle få äga rum endast genom fondhandlares förmedling eller att in blanco överlåtelse av aktier skulle förbjudas eller att kontrollskyldigheten skulle läggas på bolagens styrelser på sådant vis, att inregistrering av eller utdelnings utbetalning till nya aktie- eller lottägare finge äga rum först sedan vederbörande företett i

laga ordning stämpelbelagd avräkningsnota. De antydda förslagen synas emellertid de sakkunniga antingen i mycket hög grad ingripa hindrande i den fria omsättningen eller pålägga bolagsstyrelserna ett arbete, som, åtminstone om det gäller bolag med stort antal aktier eller lotter, bleve mycket betungande och kostsamt, och då därtill kommer, att den handel med fondpapper, som bedrives utan fondhandlares förmedling, torde vara tämligen obetydlig, hava de sakkunniga, ledda av den principen, att inga kontrollåtgärder böra vidtagas, vilka medföra större olägenhet än vad värdet av vad genom dem vinnes, kan anses utgöra, icke kunna ansluta sig till något av dessa förslag.

Under starkt övervägande hava de sakkunniga däremot haft frågan, huruvida det icke lämpligen borde föreskrivas, att privata personer, vilka sig emellan överlåta fondpapper, borde förete den nota, som dem emellan upprättats, för posttjänsteman, som skulle hava att makulera stämplarna. Genom en dylik bestämmelse skulle nämligen en viss risk uppstå för dem, som underlåta att upprätta och stämpelbelägga fondnotorna. Om en överlåtelse skulle bli bekant och tvivel uppstå därom, att den blivit behörigen stämpelbelagd, samt kontrahenterna i anledning därav i rättegång avfordras sina fondnotor, kunna de ju med nuvarande bestämmelser i fall av behov när som helst upprätta sådana och makulera stämplarna med den datum, då överlåtelse skedde. Skall makuleringen ske av posttjänsteman, kan däremot en försummelse av att i rätt tid hava upprättat fondnota icke efteråt döljas. En bestämmelse därom, att makulering bör ske genom postens försorg, borde därför i viss mån föranleda därtill, att enskilda personer med större noggrannhet än hittills iakttog föreskrifterna om stämpelbeläggning av överlåtelse av fondpapper. Emellertid hava de sakkunniga icke kunnat övertyga sig om, att en dylik bestämmelse får i allo anses ändamålsenlig. Mindre hava de därvid fäst sig vid det besvär, som därigenom skulle åsamkas postverket eller de enskilda, enär detta ej torde vara av mera svåröverkomligt slag, än vid den omständigheten, att folk i allmänhet ej vilja hava sina fondaffärer mera kända och att det därför kunde tänkas, att personer hellre än att härför utsätta sig helt och hållet uraktlåte stämpelbeläggning.

I ett speciellt hänseende hava de sakkunniga likvisst föreslagit ändring i förevarande förordning i syfte att bereda lättnad vid utövande av kontroll, för vilket ändringsförslag förut under förordningens 4 § blivit redogjort.

Särskilt yttrande av häradshövdingen Zetterstedt.

Under förarbetena till 1908 års stämpelförordning ifrågasattes borttagande av den stämpelfrihet vid transport av köpeavhandlingar, som äger rum under förutsättning, att köpeavhandling varder utan tillägg till eller förändring i stadgade villkor överlåten inom den för lagfart föreskrivna tid, räknad från första fånet, samt för lagfart företedd inom samma tid. Det hade framhållits, att genom missbruk av befintliga bestämmelser en stor del köpehandlingar, som borde beläggas med stämpel, ginge fria från stämpelavgift. Statskontoret, som yttrade sig i frågan, ansåg sig icke böra tillstyrka borttagande av berörda stämpelfrihet, utan föreslog i stället, att till stadgandet om samma stämpelfrihet skulle göras ett tillägg, innehållande föreskrift om skyldighet för säljare och köpare att avgiva förklaring på heder och samvete, att icke i någon form lämnats eller skulle lämnas annan betalning för köpet än den, som funnes upptagen i den för lagfart företedda fångeshandlingen. Vad med det sålunda föreslagna och sedan lagstadgade tillägget åsyftats, torde dock icke i någon mera avsevärd mån hava vunnits. Enligt egen och andra domares erfarenhet och övertygelse utgöra de fall, i vilka staten till följd av missbruk i förevarande hänseende årligen undandrages stämpel, ett stort antal. Fall hava förekommit, då genom senare förändring av köpeavhandling denna beträffande datum flyttats fram i tiden. Där efter köpekontrakt köpebrev utfärdas, kan utgivandet av sådant lätteligen fördröjas med hänsyn till tillämnad transport. De viktigaste fallen, då missbruk uti ifrågakomna avseende äga rum beträffande fastigheter å landet äro de, vid vilka växande skog ingår i fastigheten eller inventarier säljas samtidigt med fastigheten. Där växande skog tillhör fastigheten, göres nog ej så sällan särskild avhandling rörande skogen, varvid likviden lämpas så, att fastigheten i övrigt förklaras överlåten på oförändrade villkor. Den särskilda avhandlingen rörande skogen blir ej omnämnd eller företedd vid domstolen, då lagfart sökes. Säljas inventarier, såsom ofta sker, samtidigt med transport av köp av fastighet, bestämmes köpeskillingen för inventarierna till sådant belopp, att fastigheten kan skrivas överlåten utan förändring i villkor. Även andra fall av missbruk torde ej sällan förekomma. Den, till vilken transport sker, lämnar t. ex. vad i verkligheten utgör förhöjning av köpeskillingen till överlåtaren såsom ersättning för gjorda tjänster. Borttages ifrågakomna stämpelfrihet, komma säkerligen en del

nu brukliga transporter, där uppgifterna om köpeskillingsbeloppet äro riktiga, att falla bort. Jag syftar härvid på de fall, då någon egentligen köper för annans räkning men av en eller annan anledning ställer sig själv såsom köpare. I sådana fall kommer nog den avsedde blivande ägaren att redan vid första köpet ställas såsom köpare.

Vad vid tillkomsten av ifrågavarande stadgande om stämpelfrihet och även sedermera åberopats såsom huvudsakligt stöd för detsamma eller att med stämpelskatt å fastighet avsåges att träffa försäljningsvinst, synes mig ej så fast grundat, då en köpt fastighet vid överlåtelse inom den för stämpelfrihet stadgade tid för mindre köpeskillning än vid överlåtarens köp drager stämpel. För övrigt synes mig värdet av ett fasthållande vid den åberopade principen icke uppväga de olägenheter och förluster, som staten tillfogas genom detsamma. Att staten genom anmärkta stämpelfrihet bidrager till att befordra hastigt på varandra följande fastighetsförsäljningar, torde ej heller vara önskvärt.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag för min del föreslå, att 4:e stycket under rubriken köp av fast egendom i 8 § stämpelförordningen utgår.

Då en del av vad som anförts äger tillämplighet jämväl vid transport av köp av fartyg, och borttagande av stämpelfrihet vid transport av köp av fast egendom torde böra såsom konsekvens medföra uteslutande av motsvarande befintligt stadgande om stämpelfrihet för fartyg, anser jag mig böra förestå borttagandet jämväl av vad i sistnämnda hänseende finnes stadgat eller 4:e och 5:e styckena under rubriken köp av fartyg (pråm) i 8 §.

I övrigt är jag beträffande betänkandet ense med de andra sakkunniga.